

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 700.

Az angol példa.

Irta: Kossuth Ferencz.

Budapest, november 25.

Annyi bajunk van nekünk, szegény magyaroknak, részint öseink által teremtett, részint magunk által rontott helyzetünkben kifolyólag, hogy alig van időnk és kedvünk, hazánk határain túl tekintve, megfigyelni a világ folyását.

Ezért írok én is csak nagyritkán a külföldi ügyekről.

Most azonban az alkotmányos élet minta-országában, Angliában, oly alkotmányválság van folyamatban, mely előttünk, mint az alkotmányos kormányforma előharcosai előtt, nem lehet közömbös. Nem lesz tehát egészen felesleges az, ha erről a nagy világeseményről írok néhány sort, azért, hogy rámutassak arra a tanulságra, melyet a lezajló eseményekből mi magyarok is, meríthetünk.

Hosszu harcok árán rég kivívta magának az ottani *House of Commons* (mely a mi képviselőházunknak felel meg) a *budget-jog* kizárólagos birtokát, amelyet nem törvény állapított meg, hanem állandó jogszokás, melyet a felső ház, a *lordok háza*, tiszteletben szokott tartani.

Egyáltalán becses és szép jellem-

vonása az angol jogszokásoknak az a súly, amelylyel a méltányosság fogalma, írott törvények kényszere nélkül rendelkezik Angliában. Így például van egy széles hatáskörű bíróság, melynek *Court of equity* a neve, ahol a bíraskodás nem írott törvényeken, hanem a méltányosság erkölcsi szabályain nyugszik.

Mily távol állunk mi még a polgárosodásnak attól a fokától, amelyen ilyen bíraskodás lehetséges és e bíraskodást helyesnek, feltétlenül igazmondónak fogadják el a jogkereső közönség.

Ebből a felfogásból eredt az a megállapított szokás is, hogy az államháztartás költségeit az adózó nép fillérei fedezvén, a költség előirányzásának és megállapításának joga első sorban azon nép képviselőit illesse, amely az adót fizeti. Ezt kívánja a méltányosság fogalma s e méltányosságot ismerte el és tette szokásjoggá a lordok házában állandó gyakorlata.

Ezzel a felfogással kapcsolatos volt az a másik felfogás is, mely ugyancsak a méltányosság alapelveiből fakadt, hogy a népképviselő háza ne éljen vissza budget-jogával úgy, hogy a budget keretébe oly adónemeket is bevegjen, amelyek nem erednek elfogadott elvek alapján kivetett adókból.

A *house of commons* ezt a méltányossági elvet ezelőtt éppen úgy meg-

szokta tartani, mint a *lordok háza* respektálta az alsóház budgetjogát és csak néhány hónap előtt történt meg az, hogy némely merész és tehetséges újító került a létező többség élére. Ezek a radikális újítók nem tudnak alkalmazkodni azokhoz a régi hagyományokhoz, hogy lassan és fokozatosan fejlődjen az angol közjog és alkalmazkodjék a nemzeti élet követelményeihez. Ők, a merész reformerek más, kevésbé szerencsés nemzetek példáját követve, rohamosan akarják reformeszméiket keresztülvinni, ami a fokozatos fejlődéshez szokott Angliában szükségszerűleg alkotmányválsághoz vezet.

Az utolsó budgetbe egy még el nem fogadott elvi alapon egy új adónemet akartak beleilleszteni, mely megtámadni látszott azt az addig tiszteletben tartott elvet, hogy a földbirtokos földbirtokával azt teheti, amit akar, anélkül, hogy azért külön adót kelljen fizetnie, ha földjét nem termelésre, hanem urai kedvtelésekre használja fel.

A gondolat lehet helyes, minthogy azt célozza, hogy ott, ahol kevés a föld, nagyobb földterületek ne hagyassanak termelési használat nélkül.

De ez az elv még nincs elfogadva és a lordok háza egy nagy részével együtt a szavazók csaknem fele kétségbe vonta azt, hogy ilyen meg nem álla-

A betyár.

Irta: Móricz Pál.

(Utánozmás tilos.)

Egész esztendőn át mindig fujdogál a hortobágyi szél. Ősz felé sirámosabbra változik a hangja. Mintha csak az őshalmok esontlakói sóhajtoznának? Csörög a nádlevél, mikor novemberi délutánokon hirtelenséggel aláhanyatlak a nap és ellobban a bíborvörös lángözön. Még este sícsen, a ködös párák, nedves árnyékullámok homálytengerként csapnak keresztül a dércsipett pusztán.

Sós Pista, a híres betyár, koczogóra fogta lovát. November utólján éjszaka nem barátságos az elhagyatott pusztán. Gödörbe léphet a ló. Förtelmesen rikoltoznak a ván dormadarak. Emberi tanya után vágódott a Sós Pista lelke is. Alkonyattájt — 1876 őszén — a hortobágyi állatorvos lakásához fordult. Akkortájt még inkább saját különös törvényei voltak a pusztának. Nagyon is szőről lekiált az állatorvos lakása, nem lehetett kiesni a pusztán járókelőket.

A lódobogásra Dely Máttyás, az orvos, kijött a szobából. Sós Pista pejloya kantárját a kocsinak dobta.

— Olyan régen láttam Máttyás bátyámat, — szolt a betyár.

— Hát kerülj beljebb...

A szobasarkokban már sunyi árnyékok bujkáltak, de az ablakból tűnő sugarak szökdeltek a betyár egészséges, határozott arcára.

— Most ám én leszek a gazda.

— Az én házamban? — az orvos némileg sértődötten pillantott a betyárra.

— Ahán, — Sós Pista elnevette magát, — ne tessék félreérteni. A hortobágyi vendéglőbe hívom Máttyás bátyámat.

— Vagy úgy. Gyerünk, — süvegét fejébe nyomta, bekecsét magára rántotta az állatorvos és a betyárral nekilódultak a pusztának.

Fekete szemü, kedves zsidó lányka volt a hortobágyi nagy vendégfogadósnak, Glauber vendéglősnek a lánya.

— Jusztin kisasszony lelkem, — szoltotta a betyár, — visontai bort kérek. Meg jó vaosorát is süttessen, főzessen! Hátha még az őszi ködös szellő is erre talál fujni valakit?

Délután öt óra tájt már beesteledett, Glauber uram a fogadós kissé sietve nyitotta be az ajtót s talán a betyárra tekintettel is erősebben hangsúlyozta:

— Mindjárt ide érkezik a város szekere.

Összenézett az állatorvos és a betyár, Sós Pista elnevette magát a kérdő tekintetekre:

— Se baj. A debreczeni urak ugyse ismernek, pandur uraimék meg nem járnak kocsin.

— Hm, — Glauber köbéselve simította meg a bársonysapkáját. Megtette a kötelességét, nem firtatta tovább a dolgot.

— Máttyás bátyám azért végezze a maga dolgát, a többi meg hagyja rám, — mendokáitáit befejezte a betyár.

Dely Máttyás kiballagott az érkezők elé. Magában némileg tépelődött is. Mi lesz most? ... A gyékénysátoros, ugynevezett ehecs székéről Debreczen város tekintetes gazdasági

szenátora Csáky Gergely ur szállott le, az öreg Török Pál erdőmester és Bogdán Imre mezőrendőrkapitány voltak a kíséretében. Dely Máttyás dehogyan is szolt nekik és mikor az ebédőbe léptek, az urakat szemmeláthatólag meglepte a Sós Pista tekintélyes magyar alakja, ki az asztaltól felállott és elébe lépett az érkezőknek.

— Adj Isten jóestét az uraknak, — tisztas komolysággal így köszönt a betyár.

— Kigyelmednek is barátom, — felelt Csáky Gergely szenátor, aki igen szerette a magyar köznépet.

— Én a mezőkeresztesi bíró vagyok, — folytatta bemutatkozását a betyár. — Várad felé tartok ökrökért! Ha, meg nem sérténem az urakat, jó szívvel kérem, telepedjenek az asztalomhoz.

— Szíves-örömet, barátom, — Csáky Gergely szenátorék magokat megnevezvén, nyájasan és bizodalmasan paroláztak a derék szál, főúri komoly megjelenésű magyarral.

— Glauber uram, három poharat, meg abból a visontából is, — a betyár urasat, félignél alig feljebb töltött a poharakba, hanem a kocszintást, már az asztalhoz telepedett tekintetes szenátor ur irányította.

A városa dolgaiban fáradhatatlan Csáky Gergely szenátornak mindenre kiterjedt a figyelme és mivel barátságoszerető magyar uriember volt, Borsod vármegyében is számosan kerültek ösmerősei, ezekfelől kezdette faggatni az értelmes beszédű mezőkeresztesi bíró.

— Hogy szolgál az egészsége a viczispán urnak?... Lévay megyei nótárius ur még mindig oly szépen verselget-e? Hát Kesziben

pitott elv alapján lehessen új adózási tárgyakat teremteni.

Erre a csekélységre halmozódtak más csekélységek és ezeknek összessége megzavarta azt a csendes fejlődést, amely Anglia alkotmányos életét eddig példássá tette és amely Angliát megóvta a más államokban sűrűn előforduló rázkódtatásoktól.

Innen eredt most az alsó- és a felsőház összeütközése és csakhamar oda jutott Anglia, hogy most már a lordok házában reformjáról van szó.

Ugy mint az angol alsóházra, úgy a lordok házára sem lenne helyes a mi rendes demokratikus fogalmainkat alkalmazni.

Az angol lordok háza egy nagyon speciális intézmény, amely bár az egyetlen valódi arisztokraczia góczpontja, azért mégis lényegében demokratikus.

Annak folytán, hogy a lordok elsőszülöttjei öröklők csak a címet, a rangot, a vagyont s a született törvényhozói méltóságot, a család többi tagjai pedig *commoner*-ek lesznek, vagyis a polgárság soraiba szállnak le, a lordok és a polgárság közt egy folytonos átalakulási áramlat létezik felülről lefelé.

Annak folytán pedig (ami kivált Viktória királyné korában s azóta általános szabályja lett), hogy többé nem csak a katonáskodás és az állami s a bírói szolgálat köreiből vétetnek az új lordok, hanem akármilyen emberi foglalkozásban, bármilyen születésű egyén, aki kivételes módon kimagaslott, tehát aki embertársai fölé tudott tehetségével, tudásával, elért sikereivel emelkedni, előbb-utóbb lorddá tétetik és az így lorddá tett kimagasló embert lord-társai nem tekintik parvenu-nek, hanem épp oly polczon áll és épp oly tekintélyt élvez, mint az 1264-ben lorddá lett *De*

Ros-család; ezzel a ténnyel az átalakulási áramlat alulról felfelé is folyvást folyik, még pedig úgy, hogy mindaz, ami rendkívül kiváló, felemelkedik a lordok közé, amivel a Darwinizmus elvei szerint egy bizonyos szelekció jön létre és a lordok házat valóságos unikummá teszi.

Az így összeállított lordok háza nem sorozható be az európai kontinens felsőházainak fogalmai közé.

Ime ez a csodálatos intézmény éli most végnapjait Angliában és romjaival jelzi talán annak az átalakulásnak a kezdetét, mely Angliából mást fog csinálni, mint a mi eddig volt: a politikai érettség, a szabadosságtól ment szabadság klasszikus hazája.

És vajjon mit lehet nekünk magyaroknak ezekből okulni? Nem mást, mint azt, amire tanított már a mi saját valóságunk, mely tönkre tette a függetlenségi párt körültekintő vezetésének nagy küzdelemmel elért eredményeit. Ha biztosan akarunk haladni, a fokozatos haladás útjáról nem szabad eltérnünk, mert minden eltérés, bár lehet, hogy váratlan sikerhez vezet, de sokkal valószínűbb, hogy kárhoz és romláshoz.

Nem is szabad tágitanunk elfogadott irányunktól, mely a fokozatos haladás a magyar állam függetlensége felé.

Budapest, november 25.

A képviselőház ülése. A képviselőház legközelebbi ülése holnap, szombaton délelőtt tíz órakor lesz. Napirend: a polgári perrendtartás tárgyalásának folytatása s esetleges interpellációk.

A bosnyák tartománygyűlés elnapolása. Szerajevéből jelentik: Politikai körökben híre terjedt, hogy a tartománygyűlést a muzulmán és a katolikus ünnepek miatt december tizedike körül elnapolják. A költségvetés tárgyalására csak január havában kerülne a sor.

Az obstrukció.

Budapest, november 25.

Belső elégtétellel vesszük tudomásul, hogy a függetlenségi párt mindkét árnyalata egyforma határozottsággal tiltakozott az ellen, mintha az indemnity-javaslatot meg akarná obstruálni. Az utolsó esztendő után, mikor a függetlenségi párt maga is osztozott a kormányzásban és felelősségben, kizártnak kellett tartanunk olyan eshetőséget, hogy obstrukció indulhasson az indemnitás ellen, mely nem a kormányt, hanem csakis az államot s az állam által ellátott hivatali munkát zavarhatja meg. Örvendünk tehát, hogy ez az egyedül helyes felfogás a függetlenségi párt mindkét árnyalatában diadalmaszkodott s még jobban örvendünk, hogy az ellenzéki pártok kifejezésre jutott véleménye szerint obstrukciót nem szabad rendezni, ha az obstrukció mögött nem áll a közvélemény ösztönző rekonszenve és támogatása.

Ez az éppen, amire mi a legnagyobb súlyt fektetjük. Hivatkozunk az obstrukcióknak, sajnos, immár elég gazdag történetére, mely azt bizonyítja, hogy az ellenzék még a legnagyobb elkeseredés idején sem obstruálta az indemnitást magának az indemnitás megtagadásának kedvéért. Az indemnitás legfőbb az ürügy volt, mely mögött kárhozatos kormánytörekvések megakadályozása volt az igazi cél. Ha ilyen kárhozatos törekvéseket némi valószínűséggel megakadályozhatta az indemnitás megobstruálása, akkor a közvélemény a nemes cél miatt megboesájtotta az exlex által okozott kárt. A nemzet ilyenkor igazi önzetlenségében és igazi áldozatkészségében mutatkozott be, mert rekonszenvével erőt kölcsönözött az obstrukciónak, holott a károk egyenesen őt sújtották. De sohasem obstruálta meg az ellenzék az indemnitást csak azért, hogy a kormányt bosszantsa, vagy azért, hogy az ellenzék bizonyos elszenvedett sé-

— Csitt, barátaim, — szölt, — a jó államot hozó istenkéket ne riaszszuk el... Holnap is nap lesz, Glauber uram, csináljuk meg a számadásunkat.

— Már boesánatot kérek a tekintetes urtól, — a szerény bíró közbevágott, — nem addig van az! Az én asztalom tisztelték meg, hát az én vendégeim az urak.

— Hohó, kedves bíró uram, — Csáky Gergely szenátor ur ellenkezőleg magyarázta, — a hortobágyi esárdában hivatalomnál fogvást is én vagyok a gazda. Bíró uram a vendég; Glauber uram, csináljuk meg a számadást.

A vitakozásra Török erdőmester is felbredt és íziben kimondta:

— Felc, felc, flaim. Ez az igazság...

Török erdőmester osztóigazságában a bíró is megnyugodott és a fizetés után Csáky szenátorral kezét szoritották.

— Persze, miék már nem látjuk bíró uramat, — szölt a szenátor.

— Biz' én nekem sietős az útam. Ki tudja, holnap hányadik határban járok?

— Sajnálom, bíró uram, mert holnap estére ide jövünk az Ohatról. Hé, Matyi, — a szenátor a esündesen somolygó állatorvoshoz fordult, — legalább te ne maradj el! Várjál itt reánk...

Az urak mentek a melegre fűtött vendégszobába aludni. Az állatorvos a betvárral nekilódult a pusztai éjszakának s Bogdán Imre mezőrendőrkapitány az ambitusról is utánok kiáltotta:

— Hé! Bíró uram! Oszti' ne felejtse el, a Kandia-utczában lakom.

Nehéz volt, sötét volt a novemberi éjszaka a Hortobágyon s boros fővel ballag-

Dobozy urékrak van-e most jó „szóló“ agaruk vagy inkább a gróf Szirmay agarai előzik a keszi urak büszkeségeit? Mezőkövesden — és Keresztesen növekednek-e jó lovak? Szeretik-e az iskolát a gyermekek?

— Az iskolázásból több is ránk férne, uram, — válaszolta a bíró, aki rendre és találóan felelgetett a debreczeni szenátor minden kérdésére.

Nem csoda, hogy azután Bogdán Imre mezőrendőrkapitányból is kikivánczozott a szó.

— Mondja már, bíró uram, hogy sikerült az alhegyi szüret?

— Jól, tekintetes uram! Muzsikaszóval, vigan szüreteltünk.

— Osztán van-e ereje az ujbórnak?

— Meghiszem azt. A lakadalomból ki nem fogyunk a farsangon.

— Hehehe, — a mezőrendőrkapitány urnak így szerint volt az ilyen beszéd, — bíró uram, mondja már! Hát a szépasszonyfözte kisüsti szilva- és törkölypálinka árával, hogy állunk?... Az örökkön szomjas mezőrendőrkapitány bizonyosan még tovább is tudakolta volna a kedves pinczetitkokat, hane a konyhatüztől kipirultan beperdült a csinos, fürgé Glauber Juszti.

— Tekintetes uraimék, találhatunk már? És miként rendezem a terítést?

Öreg Török Pál ur, az erdőmester, eddig szótlannul szüresülgette a visontait, most felmordult:

— Lesz-e jó vacsora, ez az elsőbb kérdés? A fenébe, ami pedig a terítést illeti, látja, hogy ötven vagyunk, tehát ötre terítsenek, hallja.

Csáky Gergely úgy megszerette, hogy

teljesen magának foglalta le az értelmes mezőkeresztesi bíró. Jobbja felől ültette a bíró. Gondoskodott arról is, hogy ne maradjon üresen a szerénykedő bíró pohara. A paprikás halászlére, tepertős, turós laskára és ropogósra pirult kövér ruzsapecsenyére kiválóan ízlett a visontai pirok. Összemelegedtek a szívek. Kedvesen, derűsen folyt a beszéd. Bogdán Imre mezőrendőrkapitány ur a jó paprikás halászlére még talán a szokottnál is szaporábban öntögette be a visontait? Már az is fájt neki, hogy a bíró többnyire csak a szenátorral beszélgetett és mivel különben is szokása volt a „dikezőzés“ — felállott:

— Uram, uram! Mezőkeresztesi bíró uram, — a kipirosodott arcú Bogdán kapitány többször is megköszöriülte torkát, — ihol, elfogyasztottuk a vacsoránkat, mi még csak nem is kocchezintottunk, mert a szenátor ur úgy lefoglalta bíró uramat, hogy minik szót sem válthattunk. Pedig, az igaz magyar barátságban mi sem vagyunk utolsóbbak. A Kandia-utczában nekem is van egy házam, ha Debreczenbe jön bíró uram, el ne kerüljön. Harapnivaló, meg pár pohár érmelléki bakator kerül énnálam is. Isten tartsa meg sokáig bíró uramat és vezérelje szerencsével az útjaiban. Lelkemből kívánom.

— Vivát! — jókedvűen kiáltották az urak és a szerénykedve mosolygó bíróval oly hevesen kocchezintotta össze poharát a kapitány, hogy kocchezintás közben az erdőmester pohara szelét is lecsorbították.

— Disznósom adtát! — Török Pál erdőmesternek másik poharat kellett hozni. Éjfél tizenegy óratáft már a jó visontai sem kellett neki. Elszunyókált az öreg ur, a figyelmes Csáky szenátor ahogy észrevette:

relmeit a kormányon megtorolja. Az obstrukció lendítője és mentsége mindig csak az lehet, hogy egy aránylag kisebb bajjal egy föltétlenül nagyobb bajt iparkodik elhárítani.

Most azonban ilyen lendítője és ilyen mentsége az indemnitás megobstruálásának nincs a szemhatáron. Tudunk ugyan róla, a kormány nem is próbálja szemérmesen titkolni, hogy katonai téren nagy terheket készülnek a nemzet vállaira rakni. Ezeknek a terheknek elhárítása, mint a múltban, most is megérne egy elszánt, tüzes és a nemzet rokonszenvével táplált akeziót. De vajjon a katonai vezetőséget zavarná-e cirkulusaiban, ha az ellenzéknek sikerülne is megobstruálni az indemnitást? Vajjon van-e szó az alkotmánynak, a házszabályoknak vagy a nemzeti gondolatnak olyan erőszakos és végzetes letörési szándékáról, melynek csirájában való megfojtását a nemzet nemcsak megboesájtaná, de hálával is honorálná? Ha az ellenzék ilyen szándék létezéséről és megkísérléséről nem tudja meggyőzni a nemzetet és pusztán megszokásból vagy boszantásból obstrukciót kezdene olyan kérdésben, melyre a nemzetnek inkább van szüksége, mint a kormánynak: akkor kötségtelen, hogy a nemzet a céltalanul okozott károkért és szenvedésekért csak azt az ellenzék tenné felelőssé, mely fegyvert ragadott, mikor ez a fegyver nem az ellenségben, hanem a nemzetben tesz kárt.

Mi volnánk az első, akik a legelszántabb harcra tüzelnek a függetlenségi pártokat már az indemnitásnál is, ha ezzel a katonai körök túlzott követeléseinek csak egy szalmaszálnyi akadályt is rakhatnánk az útjába. De az országot exlexbe kergetni, a nemzetet természetes fejlődésében akadályozni és ezzel még csak pillanatnyi kényelmetlenséget sem okozni sem a kormánynak, sem a hadvezetőségnek: ez olyan végzetes szeszély volna, mely csak a nemzetet és az ellenzéki pártokon boszulná meg magát. Pe-

tekben az állatorvosi tanyához. Dely Máttyás megszólalt:

— Hej, te Pista...

— No, mit akar, Máttyás bátyám?

— Ember vagy öcsém! Édes szülőanyád is elhitte volna, hogy te vagy a keresztesi bíró...

A betyár nem felelt rá. A hortobágyi hidtulsó végén bizonyosan valami kőbe botlott fel, mert hamiskásan pendült meg a sarkantyúja...

Másnap este Dely Máttyás állatorvos már a hortobágyi fogadóban várta Csáky Gergely szenátor urakat. Alig telepedtek asztalhoz, az öreg Török Pál erdőmester mindjárt felemlítette a bírót:

— Hej, Gergely öcsém, — ugymond, — sokat hallgattam az éjszaka, de annyit mondok, az a bíró értelmes ember ám.

— Az'a. — felelte a szenátor s kérdőleg tekintett Delyre, — mikor ment el a bíró uram?

— Bíró uram! Micsoda bíró uram?

— Az a keresztesi bíró.

— Keresztesi bíró? Én ugyan soha nem láttam azt...

— Nem láttad, — az öreg erdőmester boszusan csapott az asztalra, — hát akivel tegnap este vacsoráltunk, az a derék értelmes ember ki volt?

— Értem már... Az a derék értelmes ember sohasem volt, nem is lesz soha Keresztesen bíró.

— Hát ez meg már miféle beszéd, Máttyás, — Csáky szenátor nem szeretett léha tréfát.

— Pedig valóságot beszélek! Az a teg-

dig ma az ellenzék olyan helyzetben van, mikor nagy szüksége van a nemzet rokonszenvének csorbítottán egészére. A nagy visszaesés után nem szabad szeszélyes vagy éppen céltalan vállalkozásokba, nem szabad kétes kísérletezésekbe boesájtkozni. Megmaradt népszerűségének tökéjéhez csak akkor szabad nyulnia, ha a nemzet hatalmas megnyilatkozó bátorítása ösztökéli s ha bizonyos lehet benne, hogy esetleges legyőztetésében a nemzet egész szeretete és elismerése lesz az, amely ismét talpra állíthatja. De ilyen nemzeti ösztönzés nélkül, sőt egyenesen a nemzet rovására megobstruálni az indemnitást és ismét felidézni az exlex összes keserűségét: öngyilkos ellenzéki politika volna.

S ez az, amit a függetlenségi párt mindkét árnyalata is belátott. Bizonyára nem jelent ez az elhatározás pardont a kormánynak, de jelent kiméletet a nemzet iránt és okosságát a támadási pont megválasztásában. Az indemnitás fölött a nemzet érdekei állnak őrt. Ezeket az érdekeket, mert a nemzetét, respektálni kötelesség. De amikor majd a nemzet érdekeinek megvédelmezéséről lesz szó, az ellenzéki pártok nem is fognak habozni a védelemmel s a védelem formájával sem.

Megindul a munka.

— Az államszámcsék új elnöke. —

Erődy ügyében nincs döntés.

Budapest, november 25.

A pörrendtartási javaslat, úgy látszik, jó étvágyesináló volt a munkapárt és a képviselőház munkakedve számára. Szombaton végeznek a pörrendtartással és hétfőn megkezdik az indemnitás tárgyalását, sőt kedden már — egy bécsi hír szerint — a bankjavaslatokat is a képviselőház elé terjesztik. Ez a hirtelen, a tizenkettedik órában feltámadt munkakedv pezsgést önt az ellenzéki pártokba is. Ugy-

nap esti derék ember nem más volt, mint a betyár Sós Pista.

— Ne bomolj, komám, — Bogdán Imre mezőrendőrkapitány egészen megrökönyödött, — hisz én ötször is paroláztam vele, sőt a házamhoz is meghívtam.

Dely a fogadóhoz fordult:

— Szóljon már, Ferus bácsi! Kivel vacsoráltunk tegnap?

A hortobágyi fogadás kezében megforgatta bársony sikkáját:

— Sós Pista volt biz' az, uraim! Node, vacsorált már az máskor is ilyen urakkal...

Tekintetes Csáky Gergely szenátor ur elnevette magát és a hűledező rendőrkapitányhoz fordult:

— Imre, ha tudtad volna, hogy az?... Mit eselekdél volna?

— Nem tudom. Jobb így, hogy most tudtuk meg.

Vontatottan indult a vacsora. Csáky Gergely szenátor gondolatokba merülten hallgatott, majd kétszer is mondta:

— Kár az olyan derék emberbe, hogy ilyené vált.

— Ilyenné vált telvaj, rabló juhászgazdája miatt, akivel mint bünrészeszt itélték el. Am a börtönből megszökött, betyár lett Sós Pista, — a mélyérzésű állatorvosnak búsan, szomorúan hangzott minden szava. A csárdaház ablakát siránkozva zörgette a hortobágyi szél. A vad, a nyers őszi éjszaka rémségea homály képét fervegetőleg nyomta a reszkető ablaküvegre. Jaj, pedig ember az emberhez még kegyetlenebb.

hogy az indemnitás tárgyalása során élénk és érdekes vitára van kilátás.

Az államszámcsék elnöki állását a jövő héten fogják betölteni. A kormány itt első helyen *Thuróczy* Vilmos nyitrai képviselőt fogja jelölni, míg *Dárday* Sándor, a számcsék alelnöke a második helyre kerül. Erre nézve a vasárnapi minisztertanács és a munkapártnak vasárnapi értekezlete fog végérvényesen dönteni.

Ma érkeztek Budapestre a marostordamegyei ellenzék vezéremerei is, hogy az Erődy-ügyben a miniszterelnök döntését, amelyet mára helyeztek kilátásba, megtudják. A döntés azonban — legnagyobb meglepetésükre — elmaradt és távolabbi időpontra halasztatott.

Mai híreink a következők:

Vasárnap minisztertanács lesz.

A kabinet tagjai *Khuen-Hédervány* Károly gróf miniszterelnök elnöklésével vasárnap délelőtt 10 órakor minisztertanácsra gyűlnek össze. Egy estilapnak az a híre, hogy ma délelőtt minisztertanács volt, nem felel meg a valóságnak, valamint hogy nem felelnek meg a valóságnak természetesen azok a következtetések sem, amiket az említett lap ehhez a téves hírhez fűzött.

A bankjavaslatok benyújtása.

Bécsből telefonálják: Az osztrák képviselőházban ma elterjedt hírek szerint a bankszabadság megújításáról, az Osztrák-Magyar Bankkal való megegyezéséről, az érme- és valutaszervezéséről, az 1 és 2 koronások veretéséről és a 10 koronás bankjegyek kiadásáról szóló javaslatokat indokolással együtt kedden fogják a két parlament elé terjeszteni.

Az államszámcsék elnöksége.

Az országgyűlési nemzeti munkapárt elnöke 27-én, vasárnap este hét órakor értekezletet tart, amelynek tárgya az állami számvevőszék elnöki állására való hármas jelölés lesz. Fél hét órakor ugyancz célból a párt jelölőbizottsága ül össze. A képviselőház elnöke a Ház keddi ülésében fogja az állami számvevőszék elnöki állására vonatkozó jelölését megtenni; első helyen *Thuróczy* Vilmos országgyűlési képviselő, titkos tanácsos, második helyen *Dárday* Sándor, az állami számvevőszék alelnöke és harmadik helyen egy horvát fog jelöltetni.

A zsolnai mandátum.

A zsolnai kerületben — mint értesülünk — a nemzeti munkapárt jelöltje *Petráss* Károly trencsénmegyei árvaszéki ülnök lesz.

A pártkörökből

A *Kossuth-pártkör*ben a mai est folyamán fentjártak *Gál* Sándor, a képviselőház volt elnöke, továbbá *Köllő* Ignác marostordamegyei alispán és *Balla* Aladár főjegyző, akik azért utaztak fel Budapestre, hogy az Erődy-ügyben a döntést, mely a mai napra volt kilátásba helyezve, meghallják. A döntés azonban a mai napon nem következett be, hanem későbbi időpontra halasztatott.

A nemzeti munkapártban ma este gróf *Serényi* Béla és *Székelly* Ferencz jártak fenn a miniszterek közül. Ott voltak továbbá *Náray* Lajos, a képviselőház alelnöke, *Jakabffy* Imre belügyi államtitkár és mások. A pártkör igen látogatott volt, de mélyebb ható eszmecserét egy csoportban sem folytattak.

A *Justh-pártban* az igen nagy számban megjelent képviselők között rendkívül élénk beszélgetés folyt le a politikai helyzetről. Több lapban megjelent az a hír, mintha a függetlenségi párt kebeléből kiküldött bank-előkészítő bizottságot annak elnöke, *Földes* Béla szombatra tanácskozársra hívta volna össze. Ez a hír téves. *Földes* Béla a bankbizottságot a jövő hét folyamán fogja egybehívni.

A bitumen-konferencia.

A pénzügyminisztériumban körülbelül egy héttel ezelőtt ült össze a bitumen-konferencia, amelyen *Lukács* László pénzügyminiszter elnöklésé-

vel bányaművelési szakértők, az igazságügyminisztérium kiküldöttei és a pénzügyi bizottság előadója vettek részt; az erdélyrészi gázterületeket és földbirtokérdekeltségeket a konferencián gróf Károlyi Mihály, Sándor János volt államtitkár, gróf Bethlen István, gróf Bánffy Miklós és Baross János képviselték. Kivülök még a kohászati és szénbányaérdekeltségek is befolytak a tárgyalásba. A tárgyalás célja az volt, hogy összegegyeztessék kivált az erdélyrészi gázterület érdekeltségek kívánásait az új petroleum, földgáz és kálió-kutatási monopóliummal. A konferencia ma ért véget. A részletes és beható tanácskozás folyamán Lukács László pénzügyminiszternek konzultációs magatartása következtében sikerült igen méltányos és a közgazdasági érdekeket minden részükben leigítő megállapodást elérni, ami a pénzügyi bizottság holnap esti ülésén fog a törvényjavaslat részletes tárgyalásánál előterjesztendő módosításokban kifejezésre jutni. Az értekezlet végén gróf Károlyi Mihály az érdekeltek nevében köszönetet mondott a miniszternek azon messzemenő előzékenységeért, amelylyel a minden irányban való üdvös megoldást lehetővé tette.

A nemzetiségiek szónoka.

Mihályi Tivadar országgyűlési képviselő kénytelen volt magát súlyosabb természetű műtétnek alávetni, melyet dr. Dumitreanu Viktor sikeresen végzett. Miután Mihályi képviselő betegsége következtében nem lesz azon helyzetben, hogy a képviselőház tanácskozásaiiban részt vegyen, az indemnitási feletti vitában a nemzetiségi párt álláspontját Pop-Cs. István képviselő fogja képviselni.

A horvát helyzet.

A magyar képviselőháznak horvátországi tagjai, kiket még a legutóbbi országgyűlés választott meg, vasárnap délelőtt Zágrábban teljes értekezletet tartanak, melyen a magyar országgyűlésen követendő egységes magatartás felett fognak tanácskozni. A képviselők azután vasárnap este Budapestre utaznak, hogy már a hétfői ülésben részt vehessenek a képviselőházban megindulandó indemnitási feletti vitában. Ez alkalommal tiltakozni fognak a miniszterelnök legutóbbi beszédében a báni állás és Horvátország közjogi viszonyára vonatkozó kijelentésekkel szemben.

A horvát-szerb koalíció végrehajtó-bizottsága ma tanácskozott Tomasics bán ismeretes felhívása felett és azt kerekén elutasította. E válaszlól a végrehajtó-bizottság a következő kommunikét adta ki:

A bánnak, ki a szabornak felelős, alkotmányos kötelessége minden tartózkodás és minden feltétel nélkül a szabortól a költségvetés vagy pedig indemnitás megszavazását kérni. Épp ez okból az alkotmány szempontjából teljesen abnormalis eljárás az, ha a sajtó útján kinyilatkoztatja, hogy a szabort csak az esetben hajlandó egyebivni, ha már előzetesen biztosítják neki az indemnitás megszavazását. Ha csak a pártok egyike is késznek mutatkoznék a bán felhívásának eleget tenni, ezzel azt igazolná, hogy érzi, hogy lehetnek esetek, amikor a végrehajtó hatalom a törvényhozásnak parancsokat ereztogathat. A koalíció ezen inszinnuációt erőlyesen visszautasítja és kijelenti, hogy azért hogy december elsejével Horvátország autonóm életében költségvetés nélküli állapot következék be, egyes egyedül a bán terheli a felelősség.

A horvát parasztpárt tegnap dr. Radics elnöklésével értekezletet tartott, melyen elhatározta, hogy a bán ismert felszólításával szemben a horvát parasztpárt nem lép be egyik pártba sem, tehát az alakítandó egységes kormánypártba sem, hogy minden irányban cselekvési szabadságát fentarthassa. A horvát parasztpárt egyuttal kimondotta, hogy a szabor összehívása esetén nem vesz részt a magyar országgyűlésre kiküldendő horvát képviselők választásában.

Budapest, november 25.

Küldöttségjárás. Hazai Samu honvédelmi miniszternél ma délelőtt nagyobb gyulafehérvári küldöttség tisztelgett László Mihály országgyűlési képviselő vezetésével; a küldöttségben résztvettek

Szász József főispán, Novák Ferenc polgármester, dr. Mayer Ödön és Szász Pál országgyűlési képviselők is. A küldöttség arra kérte a minisztert, hogy tegye lehetővé Gyulafehérváron egészségügyi esaterná létesítését, ami katonai szempontból is rendkívül fontos. A miniszter kijelentette, hogy legközelebb Bécsbe utazik és élőszóval fogja pártolni az ügyet a közös hadügyminisztériumban, ahova az erre vonatkozó akták fölmentek. A küldöttség ezután gróf Zichy Jánosnál tisztelgett polgári fiúiskola létesítését kérve. A miniszter megígérte, hogy az ügyet tőle telhetően jóindulattal fogja elintézni. A küldöttség végül Hieronymi Károly kereskedelemügyi minisztert kereste föl, akit arra kért, hogy rendelje el az állami utak újra való kövezését a fokozódó forgalom lebonyolítása érdekében. A miniszter megígérte, hogy az ügyet tanulmányozni fogja és azt méltányosan intézi el.

Felhívás Pest vármegye ellenzéki bizottsági tagjaihoz. Minthogy a hétfői megyei közgyűlésen lesznek három óra az összes bizottságok megalakítása, felkérjük az ellenzéki bizottsági tagokat, hogy a gyűlésen okvetlenül megjelenjenek. Kossuth Ferenc, Lőrincz Prónay Dezső, Holb Lajos, gróf Viggázó Ferenc, Förster Aurél.

A képviselőház bizottságaiából. A gazdasági bizottság november hó 30. napján délután 5 órakor az elnöki elfogadóban ülést tart. — A könyvtári bizottság december hó 2. napján délután 5 órakor a képviselőház elnöki elfogadó termében ülést tart. — Az I. bíráló bizottság november hó 29. napján délelőtt fél 10 órakor a képviselőház I. számú termében ülést tart. Tárgy: Varga Gábor képviselő megbízólevele.

Az ügyész és a válóperek.

— Holnap szavazzák meg a perrendet. —

A képviselőház ülése.

Budapest, november 25.

A perrendi vita tegnapi örületes gyors tempóját ma esigalépes váltotta föl. A 644-ig szakaszról, amely az ügyészt beleviszi a válóperekbe, akadt meg a Ház. Egész sereg szónok vonult föl, akik többé-kevésbé azt igyekeztek bizonyítani, hogy az ügyésznek semmi keresni valója nincs a családi szentélyben, egyesek pedig csupán az ügyészi beavatkozást kívánták. Az igazságügyminiszter beleegyezett abba, hogy az ügyész hatásköre ne legyen nagyobb, mint most a házasságvédő, ami csak észrevételezési jog. Szavazásra csak holnap kerül a sor, de elintézését nyer a többi szakasz is, amelyeknél már felszólalásokat nem igen várnak. Végre tető alá kerül ez a nevezetes reform a Ház hétfőn, a perrendi javaslat harmadik olvasása után, áttérhet majd az indemnitás tárgyalására.

Részletes tudósításunk a következő:

Az illetékesség

Berzeviczy Albert elnök negyedtizenegyszer megnyitja az ülést.

Mihályi Péter jegyző felolvassa a múlt ülés jegyzőkönyvét. Eszrevételek nélkül hitelesítik.

Papp Géza, a közgazdasági bizottság elnöke adja előterjesztést a bizottság jelentését az Adria-vel kötendő szerződés beczikkelyezése dolgában.

Ezután áttértek a polgári perrendtartásról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalására.

A 639. szakaszról, amely a válóperek illetékességéről intézkedik.

Polónyi Géza szól fel. Eddig az a bíróság volt a válópörben az illetékes, amelynek területén a házasságok utoljára együtt laktak. Ehelyett a javaslatban most ez a szó áll: az utolsó közös lakhely bírósága az illetékes. Ez helytelen dolog, mert a törvényben legnagyobb is definiálni kellene, mi az az utolsó közös lakhely. Felvilágosítást kér ebben a dologban, nehogy a gyakorlatban félreértések származzanak a törvény magyarázásából.

Lengyel Zoltán: Hivatkozik a magyar királyi Kuria egyik döntvényére, amely rendkívül sértő magyar szempontból. Kimondja ez a döntvény, hogy ha magyar nő horvát illetőségű férfivel megy nőül, magyar bíróságnál oltalmat nem kaphat. Ez abszurdum. Mert, ha két magyar állampolgár a magyar törvények uralma alatt há-

zasságot kötött, meg kell engedni a magyar bíróságnak, hogy ezt a házasságot fel is bonthassa. Kéri, hogy a kérdést a mi nemzeti igényeink ki-elégítésével oldják meg. (Helyeslés.)

Plósz Sándor előadó: Pótcizál Polónyi Gézával és azt magyarázza, hogy a közös lakhely kitétel megfelelő. Nem jelent más, mint együttes élet. Lengyel felszólítására megjegyzi, hogy a 639. szakasz megadja a módot a horvát férfinek nőül ment magyar nőnek, hogy a magyar bíróság előtt indítsan válópört, ha megszerzi a magyar községi illetőséget. Kéri a szakaszt változatlanul elfogadni.

Csermák Ernő: Indítványozza, hogy a 639. szakaszt átdolgozás miatt adják vissza az igazságügyi bizottságnak.

A Ház Csermák indítványát elveti és a szakaszt eredeti szövegezésben fogadja el.

Lengyel Zoltán: A 640. szakaszról pótlást indítványoz, hogy a magyar nő, ha a törvény hatályosságának területén kötött házasságot, akkor is indíthat válópört, ha a községi illetőséget a házasság folytán elvesztette.

Plósz Sándor előadó: Ellenzi a módosítást, mert a pótlás fedi az eredeti javaslatot.

A Ház a szakaszt eredeti szövegezésben fogadja el.

Polónyi Géza: A 643. szakaszról kéri az igazságügyminisztert, adjon felvilágosítást a válópörben kiállítandó ügyvédi meghatalmazásokra vonatkozóan.

Plósz Sándor előadó felvilágosítása után a Ház a szakaszt változatlanul elfogadja.

Az ügyészek ellen.

Barta Ödön: A 344. szakasz egész új, intézményes dolgot akar bevinni a házassági perekbe; bevonja az ügyészt a családi életbe. Felolvassa a büntető perrendtartás 24. szakaszát, amely hasonló rendelkezéseket tartalmaz az ügyészség részére. A mi bírói karunk — mondotta — nem szolgált rá, hogy rendőrséghez hasonló viszonyba helyezték a királyi ügyészséggel szemben. Nem szabad megengedni, hogy az ügyész a beavatkozásával megmégalyezőjévé váljon a családi életnek. És az is tévedés, hogy itt jogot és nem kötelességet adunk az ügyésznek. Az ügyésznek ferde helyzete lesz, mert nincs fögá diszpongválni afelett, hogy mikor avatkozzék be a válópörbe és mikor ne. Mert mi a válópörben a lényeg? Az, hogy a házastársak a házasságot egymással szemben nem tartják fenttarthatónak. Az államhatalomra nézve a válópör közömbös. (Helyeslés baifelöl.) Az a rendelkezés, hogy a királyi ügyész ügyfélnek tekintendő, semmi egyéb, mint felesleges módon ödiózsássá tétele a királyi ügyészi intézménynek és a hatalom kiterjesztése a családi életre, amelynél eddig mindenféle hatalom megállt. Indítványozom, hogy ez a szakasz úgy, amint van, hagyassék ki.

Blanár Béla: Indítványozza, hogy a 644. szakasz 3-ik bekezdése helyett ezt írtassék be: Jogában áll a királyi ügyésznek az iratokat megtekinteni, észrevételeket tenni, valamint a házasság fentartása érdekében főlebbvitellel élni.

Székely deferál.

Székely Ferenc igazságügyminiszter: A javaslatnak nem volt az a célja, hogy a királyi ügyészt beavatkozásra utasítsa minden válópörben. Miután azonban azt látom, hogy az ügyésznek jogosan vagy jogosulatlanul, itt sérelmesnek tartják a beavatkozási jogát, én magam deferálok és hozzájárulok Blanár Béla indítványához. Az ügyésznek e szerint az volna a legfőbb feladata, hogy a bírói hatáskörre vigyázzon. Én tehát abból a szempontból, hogy az ügyész befolyása valamelyes szempontból érvényesüljön a válópörben, ajánlom Blanár Béla indítványának elfogadását.

Sághy Gyula: Ellenzi Blanár indítványát, mert nem szabad megengedni, hogy az ügyész beavatkozzék a családi életbe. Legfeljebb azt a jogot adná az ügyésznek, hogy felebbezhessen a válópörben hozandó ítélet ellen vagy hogy hatáskör szempontjából megtekintse az iratokat. A következő módosítást ajánlja: A királyi ügyésznek jogában áll az iratokat megtekinteni és felebbvitellel élni.

Almássy László: Blanár módosítását fogadja el.

Elnök: Tíz perczre felfüggesztette az ülést. Szünet után Egy Béla: A jelenleg érvényben levő házassági jog szövegint a törvényszék köteles házasságvédő ügyvédet kirendelni, akinek viszont a házasság felbontását elleneznie kell. Mivel indokolja a miniszter, hogy a házasságvédő ügyvéd helyett ügyészt kell kirendelni. Ebben a szakaszban pártossággal vádolja meg az indokolás az ügyvédi kart. De sérti az indokolás a bírói kart is, mikor ellenőrző közeget állít mellé. Indítványozza, hogy a szakasz 1—3. pontja hagyassék ki.

Kenedi Géza: Azt hiszi, hogy a házasság nem annyira magánjogi szerződés és intézmény, mint azt Egy kifejtette. A házasság közjogi természetét nem lehet kevésre becsléni még azoknak se, akik

a házasságot magánszerződésnek tekintik. Helyesli Blanár indítványát, annak a kihagyásával, hogy a ügyésznek észrevételi joga legyen a válópörben.

Lengyel Zoltán: Kérde a minisztert, mi szükség van arra, hogy egy pótember, az állambatalomnak egy külön képviselője beleavatkozzék a magán-dolgokba; előterjesztéseket teljessé, felebezést ad-hasson be? Hiszen a királyi ügyészség ugyanis eléggé meg van nyomorítva. Nem győzné a válópörökkel való munkát. A királyi ügyész kar nem köszönő meg a miniszternek, ha a Ház megszavazná a szakaszt. Egry Béla javaslatához csatlakozik.

A házasság magánjog.

Várady Zsigmond: Barta, Lengyel és Egry képviselők álláspontjához csatlakozik a kérdésben. Sohase mondotta, hogy a házasság olyan intézmény amit úgy lehet felmondani, mint például egy kölcsönt. Polgári házassági válópör, tisztán magánjogi kérdés. Közjogi, vagy büntetőjogi szempontokat ebben a kérdésben nem lehet és nem szabad bevinni. (Helyeslés balfél.) Egry Béla indítványának elfogadását kéri. (Helyeslés.)

Elnök: Ki következik?

Ziuzsny István jegyző: Lengyel Zoltán! Vagy rem . . . Polónyi Géza. (Nagy derűtlenség.)

Polónyi Géza: Pártolja Barta Ödön indítványát, Egryvel szemben megjegyzi, hogy a házasságvédőnek nem az a kötelessége, hogy a válást ellenezze, hanem sokkal magasabb, megvédeni a házasságot. A válópör kérdésében különben semmiféle kodifikációra nincs szükség. Fölolvassa az 1907. évi 17. törvényzikk egyik paragrafusát.

Blanár Béla: Én mutattam meg azt a törvényt a képviselő urnak!

Polónyi Géza: Nekem, aki csinálta? Na, ez óriási. (Nagy derűtlenség.)

Polónyi Géza: Nem akarok beszélni azokról az esetekről, amikor a szexuális élet kérdései fognak felmerülni, amikor ezek teszik lehetetlenné az ügyészi beavatkozást.

Ugron Gábor: No, egy pár példa jó volna! (Derűtlenség.)

Polónyi Géza: Kérem a Házat, ne uszítsák az ügyészi kart a családi életre.

Csermák Ernő kéri a Házat, hogy az idő előrehaladottsága miatt beszédét holnap mondhassa el. A Ház ezt megengedi.

Az ülésnek háromnegyedkétkor volt vége.

A mexikói forradalom!

— A rend felé. —

Budapest, november 25.

Ma szelidebb hírek érkeznek Mexikó földjéről. Diaz elnök kijelenti, hogy a forradalom jelentéktelen. Tegnap még az ő meggyilkolását jelentették, ma pedig arról vannak jelentéseink, hogy Maderot elfogták. Állítólag a vasúti forgalom is megindult és a postaszolgálat is a rendes mederben folyik. Ezek szerint a forradalom teljes lecsendesülése csak napok kérdése. Majd elvágik.

Ma a következő híreket adjuk:

Csak lázadás.

Londonból ma az a hír érkezik, hogy Diaz a külügyminiszter által a következőket táviratoztatta a „Daily Mail”-nek: *A politikai helyzet Mexikóban egyáltalán nem veszélyes.* A külföldiek élete és vagyona teljesen biztosítva van. *Csak csekély jelentőségű lázadásról van szó. A rend az egész köztársaságban már helyre van állítva.* Hasonló jelentés érkezik Newyorkból is. Eszerint a vasutak egész Mexikóban ismét rendszeresen közlekednek. A postaszolgálat is rendes.

A fővárosban *rend és nyugalom van.* A rendőrök nagyon sok gyanús embert letartóztattak. A börtönök tele vannak foglyokkal, mert a kormány összeesküvést fedezett föl, amelynek célja a középületek fölrobbantása volt. A város utcáin folytonosan lovascsapatok czirkálnak. Az új elnök tiszteletére tervezett ünnepségek elmaradnak. Az államvasutakon rendben bonyolítják le a forgalmat. A liberális párt elnöke kijelentette, hogy pártja *ellenforradalmat fog indítani a forradalmár elnök ellen.* Madero föltétlenül híve a klerikálisoknak.

Az Egyesült-Államok nagykövete kijelentette, hogy véleménye szerint a rend az egész

köztársaságban helyreállt és aggodalomra nincsen ok.

Madero fogoly.

A londoni „Times” jelenti Mexikóból: *Madero állítólag fogságban van.* A felkelést különböző természetű okok idézték elő, amelyek részben az amerikai lineselések elleni felháborodásra, részben pedig a szociális kérdésre vezethetők vissza. Ujabb ütközetektől tartanak a felkelők és a kormány csapatai között.

Cindadból érkező hírek szerint a kormány elkobozta Madero összes birtokait. A kormánycsapatok nagymennyiségű robbantószert foglaltak le, amelyet állítólag az Egyesült-Államokból küldtek.

Forradalmi hírek.

A *Berliner Tagblatt*nak Newyorkból jövő értesítése szerint, noha a helyzet javult Mexikóban, az amerikai sajtóhoz érkező táviratok szerint a harez még mindig tart. A legutóbb érkezett sürgönyök a helyzetet így festik: Tihuahuaban a helyzet javult, mióta 500 főnyi katonaság érkezett oda. A város valamennyi kapuját erős őrizet alá vették; az utcákon tüzérség táborozik. Madera és Temosachi városokat a lázadók tartják kezükben. Francesco Madero 2000 emberrel Toronónál foglalt állást és ott várja be az ütközetet a királyi csapatokkal, amelyeket Trevino tábornok vezet. Mind a két fél erősen fel van fegyverkezve. Aralban a királyi csapatokat lovassággal erősítették meg. A forradalom átterjedt a nyugati partokon fekvő Tepez vidékekre, ahol eddig nyugalom volt. Yukatan félsziget és a déli részekkel a távirati összeköttetés megszakadt. Az északkeleti vasúttársaság egyik vonatát, egy utas előadása szerint, a lázadók megtámadták és több sortűzet adtak le rája. Az első sortűznél egy hadnagy, több katona, három asszony és egy gyerek halálos sebben roskadt össze. A többi utast megmentette a vonatvezető lélekjelenléte, aki rögtön teljes gőzt adott.

KÜLFÖLD.

A szerb kereskedelmi szerződés. Belgrádból jelentik: A skupstinában az Ausztria-Magyarországgal kötött kereskedelmi szerződés folytatódó tárgyalása során Pevle Mariukovic haladóparti kijelenti, hogy az új kedvezőtlen szerződés a szerb kormány habozó politikájának eredménye. Szerbia emancipációs törekvései, amelyek a szerb-bolgár vámunióra vezettek, Ausztria-Magyarországot bizonyosan nagy kereskedelmi koncessziókra kényszerítették volna. *Katic* ifjuradikális rámutat pártja magatartásának feltűnő változására a kereskedelmi szerződés ügyében, amelyet 1908-ban ellenzett, most pedig pártol.

Elnökválasztás a csehek szövetségében. Bécsből jelentik: A képviselőház cseh pártjainak tegnap megalakult egységes klubja a mai elnökválasztásnál 62 szavazattal Fiedler ifjuseket választotta elnöké *Kramarzal* szemben, akire 20 szavazatot esett. Fiedler a választást nem fogadta el. A második szavazásnál ismét Fiedlert választották meg 52 szavazattal. A választást ismét visszautasították és csak a harmadik szavazás során, miután az ifjucseh pártvezetőség is hozzájárult Fiedler megválasztásához, vállalkozott ez az elnökségre. Fiedlenné *Udrall* agráriust, *Hruban* katolikus nacionalistát és *Klofac* cseh radikalist választották.

A drágaság. Az általános drágaság természetesen nemcsak nálunk dúhög. Ausztriában és Németországban is nagy elkésérodést szül és akcióra szólítja az illetékeseket. Bécsben ma a drágaság ügyében kiküldött bizottság jelentésének folytatódó tárgyalása során *Weisskirchner* kereskedelmi miniszter behatóan fejtegeti a husdrágaság és hushiány kérdését, amely már szinte veszélyes stádiumba jutott. *Glückel* képviselő ellen polemizálva, a miniszter megállapítja, hogy *egyáltalán nincsen végrendeletileg Magyarország elleni gyűlöletre kötelezve és különösen dr. Lueger sohasem hirdette a Magyarország ellen való gyűlöletet*, hanem csak egy bizonyos Lajtán-tuli csoport ellen fordult (Közbeiktatások a szociáldemokraták részéről.) és

hogy *dr. Lueger sohasem gondolt arra, hogy pártját Magyarország elleni gyűlöletre igazassa.* (Élénk helyeslés a keresztényszocialisták részéről, állandó közbeszólások és láрма a szociálistáknál.) Végül a miniszter határozottan visszautasítja Klöckel képviselő azon inszINUACIÓJÁT, hogy a kormány tulajdonképpen az argentinai husbehozatal megakadályozása céljából kérdezte meg ez ügyben a magyarokat. Hangsúlyozza ezzel szemben, hogy a kormány teljes mértékben tudatában van azon feladatának, hogy a lakosság szükségletein segítsen. (Élénk helyeslés a keresztényszocialistáknál.) A miniszter közli azon intézkedéseket, amelyeket a kormány tett, hogy ezek a bajok lehetőleg megszűnjének. A kormány ezért elhatározta, hogy bizonyos kontólak mellett megengedi meghatározott kontingens argentinai hus behozatalát. *A kormány csak a kiegyezés lojális végrehajtásának megfelelően és így kötelességszerűleg cselekedett, amíg e tárgyban a magyar kormányval egyetértéleg járt el.* A miniszter ismételtén kéri a házat, hogy a szerb kereskedelmi szerződést mielőbb elintézzék, ezenfelül pedig az egész ülészakot a nép érdekét szolgáló munkának szentelje. A kormány közreműködése bizonyára nem fog hiányozni. Végül az argentinai husbehozatal engedélyezése mellett 21, ellene 17 tag foglalt állást. A korlátlan mennyiség behozataláról szóló javaslatot 26 szavazattal 17 ellenében elvetették. Elfogadták azokat a javaslatokat, amelyek az argentinai husnak 1911. december 31-ig való behozatalára, a husvám felfüggesztésére, kisebb árusoknak tengerentúlról hozott hussal való ellátására, az állattenyésztés előmozdítására és hűtőkocsik előállítására stb-re vonatkoznak. A képviselőház ülésének végén mintegy ezer személy, köztük számos nő, a parlament elé vonult, ahol a drágaság ellen tüntettek. A nagyszámban kirendelt rendőrségnek nem volt oka beavatkozásra.

A berlini Reichstagban a husdrágaságra vonatkozó interpellációk folytatódó tárgyalása során *Hildebrand* (szociáldemokrata) a többi között kijelenti, hogy a birodalmi kancellárnak nincsen érzéke a nép szükséglete iránt, ezért a népek magának kell gondoskodnia a drágaság csökkentéséről az indirekt adókat és vámokat emelő irányzat leszorításával. Az egész gazdasági politika a junkeerek szellemében folyt. *Delbrück* államtitkár kifejti, hogy a ház többsége a főkérdésben osztja a birodalmi kancellár álláspontját. *Wiemer* képviselő azt hozta fel szóló ellen, hogy mint államtitkár másképp beszél, mint danzigi polgármester korában. Ezt már nem egy kormányférfiúnak mondották. Ha van benne igazság, ez csak azt mutatja, hogy egy miniszter, aki egy egész birodalom gazdasági érdekeiről tartozik gondoskodni, nem egy dologban másként gondolkodik, mint egy polgármester, aki csak szűkebb érdekeket képvisel. A piac lényeges könnyítése a határ megnyitásától nem várható. Normális husárak bekövetkezésére csak úgy lehet számítani, ha a mezőgazdaságnak bizonyos stabilitást s mérsékelt nyereséget biztosítunk és kellő védelemben részesítjük járványokkal szemben. Teljesen hamis volna muló alkalmak vagy teoretikus megfontolásokból folyólag változtatni az oly politikában, amelynek nagy föllendülést köszönhetünk. Csak kívánhatom, hogy a német népek meg legyen az ehhez szükséges belátása és hogy a jövő birodalmi gyűlés is megadja nekünk a lehetőséget eddigi gazdasági politikánk folytatására. (Hosszantartó, élénk helyeslés jobbról.) A kérdéshez még sokan hozzászóltak. Az interpellációk tárgyalása ezzel véget ért. A legközelebbi ülés holnap.

A birodalmi gyűlés holnapi ülése iránt egyébként óriási az érdeklődés, mert a császár közigazgatási beszéde fog napirendre kerülni a szociáldemokraták interpellációja révén. Az interpellációt Ledebur fogja megokolni.

Az angol választások előtt. Londonból jelentik: A felsőház tegnapi ülésén *Nunburnholme* és *Brassey* lordok a kormány érdekében szólaltak föl. A kormány részéről az utolsó szó *Viscount Morley* volt. Azt a nézetét fejezte ki, hogy az a készség, amelyet a lordok mutatnak az előjogaikról való lemondásban, tulajdonképpen porhintésnél nem egyéb. A felsőházi határozati javaslatok azt a

gyanút keltik föl, hogy a lordok a felsőház reformálásának ürügye alatt az alsóházat akarják sakk-mattá tenni. Ezután Lansdowne lord javaslatát, hogy a ház jelentse ki magát bizottságnak és tárgyalja a Lansdowne által benyújtott rezolúciókat, elfogadták. Ezután a házban levő határozati javaslatokat a ház mint bizottság el is fogadta. *Earl of Creve* kijelentette, hogy a kormány nem helyesli ugyan a rezolúciókat, de nem akar azok ellen beszélni, mert a ház nyilvánvalóan meg akarja szavazni. A ház elhatározta továbbá, hogy Lansdowne és Roseberry javaslatát közöljék az alsóházzal. Az alsóház, amely befejezte ülését, ma formális ülést tartott és ezután elnapolta ülését a hó 28-áig, amikor a jelenlegi ülészakot bezárják. Röviddel ezután a ház fősízlása fog következni. *Asquith* miniszterelnök Hullba utazott, ahol a liberális párt értekezletet tart. Röviddel elutazása után egy aszszony sítapáczával bezuzta a miniszterelnök Downing-Street-i lakásának ablakát, amiért letartóztatták.

Rothschild lord nyílt levélben pártolja *Bonar Law* konzervatív jelölt jelöltségét a manchesteri északnyugati kerületben és különösen a zsidó választóváltásokat szólítja föl, hogy az unionistára szavazzanak. Nyílt levelében a tarifareform szükségességét hangoztatja.

Ulster irországi kerületben az unionisták manifestumot adtak ki, amelyben kijelentik, hogy ha az ír parlament létrejönne, ezt nem ismernek el, határozatait nem követnek és az általa megállapított adókat nem fizetnek.

A perza vasut. Bécsből jelentik: Diplomáciai körökben vette értesülését a *Wiener Allgemeine Zeitung*, hogy Potsdamban a csár és Vilmos császár tényleg megállapodásra jutott egymással Perzsiát illetően, vagyis jobban mondva a két birodalom érdekszféráinak körülhatárolása tekintetében. A megegyezés alapja az, hogy Oroszország hozzájárul a Bagdad vasutnak Perzsiáig való kiépítéséhez. Magától értetődik, hogy Oroszország a saját érdekszférájában is elismeri a nyílt ajtó elvét.

Egy volt montenegrói hadügyminiszter — szerb szolgálatban. Belgrádból jelentik: Gatalo Daniló volt montenegrói hadügyminiszter, kit Nikita király hívei pártpolitikai okokból üldöztek. Belgrádba érkezett és Péter királynál jelentkezett azon kéréssel, hogy a szerb hadseregbe való belépését engedje meg.

Török ügyek. Konstantinápolyi táviratok szerint azon jelentésekkel szemben, hogy a porta nagy perza területet hatalmába akar keríteni és a török csapatok utasítást kaptak az Urmia-tó déli partvidékének megszállására, a külügyminiszterium hivatalos közegéi megállapítják, hogy a török csapatok, épp úgy, mint a perza csapatok, a vitás határterületen az évek óta birtokozójukat foglalják el mostan is. A török csapatok utasítást kaptak, hogy tovább ne nyomuljanak elő. kihívón ne viselkedjenek, de minden támadás ellen védekezzenek. Definitív határmegállapítás nem lehetséges addig, míg Perzsiában állandó viszonyok nincsenek. A görög követ újabb lépéseket tett a portánál a még mindig tartó bojkott és több görögnek kiutasítása miatt. A lapok jelentése szerint a pénzügyminiszterium külön bizottsága megkezdte a függő adósság megvizsgálását. A kormány a kamarában javaslatot nyújtott be, mely felhatalmazza a hadügyminisztert, hogy azokat az összegeket, amelyeket a hadügyi költségvetés valamely tételére megszavaztak, esetleg más célokra is fordíthassa. Ezen intézkedést a hadtestek új beosztásával indokolják. A minisztertanács elhatározta, hogy nyomatékosan tiltakozik a védőhatalmakkal a krétai nemzetgyűlés nyilatkozata ellen. *Törökország hadat fog üzenni Görögországnak, ha ez a krétaiak kihívó magatartását bármiféle módon jóváhagyja.* A „Times“ jelenti Konstantinápolyból: A porta megbizta követeit, hogy tiltakozzanak a védőhatalmakkal az ellen, hogy a krétai nemzetgyűlés hűségesküt tett a görög királynak.

A braziliai flottalázadás.

— Rommá lött főváros. —

Budapest, november 25.

A braziliai titokzatos forradalomról ma már kiderült, hogy az elégedetlen tengerészek lázadása volt. De bizonyos, hogy közrejátszott a politika is. Hiszen az ellenzék vezére Rui Barbosa szenátor. Brazília egyik legkiválóbb embere, aki a kormány ellen folytatott elkeseredett harcokban a maga politikai céljainak iparkodott megnyerni a flottát is. Hogy milyen eredménnyel, azt Rio de Janeiro romjai mutatják. Fonseca elnök állása állítólag megingott. Ennek az oka az, hogy a tengerészek lázadásának elejét vehették volna, ha még a bombázás előtt megadták volna azokat az engedményeket, melyeket most már két kézzel nyújtanak a lázadó tengerészek felé.

A tengerészek lázadásáról a következő tudósítást adjuk:

A Havas-ügynökség jelenti *Rio de Janeiro*-ból: A lázadás abban a pillanatban tört ki, amidőn a „*Minas Geraes*“ sorhajó parancsnoka, a „*Duguay Trouin*“ francia hajóról, ahol dinern volt, visszatért hajójára. Amidőn a fedélzetre lépett, őt, valamint két másik tisztet és több matrózt a lázadók megölték. A többi tisztet halálosan megsebesítették. Ezzel egyidejűleg tört ki a lázadás a *Sao Paolo* és „*Bahia*“ sorhajókon. E hajók összes tisztjeit a partra tették ki és *Joao Candido* matróz vette át a parancsnokságot. A lázadók *Hermes Da Fonseca* elnökhöz táviratot intéztek, amelyben ismert feltevéleiket állítják fel és azok nem teljesítése esetén a város és a többi hadihajók bombázásával fenyegetnek. A kormány nem adott választ. Röviddel ezután megkezdtek a bombázást, mely megszakításokkal egész éjszaka tartott. E hó 23-án reggel a „*Minas Geraes*“, „*Sao Paolo*“, „*Bahia*“ és „*Florianópolis*“ elhagyták a kikötő belső részeit és lövöldöztek a várat, amely a tüzelést nem viszonyozta. Ezután a hadihajók visszatértek a zárt kikötőbe és különböző irányban lövöldöztek ágyuikkal.

A városban egy asszonyt és két gyermeket bombaszilánkok megölték. Délután *Carvalho* képviselő a lázadókhöz ment, hogy velük tárgyaljon, ezek azonban tudatták vele, hogy általános amnesztia nélkül nem adják meg magukat. A kamara és a szenátus egyértelműen készek a kormányt támogatni. A Montevideóban horgonyzó angol hajórajt kirendelték.

A párisi „*Courier de Bresil*“ a következő rio de janeiroi táviratot közli:

Az összes rio de janeiroi rendőrcsapatokat és katonaságot készen tartják a kaszárnyákban, hogy az első jeladásra kivonuljanak. A legénység közt éles töltéseket osztottak ki. A tüzérseget is készenlétbe helyezték.

A braziliai kamarában tovább folyik az amnesztia-törvény ügyében megindult vita. A törvény ellen erős ellenzék sorakozik. A hajóhad ismét elhagyni készül a kikötőt. A „*Minas Geraes*“ sorhajó egy híven maradt ágyunaszádot bombázott. A braziliai elnöknek az volt a szándéka, hogy ellentáll a zendülő tengerészeknek, de leszavazták. A zendülők a kongresszus által megszavazandó biztositókat követelnek. A braziliai szenátus kész a lázadóknak amnesztiát adni, ha előbb megadják magukat.

Bécsből jelentik, hogy a braziliai követségre ma következő távirat érkezett *Rio de Janeiro*-ból:

A matrózok lázadásának nincs politikai jellege. A főváros és az egész ország nyugodt. Az egész hadsereg, a tengerészet többi része és az egész lakosság a kormány pártján áll.

Fonseca elnök aláírta az amnesztiát. Erre a *Minas Geraes* matrózparancsnoka rádiótelegrámmal küldött az elnöknek, akinek szerencsét kíván elhatározásához. A legutóbbi táviratok szerint a kamara ülése még nem ért véget. Nagyon sok képviselő ellens van az amnesztiának. A hajóraj új állásokat foglalt el, de úgy látszik, hogy a zen-

dülök legközelebb újra megkezdik az ellenségeskedést. Este nyolczadfél órakor a *Minas Geraes* bombázni kezdett egy kisebb kormányhű hadihajót.

Az éjszaka jelentik Párisból: Az általános amnesztia megszavazása, a testi büntetés eltörlése dolgában, valamint a legénységi állomány szaporítása dolgában felállított követelések teljesítése következtében a lázadók meghódoltak. A rend helyreállt.

Rio de Janeiroból jelentik, hogy *Fonseca* elnök állása megrendült. Szemére vetik tulságos lanyhaságát és engedékenységét a lázadó matrózok iránt.

„Uj korszak.“

☞

Néhány tanító uj, radikális szellemű Magyarországról álmadozott. Olyan Magyarországról, amelyik belekapcsolódik nyugat kulturaközösségébe, fogékonyan megnyitja szellemét a legújabb irányzatok előtt. Néhány tanító olyan iskoláról ábrándozott, amelyikben előítéletek nélküli, szabad szellemű neveléket nevelnek; az uj kiváltságok jelmezébe öltözködő régi, rendi Magyarország ellenségeit, embereket, akik azért akarnak rombolni, hogy a romokon építsenek. Ezek a tanítók összeálltak és „A magyarországi tanítók szabad egyesülete“ czim alatt uj egyesületet alakítottak s alapítottak egy lapot, mely „Uj korszak“ czim alatt kezdett harcolni az uj, forradalmi ideáért.

Most ezután ezt az egyesületet a kultuszminiszter feloszlatta. Az indokolás szerint azért, mert a „Magyarországi tanítók szabad egyesületének“ hivatalos lapja, minden eddig megjelent számában oly cikkeket közöl, amelyek a fennálló törvényes rend ellen való izgatást tartalmaznak, a hit- és erkölctannak és minden felekezeti tendenciának az iskolából leendő kiküszöbölését sürgetik, ennek követelésére buzdítanak.

A felekezeti tendenciáknak a kiküszöbölése az iskolából pedig azért izgatás a fennálló törvényes rend ellen, mert meglevő tételes törvények a hit- és erkölctant az elemi iskolák kötelező tárgyai között sorolják föl s előírják, hogy tanítók a gyermek lelkében a vallás-erkölcsös gondolkozást kötelesek fejleszteni.

A kultuszminiszter törvénymagyarázata alapján izgatás ezimén perbe lehetne fogatni őt is, miniszter társait is, az egész képviselőházat velünk újságírókkal egyetemben. Mert mindannyian, akik vagyunk, folytonosan tételes törvények ellen agítunk és a régi helyett uj, hitünk szerint a meglevőnél jobb törvényt ajánlunk. Akkor izgatásért perbe kell fogni Székely minisztert, mert hiszen most is van perrendtartási törvényünk s ez ellen a törvény ellen agítál. Akkor perbe kell fogni Lukács Lászlót, mert hiszen a magán-tulajdon törvények védik és az uj monopóliumok ezeket a törvényeket sértik. Akkor perbe kell fogni Hazai minisztert, aki a régi véderőtörvény ellen agítál s uj véderőtörvényt akar csinálni.

A kultuszminiszter törvénymagyarázata egyszerűen jégbefagyasztaná, zselatinba kocsonyásítaná a meglevő állapotokat. A reakció haladás ehez az állásponthoz képest, mert hisz a reakció is megy, törekszik valamire: visszafelé legalább, a kultuszminiszter törvénymagyarázata pedig maga a halál. Nem is szükséges, hogy a felekezetenélküli oktatás mellett foglaljunk állást — e sorok íróját csak szubjektív okok készítetik annak a

nyílt bevallására, hogy egész lelkével helyesli az üzöbe vett tanítók álláspontját. Azonban ilyen meggyőződés nélkül is el kell ismerni azt, hogy a tanítóknak csak úgy, mint a szabad állam akármelyik szabad polgárának, joguk van arra, hogy véleményük legyen s hogy a véleményük mellett agitáljanak.

A kultuszminiszter a legszényenletesebb bizonyítványt állította ki kultur nyugat előtt Magyarországnak, mert nem véletlen szójáték, hanem elszomorító valóság, hogy a mi uraink és a mi kormányaink ellenségei az — új korszaknak.

A „Fekete kéz“ Budapesten.

— Zsaroló bombás levelek. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 25.

Nagy szenzációt keltett a rendőrségen egy érdekes feljelentés, melynek alapján kiderült, hogy a félelmetes Olaszországból a világ minden részébe elszármazott bünszövetkezet, a „Fekete Kéz“, mely az amerikai rendőrségeknek is annyi gondot okozott, most itt Budapesten ütötte fel fejét, illetve utáztatra talált.

A titkos szövetkezet, melynek célja az, hogy életveszélyes fenyegetéseivel vagyosabb embereket megzsaroljon, az eddig megtett feljelentések szerint három esetben kísérelt meg zsarolást. Ám bár nem lehetetlen, hogy sokan, akiket megfenyegettek, még nem merték feljelentést tenni.

A bünszövetkezet ellen az első feljelentést Ráth Végh István tüzérkapitány tette meg. Elmondotta, hogy Bajza-utca 34. számú lakására a posta minap ajánlott levelet hozott. Mikor az egyszerű kék borítékot felbontotta, első pillantásra szemébe ötlött egy, a levélpapír bal felső sarkán elhelyezett szimbolikus rajz, mely egy füstölő bombát ábrázolt; felette pisztoly, alatta két keresztbe álló tőr, legalul pedig egy vérző emberi szív.

A levél közönséges kockás levélpapíron lévő sokszorosítás, amiből arra lehet következtetni, hogy a bünszövetkezet nagyon sok példányban küldötte szét.

A rajzolt betűkkel másolt levél a következőket tartalmazza:

Órái meg vannak számlálva. Ön el van jegyezve a halállal. Felszólítjuk, hogy éjjel tízen egy óráig a Teleky-téren levő nyilvános kutra helyezzen 400 koronát borítékban. Ha nem teszi, akkor ön a halál fia. Ha levelünk tartalmát közölni merészelné a rendőrséggel, szövetségünk meg fogja magát boszulni.

Fekete kéz.

Ráth Végh kapitány a levelet a rendőrség kezébe juttatta, hol az ügyet dr. Gegus Dániel rendőrkapitánynak osztották ki. Gegus kapitány, ki az anarchista, nihilista s más titkos szövetségek kriminalogiját behatóan ismeri, azonnali megindította a nyomozást, annál is inkább, mert az ügyet, tekintettel a sokszorosított levélre, komolyan kellett venni. Éretlen tréfáról nem lehetett szó.

A „bizalmi“ csoport két legügyesebb detektívjét a levél írója által megjelölt időben kiküldötte a Teleky-tér nyilvános kútjához azzal az utasítással, hogy álljanak lesbe s figyeljék meg a kritikus helyen megforduló alakokat.

A detektívek nagy elővigyázattal és körültekintéssel fogták hozzá a munkához, de kettőzött éberségük dacára sem tudtak eredményre jutni: a kút körül senki sem mutatkozott. Ugy látszik a bünszövetkezet megszélesítte a rendőrség közbelépését. Miután a nyomozás semmi újabb nyomot sem tudott felfedezni, Gegus kapitány egyelőre az ügyet már ad akta akarta tenni, mikor egy újabb feljelentés ismét felelevenítette a már-már elaludni készülő titokzatos ügyet.

Tegnapelőtt Hackspacher Györgyné jelentkezett a rendőrségen s zsarolás és életveszélyes fenyegetés miatt feljelentés tett ismeretlen tettesek el-

len. Egyben ő is átnyújtott egy a Ráth Végh kapitány által beszoigáltatott levélhez teljesen hasonló, melynek szövege csak annyiban különbözött az előbbtől, hogy a titokzatos zsaroló vagy zsarolószövetség a pénzt a Lehel-téri „Mozi“ északi sarkánál kérte elhelyezni.

Hackspacher Györgyné a Hungária-körút 43. számú házban lévő kávéház tulajdonosnője s lakása ugyanitt van az első emeleten az 5-ös számú ajtó alatt. Feljelentésében elmondotta, hogy a levelet nem posta útján kapta, hanem egy fiatal ember hozta lakására. Az ismeretlen csöngetésére a szobaleány nyitott ajtót s az is vette át tőle a levelet. Mikor a szobaleány visszament, a fiatal ember már eltávozott.

Dr. Gegus Dániel a panaszt jegyzőkönyvbe vette s most már erőlesen hozzájárult a nyomozáshoz. Közben még az is tudomására jutott, hogy az előbbi két esethez teljesen hasonló módon akarják megzsarolni egy Andrassy-uton lakó honvédezerdöröst is.

Gegus kapitánynak az a véleménye, hogy a zsaroló leveleket katonák írhatták. Ezt a feltevést támogatja az a körülmény is, hogy a három zsaroló levél közül kettő katonatisztnak volt címezve. A leveleket valószínűleg az ezredirodáknak használatban lévő sokszorosító gépen állítják elő. Onnan származhatik a papír is, mely teljesen hasonló az ott használt levélpapírosokhoz. A kirajzolt betűk is ezt a feltevést támogatják, mert ilyen betűkkel szokták a körrendeletek és napiparancsok címeit írni. A nyomozást a rendőrség lázas buzgalommal folytatja, de a jelen pillanatban még semmi olyan adat nincs, amely a bünszövetkezet nyomára vezethetne. Gegus kapitány mindamellett reméli, hogy a banda tagjai rövidesen kézre fognak kerülni.

EGYHÁZAK.

— (Az antimodernista eskü.) Gróf Zichy Gyula pécsi megyés püspök most megjelent pásztorlevelében X. Pius pápának a modernizmus ellen irányuló „Sacrorum antistitum“ kezdetű motu proprio adja ki az egyes kétes esetekre tett magyarázatokkal együtt. A körlevél meghatározza, hogy az egyházmegye papsága minő időrendben tegye le az antimodernista esküt. A székesegyházi káptalan, valamint a Bács kerületi papság december elsején délelőtt köteles a székesegyház Szent Mór-kápolnájában az esküt letenni. Az egyházmegye papságának többi része december 15-éig köteles az esküt a kerületi eszternek, illetve bizonyos esetekben a kerületi jegyzők kezébe letenni. Azok, kik az esküt vonakodnak letenni, a szent officium törvényszékének ítélete alá esnek.

— (Angol istentisztelet.) Vasárnap, november 27-én d. e. 11 órakor a VI. Vörösmarty-utca 51. sz. alatti nagyteremben angol istentisztelet lesz. Prédikál Webster James ref. lelkész. Ugyanott d. e. háromnegyed 10 és este fél 7 órakor magyar istentisztelet.

TÁVIRATOK.

Szasszanov utódja.

Pétervár, november 25. A csár a külügyminiszterré kinevezett Szasszanov helyébe Meratov osztályfőnököt nevezte ki a külügyminiszter első segédjévé.

Szerbia hadiszer beszerzése.

Belgrád, november 25. E napokban érkezik oda a Németországban megrendelt hadiszernek egy része. A szállítmány Szolonikin keresztül érkezik s a török vasutak e szállítmány részére 60 százalékos díjkedvezményt engedélyeztek.

Elítelt szüfrazsettek.

London, november 25. A multkori tüntetés alkalmával letartóztatott szüfrazsettek legnagyobb részét kéthavi börtönmunkára ítélték.

Verekedés a szobranjében.

Szofia, november 25. (Saját tudósítónktól.) A Szobranje folyosóján a képviselőház háznapja összehozott egy képviselővel. A szóváltásból dulako-

dás lett, a képviselő megragadta mellénél fogva és többször arculvágtatta a háznapot. A verekezésnek a képviselők vetettek véget. Az Afférből párba j lesz.

Korea határán.

Pétervár, november 25. (Saját tudósítónktól.)

Egy szükszavu távirat Ott Korea határáról, hogy kínaiak és japánok között véres összeütközések voltak. Részletekről még nincs hír.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék záráta.

Newyork:

	nov. 25.	nov. 24.	nov. 23.
Buza helyben	97 $\frac{1}{8}$	97 $\frac{7}{8}$	—
decemberre	97 $\frac{1}{2}$	98 $\frac{3}{8}$	—
májusra	103 $\frac{3}{8}$	104 $\frac{3}{8}$	—
Tengeri decemberre	54 $\frac{1}{4}$	54	—
májusra	54 $\frac{1}{4}$	54 $\frac{1}{4}$	—

Chicago:

Buza decemberre	90 $\frac{7}{8}$	91 $\frac{1}{2}$	—
májusra	96 $\frac{7}{8}$	97 $\frac{5}{8}$	—
Tengeri decemberre	44 $\frac{1}{2}$	44 $\frac{3}{8}$	—

Newyork, november 25. Gyapot Newyorkban, helyben 15.10 (14.95). Gyapot decemberre 14.91 (14.66). Gyapot februárra 15.— (14.77). Gyapot New-Orleansban, helyben 14 $\frac{3}{4}$ (14 $\frac{3}{8}$). Petroleum Stand white Newyorkban 7.40 (7.40). Petroleum Stand white Philadelphiasban 7.40 (7.40). Petroleum Refined in Cases 8.90 (8.90). Petroleum Credit Blancs at Oil City 1.30 (1.30). Zsir Western steam 10.50 (10.35). Zsir Rohe és Brothers 10.70 (10.90).

Chicago, november 25. Zsir novemberre 10.60 (10.77). Zsir januárra — (—). Szalonna short clear 9.62 (9.87). Sertéshus januárra 16.62 (17.15).

ÚJDONSÁGOK.

Család a fagyos utcán.

— A rendőrség, mint lakásközvetítő. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 25.

Telen történetünk érdekes adalék a budapesti tömegnyomor és borzalmas lakásminizériák históriájához. Egy darab kulturkép az, mely tegnap éjszaka az Aradi-utcán ezirkáló rendőr elő tárult. Az egyik kapu mélyedésében a metsző hidegben, a szélben, mialatt kin a ligetben fagyott a jég a sportkedvelők koresolyái alá, ebben a didergető időjárásban egy guggolva alvó asszonyra bukkant. Nagykendője alatt maga körül négy kis gyermeke aludt, mint verébfiókák a verébanya pihéi alatt. Majd megvette őket az Isten hidege, ott kint a kövezeten, de aludtak, mert elnyomta őket a fáradtság.

A rendőr felverte álmaiból a családot és bekísérte a kerületre. A szegény asszony hamarjában nem tudta: örüljön-e vagy bánkódjon azon, hogy a rendőrségre kerül. De a gyermekei miatt nem is tiltakozott a bekísérés ellen. Egy negyedóra múlva boldog álomba merült az öttagú szegény család a Mozsár-utcai rendőrség meleg szobájában. Reggel aztán Malatinszky Jenő rendőrfogalmazó hallgatta ki az asszonyt, aki a következőket mondta el:

— Márkus Miksáné vagyok. Az uram nyomdász, de megbetegedett. Hetek óta a kórházban fekszik szegény. Nem kereshet, támogatásról, betegpénzről alig lehet szó. Magamra vagyok utalva s nincs is mit panaszkodnom: négy gyermekem számára valahogyan meg tudtam keresni a szükséges mindennapit. Mindennek az orvos az oka, de nem átkozom érette, mert ő jót akart velünk. Nem tehet róla, ha balul ütött ki a tanácsa. Három éjszaka-t töltöttem el szegény gyermekeimmel hidegben az utcán, mert mindnyájan a pesti lakásbajok áldozatai vagyunk.

A mult hét szombatjáig még volt lakásunk. A Remete-utca 11. szám alatt laktunk, szobakonyhát hetibérre. De hetek óta egymásután betegedtek meg a gyermekeim. Az egyleti orvos kijelentette, hogy ilyen nedves, egészségtelen lakásban maradnom nem szabad, különben elpusztulnak az én kis gyermekeim. Megfogadtam a doktor taná-

esát: felmondtam a lakást, aztán elindultam új bajlétet keresni. Azzal fogadtak: van-e gyerek? Bűnnek tartottam eltagadni azokat, akiket az Isten adott. Megmondtam, hogy négy gyermekem van. Akkor nincs lakás, felelték mindenütt. Vagy husz helyen jártam így. Már meg is bántam, hogy felmondtam a lakást, szerettem volna visszamaradni. Késő volt, a Remete-utcai lakásunkat már másnapra, ahogy én felmondtam, kiadták. Előlről kezdtem a kálváriámat, ismét lakást kerestem. Gondoltam, elkövetem az Istenkisértést: csak két gyereket vallok be. De ez is sok volt a háziuraknak és a házmestereknek. Nem tudtam lakáshoz jutni. Sokat sirtam, szenvedtem, míg bele tudtam törődni abba a gondolatba, hogy elhelyezem a négy gyereket egyenként ismerőseimnél. Ki akar manapság idegen gyereket? Nem sikerült ez sem.

Közben elérkezett a mult szombat, az elköltözés ideje. Elpanaszoltam bajomat annak, aki a lakásomat kivette s megszánt. Azt mondta, hogy hétfő délutánig ott maradhatok, hátha hétfőn találkozik valami zugot, ahol hánytvetett gyermekeimmel meghuzódhatom. Hétfőig elvettem a gondot. Azután felvittem butoraimat a ház padlására és nekimentem a városnak s ahelyett, hogy kenyeret kereshettem volna gyermekeimnek, lakás után jártam. Nem kaptam. Kimentem a barakokhoz, nem volt hely. Elmentem az előljáróságokhoz. Azt mondták: Nem ebbe a kerületbe való maga, nem tehetünk semmit sem. Elmentem a fővárosba, azt felelték: adjak be kérvényt. Kérvényt kértek tőlem, amikor nem volt, hol lehajtani a fejünket. Mondtam is, hogy amíg a kérvényt elintézik, addigra elpusztulunk az utcán.

Nem volt más mit tennem. Nappal elhelyeztem a gyermekeket ismerősökhöz. Éjjel elvonultunk szűk utcákba, ahol nem fúj a szél és meghuzódhatunk a kapuk mélyedésében. A rendőr urak olyan jók voltak hozzánk. Nem mindegyik zavart fel, hagytak aludni bennünket, mintha nem láttak volna. Így jutottunk az Aradi-utczába és onnan ide, a rendőrségre...

A szegény asszony száva könyvekbe fuladt. Sirva borult négy kis gyermekére, akiket elválni nem akart, inkább agyonfagni az utcán a főváros jóvoltából, velük együtt.

Végighallgatja a vallomást Vermes József kerületi kapitány, akit nagyon meghatott a szegény asszony vallomása. A humánusan gondolkodó rendőrkapitány teltette magát a formáságokon és követésre méltó példákért segítségére sietett az utcára kergetett családnak. Telefonozott a IX. kerületi előljárószághoz s kérte, hogy hagyják el ezuttal a hivatalos hosszadalmas eljárásokat és adjanak azonnal lakást a szegényeknek. Vermes kapitány akeziója sikerrel járt, mert a szegény asszony ma délutánra lakást kapott a főváros egyik házában. Márkusné nem győzőtt hálálkodni a derék kapitánynak, akinek jóvoltából ma már fedél alatt töltötte az éjszakát a fészék nélkül maradt veréb-család.

NAPIREND. Naptár: szombat, november 26.

Róm. kath.: Konrád hv. — Prot.: Konrád. — Görög-orosz: november 13. Ar. sz. János. — Zsidó: Marcheván 21. — A nap két reggel 7 óra 21 perczkor, nyugszik délután 4 óra 13 perczkor. — A hold két éjjel 1 óra 31 perczkor, nyugszik délután 2 óra 9 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.

Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10-2-ig. Belépődíj, kedd kivételével, 1 korona. — Uránia-műkiállítás (Kigyó-tér 1.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Háziipari Szövetség kiállítása (Kigyó-tér 1.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum ásványtára 9-2. — Erzsébet Múzeum 9-4. — Iparművészeti Múzeum 9-1. — Mezőgazdasági Múzeum 10-7. — Ráth Múzeum 10-4. — Széchényi Múzeum (Akadémia-utca 2.) 10-12. — Tanszermúzeum 3-7.

Nyitvalevő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3-7. — Egyetemi Könyvtár 9-5. — Fővárosi Könyvtár 9-2. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9-12 és 6-8. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9-2. — Nemzeti Múzeum Könyvtára 9-4. — Pedagógiai Könyvtár 3-7. — Statisztikai Könyvtár 9-2.

Nyitvalevő képtárak: Műesernok teli tárlata, nyitva 9-6-ig. Belépődíj 1 korona. — Delhaes István-emlékkiállítás a Szépművészeti Múzeumban. Nyitva 10-2-ig. — Nemes Marcell képeinek kiállítása a Szépművészeti Múzeumban. Nyitva 10-2-ig. — Paál-kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában. Nyitva 9-6-ig. Belépődíj 60 fillér. — Szépművészeti Múzeum grafikai osztálya 10-2-ig.

— Személyi hírek. Klobucsár lovassági tábornok, a magyar honvédség főparancsnoka Bécsből Budapestre érkezett. — *Kilchener* lord Velenzéből Bécsbe érkezett. — *Schwartz* Alfréd, a Wiener Bank-Verein magyarországi fióktelepének igazgatója eljegyezte *Mauthner* Ilona kisasszonyt, *Mauthner* Mihály gyáros leányát Budapesten.

— A beteg belga királyné. Erzsébet belga királyné állapotáról Brüsszelből a következőket jelentik hivatalosan: Az orvosok megállapították, hogy a legújabb baj, amely a királyné betegségéhez hozzájárult, *idegláz*. A királyné most *nyakhártályalásban* is szenved, amely azonban valamennyi láz között a legenyhébb. Ez a baj már 8 nappal ezelőtt kezdődött, de az orvosok csak most tudták megállapítani. Bizonyosnak látszik, hogy Laeken egészségteien tartózkodóhely. A király folytonosan beteg feleségének szobájában van. — Brüsszelből jelentik: A reggel 9 órakor kiadott orvosi jelentés szerint a királyné a mult éjjel néhány órát pihent. A mellhártyagyulladás tünetei javultak. A betegség lefolyása egészen kielégítő.

Brüsszelből jelentik nekünk: Ki van derítve, hogy a királyné a laekeni rossz víztől kapta a *tífuszt*. A belga nép szeretete meghatóan nyilvánul a királyné iránt. Temérdek mindenféle orvosságot és csodaszert küldenek a kastélyba. Megfoghatóan, hogy a nagybeteg királynét nem gyakorolt kórház, ápolónők, hanem laikus ápolónők gondozzák. Erzsébet királyné ereje némileg gyarapodott. A láz lényegesen lezállott s alaposnak látszik a remény, hogy fel fog gyógyulni.

— Uj nemesek. A király Stein Manó és Stein Félix nagybérlők, bátorkezű lakosoknak, valamint törvényes utódaiknak a közügyek és a közjótékony-ság terén szerzett érdemeik elismerésül a magyar nemességet „szíllí” előnévvel adományozta.

— Királyi tanácsosság. A király Kiss Zsigmond szentesi ügyvédnek a királyi tanácsosi címet adományozta. — Érdemes, talpig becsületos, köztiszteltetben álló ember felé fordult ez alkalommal az uralkodó figyelme. Kiss Zsigmond mint vitéz honvédtiszt résztvett a szabadságharcban, sokáig bujdosott, majd az alkotmányos korszak beköszöntésével ügyvédi irodát nyitott és mozgó ereje lett. Szentes város kulturális fejlődésének. Ugy a városi, mint a megyei ügyekben tevékeny részt vett s közéleti szereplésével igen sok szimpátiát váltott ki maga iránt.

— Kitüntetések. A király Szombathy Sándor miskolci tüzoltófőparancsnoknak a tüzoltói intézmény terén szerzett érdemei elismerésül a koronás arany érdemkeresztet, Szergely János nagyenyedi cipészmeisternek pedig egy emberéletről saját élete vesélyeztetésével történt megmentése alkalmából tanusított bátor magaviselete elismerésül az ezüst érdemkeresztet adományozta.

— Tolstoj és a duma. Pétervárról jelentik: Tolstoj családja Miljukov kadettpárti vezérhez táviratot intézett, amelyben kéri, hogy azon szándékától, hogy a dumában javasolja Tolstojnak államköltségen való eltemetését, álljon el.

— Egyetemi tanárok társas összejövetele. A budapesti tudományegyetem tanárai éveken ezelőtt megkezdték az „Eránoszoknak” nevezett társas összejöveteleknek rendezését azzal a céllal, hogy a különböző fakultások tanárai magánkörben is érintkezzenek egymással. Az összejövetelek egy darabig szüneteltek. Az idén ismét felújítják a régi jó szokást és az első „Eránosz” holnap, szombaton este lesz a belvárosi Kovács-féle vendéglő külön helyiségében, ahol megjelenik *Genersich* Antal; az új rektor, az egyetemi tanács tagjaival együtt.

— Heise és a Nobel-díj. A legutóbbi Nobel-díj irodalmi pályázatát tudvalevőleg *Heise* Pál kiváló német író nyerte el. Amióta a díjat neki ítélték, nincs nyugta a kéregetők zaklatásától. A legfurcsább kérésekkel igyekeznek tőle pénzét kicsikarni. Heise nem igen hoderit a pumpolókra. Kijelentette, hogy elsősorban családjáról fog gondoskodni, csupán a feleslegét fordítja jótékony célokra.

— Piaristából ágostai pap. Érdekes áttérésről és pályaváltoztatásról értesülünk. *Horváth* Aladár római katolikus lelkész és piarista főgimnáziumi tanár kilépett a római katolikus vallásból és elhatározta, hogy az ágostai evangélikus lelkészi pályára lép. E célból áttért és *Zelenka* Páltól, a tiszai egyházkerület püspökétől engedélyt nyert, hogy az *aperjesi* theologiai akadémián a külföldi lelkészi vizsgálatot letchesse. A vizsgálatra már jelentkezett is.

— Beszüntetett tanító-egyesület. A hivatalos lap közlése szerint a vallás- és közoktatásügyi miniszter az 1910. évi 23.159. számú rendeletet, melylyel a magyarországi tanítók szabad egyesületének alapszabályai jóváhagyattak, hatályon kívül helyezte és az egyesület működését további intézkedésig felfüggesztette. — Illetékes faterok információja szerint a vallás- és közoktatásügyi miniszter a magyarországi tanítók szabad egyesületének alapszabályait azért helyezte hatályon kívül és az egyesület működését további intézkedésig azért felfüggesztette fel, mert az „Uj Korszak” című lap, mely a rajta foglalt megjelölés szerint a magyarországi tanítók szabad egyesületének hivatalos lapja, minden eddig megjelent számában oly cikkeket közöl, amelyek a fennálló törvényes rend ellen való igazgatást tartalmaznak, a hit- és erkölcsnek és minden te-lekezeti tendenciának az iskolából leendő kiküszöbölését sürgetik — ennek követelésére buzdítanak. Mivel pedig az 1888. évi XXXVIII. tcz. 55. szakasza a hit és erkölcsnek az elemi iskolák kötelező tárgyai között sorolja fel, az 1907. évi XXVII. tcz. 17. szakaszát pedig kötelezőleg előírja, hogy a tanító a gyermek lelkében a vallás-erkölcsös gondolkodást kifejleszteni és megerősíteni tartozik, nyilvánvaló, hogy a jelzett irányzat oly értelmű állásfoglalásra ösztönöz, mely a te-teles törvénybe ütközik. Amikor már most az „Uj Korszak”, mint az egyesületnek hivatalos lapja, a folyó évi október 14-én megjelent első számában az egyesület működését programmaként egyenesen az említett törvénybe ütköző irányzatot tünteti fel, kétségtelen, hogy a felelősség az egyesületre hárul. Az állam etikai érdekeinek megóvását tartva szem előtt, érezte magát indítva a miniszter, hogy az egyesület működését további intézkedésig felfüggeszesse.

— Drótnélküli táviró-állomások az osztrák kereskedelmi tengerészetnél. *Weisskirchner* kereskedelmi miniszter — mint Bécsből jelentik — rendeletet bocsátott ki, amely kötelezi azon utasszállító osztrák hajókat, amelyek Gibraltáron és Adenen túl közlekednek, hogy drótnélküli táviró állomással szereltesse fel. Ezen állomásoknak ugy kell berendezve lenniök, hogy legalább 100 tengeri mértföldnyi távolságra birjanak táviratozni és arra szolgáljanak, hogy parti állomásokkal, vagy más hajók drótnélküli táviróállomásaival rendszerkülönbség nélkül érintkezhesse.

— A frankfurti merénylő áldozatai. Megirtuk, hogy a Majna melletti Frankfurtban elfogták azt a titokzatos gonosztevőt, aki az utóbbi napokban több gyilkosságot, illetőleg gyilkossági merényleteket követett el. A gyilkosról és áldozatairól még a következőket jelentik: Tegnap reggel egy *Mayer* nevű 34 éves asszonyt, fűszeres boltjában meggyilkolva találták a pénzes fiókból hiányzott minden pénz. A gyilkos és áldozata között elkeseredett harcz folyhatott, mivel a boltban a székek fel voltak döntve. Egy órával a gyilkosság felfedezése után a tettest, egy *Weisschmied* nevű pénzért már le is tartóztatták. Kevéssel a gyilkosság előtt *Weisschmied* egy fiatal leányt is megtámadott és egy majorban kísérletet meg rablógyilkosságot. Letartóztatása után a gyilkosság színhelyén összesereglett néptömeg néhány pillanatra hatalmába kerítette a gyilkost és szeneslapátokkal meg botokkal rátámadt. A rendőrség azonban kiszabadította őt a feldühödt nép keze közül és a kapitányságra kísérte, ahol *Weisschmied* egy őrizetlen pillanatban zsebkecsével mély sebet ejtett a nyakára.

— Jubiláló dalgyesület. A biharmegyei Nagyujom községben ezelőtt huszonöt évvel dalgyesület alapított a község lakossága, amelynek a jubilaris évfordulója alkalmából szép ünnepélyt rendeztek. A jól sikerült ünnepegyért *Jeney* Menyhért földbírtokost és *Csathó* Elemér főtanítót és karmestert illeti a díszeset. Az ünnepegyen megjelentek *Nadányi* Gyula, a kerület országgyűlési képviselője, továbbá *Förster* Aurél és *Gedeon* Aladár országgyűlési képviselők. Az ünnepegyen egyben felavatták a dalkör új zászlóját; a zászlóanyai tisztet *Nadányi* Gyuláné, született *Fényes* Izabella urnó töltötte be.

— Ellopott festmények. *Dr. Sonnenfeld* Zsigmond, a Hirsch-Egylet párisi igazgatója, bejelentette a főkapitányságon, hogy a Thököly-ut 88. számú lakásából több ezer koronát érő festményt és szőnyegeket loptak el. A tolvajt a rendőrség keresi.

— Az Ehrlich-féle gyógymód. Dr. Alföldi Béla, a képviselőház orvosa tollából most hagyta el a sajtót egy füzet, melyben a szerző a híres 606-os szert ismerteti. Dr. Alföldi Béla még a nyár folyamán, nyomban azután, hogy az Ehrlich tanár fölfedezésének nagy, világszenzációja bejárt a sajtót, fölkereste a nagy tudóst frankfurti laboratóriumában. Mindjárt első kézből ismerte meg a 606 tulajdonságait s azután, hogy hazatért, hosszabb idő óta maga is kísérletezett az Ehrlich-szerrel. Alapos tanulmányok és kísérletezések eredményeit foglalja össze ez a kis füzet, mely népszerű nyelven teszi közérthetővé mindazokat a bizonyított tudományos kérdéseket, amelyek ezzel az új gyógy-móddal összefüggnek. Az újságíró rutinizott, esztendő stílusával adja elő Alföldi a mondanivalót azoknak a kísérleteknek az ismertetése után, amelyek a 606-os szer fölfedezéséhez vezettek, ismerteti a vérbajt, a vérbaj multját, mai nagy szociális szerepét, az eddigi gyógymódokat, majd a 606 hatását s kihatását az emberiség jövőjére. Ma, amikor a nagy optimista lelkesedés után néhány hirben pesszimista módon lebecsülték a sajtóban az Ehrlich tanár szerét, megnyugvással vehetjük tudomásul, hogy dr. Alföldi Béla a kérdés alapos ismeretével bizik a szer jövőjében: „Ehrlich tanár ma 14.000 beteg történettel rendelkezik” — írja — „amelyek kétségtelenné teszik, hogy azt a célt, amelyet magának kitűzött, teljesen el is érte. Az általa felfedezett anyag arzénmérgezését nem okozott egyetlen egy esetben... és néhány óra alatt képes a bujakór csírát a testben előltni és a lecsodálatosabb gyógyulást létrehozni.” Dr. Alföldi Béla részletesen és alaposan ismerteti az Ehrlich-féle beoltás módjait is és mindazt a tudnivalót együtt és közérthető nyelven adja, ami a vérbaj gyógyításának legújabb forradalmi átalakulásával összefügg. A tanulmány ára egy korona s óhajtható volna, hogy ha mindazok megszereznek és elolvassák, a kik már a saját szempontjukból is érdemesnek tartják, hogy ebben a kérdésben tájékozottak legyenek.

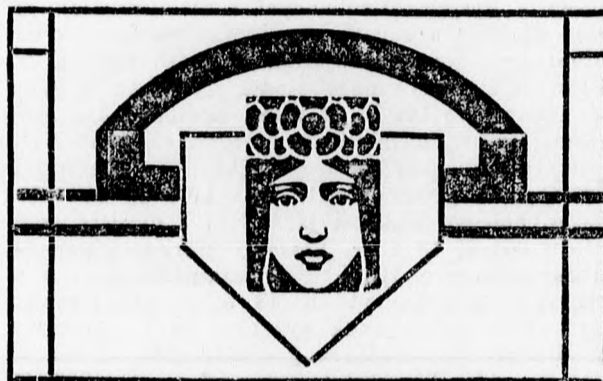
A zágrábi országos horvát Formány ma rendelkezést tett közzé, melyben megtiltja az Ehrlich-féle szernek magánorvosok által való alkalmazását és csak tudományos célokra kórházakban engedély meg a preparátummal való kísérletezést. A horvát országos kormány rendeletével utób akarja állani annak, hogy a magánorvosok ne részkedjenek az Ehrlich-féle szerrel. A horvát orvosegyesület mai értekezletén tiltakozott a rendelet ellen.

— Kétfélmillió egy festményért. A párizsi herceg schwarzaui kastélyában egy festményre akadnak, amely feltűnt mindenkinek művészi kivitelével. A herceg szakértőkkel megvizsgálta a képet és a szakértők megállapították, hogy a festmény Velasquez spanyol festőművész alkotása és IV. Fülöp király lovas-arezképét ábrázolja. A festmény 1623-ban készült, de hogy miképpen került a herceg tulajdonába, azt nem tudják. A festményt egy londoni műkereskedő kétfélmillió koronáért megvásárolta a hercegtől.

— Egy magyar orvos találmánya. A szembajok gyógyításánál és operálásánál nagy hátrány volt, hogy nem rendelkezett a gyógytudomány oly csepentő üvegekkel, melyekkel a gyógyítószereket teljesen tisztán lehetett volna a szembe juttatni. Dr. Falta Marcell szegedi orvosnak sikerült egy oly szemcsepentő üveget feltalálni, melyre az összes kulturállamokban szabadalmat nyert és a mely praktikus és tökéletes szerkezeténél fogva minden követelményt kielégít. Tekintélyes szakemberek elismerőleg nyilatkoztak a találmányról. Az orvosok és betegek egyaránt nagy haszonnal fogják az új üvegeket alkalmazni, mert a fertőzés veszélye most már az üvegekben levő gyógyszerek részéről nem fenyeget. Az üvegek gyártását a legnagyobb németországi műszeripar vállalta el és még e hó folyamán forgalomba hozzák.

— A belga szocialisták erőpróblája. Igazi erőpróblának tekinthető az a sztrájk, amelyet a belga szocialisták most készítettek elő. Brüsszelből jelentik, hogy a bányamunkások kongresszust tartottak, amelyben százhuszöt munkás volt képviselve. A kongresszuson elhatározták, hogy legközelebb valamennyi bányamunkás egy napi általános sztrájkba lép. Az általános sztrájk napját még nem állapították meg. A munkások ezzel rá akarják kényszeríteni a kormányt, hogy a bányamunkások agykorai ellátását az általuk kívánt terjedelemben biztosítsa.

— Újabb sikkasztás a munkásbiztosítónál. Alig két hete számoltunk be Hajdu Józsefnek, a kerületi munkásbiztosító hivatal alkalmazottjának sikkasztásáról s ma ismét hasonló esetről számolhatunk be. Winkler József a kerületi munkásbiztosítónak volt a hivatalnok. A tavasszal azonban otthagya állását, mert jöttek a képviselőválasztások, jó kereset kínálkozott jó korteseknek. Winkler Ehrlich G. Gusztáv kortese lett. Zsebre is vágott sok pénzt. Azután Winkler munkásbiztosítási ügyvivőséget alapított. Petánovits Józsefnek, a Hoffmann és Csillag cégnek és Wertheimer Márkusnak ügyeit vállalta a munkásbiztosító pénztárral szemben. Wertheimertől sok pénzt felvett azzal, hogy befizeti a pénztárnak. Nyugtát is adott a pénzről, de nem fizette be a munkásbiztosítónak, hanem elköltötte. Wertheimer ellen a munkásbiztosító pört indított. Winkler dolgát a rendőrség vette a kezébe. Sikkasztás és okirathamisítás miatt indítottak ellene.

▲▲▲ NAGY KÉPES ▲▲▲ KARÁCSONYI MELLÉKLET

Felkérjük olvasóinkat, kiknek előfizetésük lejárt, hogy azt idejekorán ujtsák meg, mert az

EGYETÉRTÉS karácsonyi ajándékát

csak állandó előfizetőink kapják. Karácsonyi meglepetésünk igen díszes kiállítású, művészi

NAGY KÉPES MELLÉKLET

lesz, amelyet már előre az újságpiac szennzációjának jelezhetünk.

— Béke a malmokban. A kirakódó-munkások magatartása folytán egy napig sztrájk volt a budapesti malmokban. Most már rendbe jött a dolog, a gabonamunkások és a munkaadók között. Este összejöttek a felek, a tárgyalások vége az lett, hogy a munkások igazságos ügye győzött, a béke helyreállt. A kirakás ma már rendben ment és a malmok nyugodtan dolgoztak reggel óta.

— Lopás a vonaton. Tegnapelőtt Budapest és Szabadka között a személyvonaton elopták Sebestyén Béla magánhivatalnok fekete bőröndjét, amelyben ruhanemű volt.

— Följelentés Eötvös Bálint ellen. Lapunk mai számában néhány sorban végeztünk Eötvös Károly, az illusztris jogász és írónak fia ellen tett följelentésével. A részleteket nem találtuk közlésre éretteknek, mert sokkal becsesebb és tiszteletreméltóbb nekünk Eötvös Károly súlyos egyénisége és klasszikus személye, semmint megbántani akartuk volna azzal, hogy családi kellemetlenségeit, azok nyilvánosságra hozatalával még meg is szerezzük. Hanem Eötvös Bálint, a bepanaszolt fiu, a rendőrség előtt azzal védte magát, hogy nagynevű atyja legközvetlenebb alkalmazottjaira felettébb diffamáló dolgokat mondott. Így dr. Molnár Jenő ügyvédet, Eötvös Károly régi kedvelt emberét elszámolási nehézségekkel, maffiázással vádolta meg, holott volt alkalmunk látni azt a gratuláló levelet, amelyet a kiváló ügyvéd és politikus Molnár Jenő drhoz önállósodása alkalmával intézett. Legmelegebb köszönetét fejezte ki működéséért és sajnálkozott távozásán. Egyébként visszautasítják a támadásokat a következő nyilatkozatok:

A lapokban hosszabb közelmények jelentek meg az Eötvös Bálint és édesatyja között felmerült ügyről. Minthogy ez ügy előzményeinek előadása során rólam is említés van tőve, kijelentem, hogy én az afférben személyileg érdekelve nem vagyok. — Eötvös Károly ur irodájából szabályszerű elszámolás után már hónapok előtt kiléptem, a kilépésem óta lefolyt dolgokért felelősséggel nem tartozom. — Amennyiben Eötvös Bálint ur azt állítja, hogy nem saját ellátározásomból hagytam ott az Eötvös Károly ur irodáját, — téved. — Igen jól kell neki tudnia, hogy tizenkilenc éven át édesatyja feltétlen bizalmát bírtam és volt főnököm épen eltávozásomkor neheztelt rám. Ami pedig Eötvös Bálint urnak azt a panaszát illeti, hogy én édesatyját ellene hangoltam és kárára befolyásoltam, kijelentem, hogy ez is teljesen valótlan. amit ő igen jól kell, hogy tudjon és tud is. Dr. Molnár Jenő.

A ma megjelent reggeli lapok dr. Eötvös Bálinttal tegnap lefolyt afféromat tévesen közölték. Az igaz, hogy dr. Eötvös Bálint engem megütött, támadása azonban készületlenül talált: újságot olvastam. Amikor pedig a bántalom azonnal leendő megtorlása végett felmerottam, ő a kávéház másik sarkába hátrált, engem pedig a kávéházi személyzet s a jeleuvolt vendégek körülfoztak. Erre legalább huszonöt tanu van. A ki temperamentumomat ismeri, tudja, hogy máséknem is történhetett. A lapok közelményeinek reám vonatkozó egyéb részei szemenszedett rágalom, a sajtópanaszt beadom. Budapest, 1910 november 25-én. *Otrobán Radó.*

— Betiltott jutalomjáték. Egy Váci-úton levő mozgósínház tegnap délután jutalomjátékot hirdetett ötven kilakoltatott hétfézi lakó részére dalárdával. Éppen meg akarták kezdeni az előadást, mikor a VI. kerületi kapitányság részéről megjelent Laky felügyelő és betiltatta az előadást. A publikum igen felhaborodott, majd gyorsan küldöttséget menesztett Pekáry főkapitányhelyetteshez, aki megengedte az előadást.

— Borzalmas gyilkosságok. Két borzalmas gyilkosságról érkezik hír. Egy asszony a férjét gyilkolta meg, egy másik, az anya, gyermekének lett a gyilkosa. Ma délelőtt a kecskeméti rendőrkapitányságon egy *Sutus Mihályné Radics Anna* nevezetű borzalmas önváddal jelentkezett. Elmondotta, hogy a szomszédos Pusztaláparon *kaltával agyonütötte alovó férjét*, azután pedig *betévesztelte a nyakát*. Nyomban az asszony vallomása után Pusztaláparól távirat érkezett, amely megerősítette a vallomást. A rendőrség letartóztatta a gyilkos asszonyt, aki azzal védekezik, hogy féltékeny volt az urára. A másik gyilkosság a muraközi *Bányavérkörségben* történt. *Zadravecz Bálintné* örültségi rohamában disznóölő késsel leszúrta másfél éves *Ilona* nevű gyermekét. Az asszonyt elmeorvóintézetbe szállították.

— Házasság. Draskóczy és Laszkári Laszkáry Gyula, a dunáninneni ág hitv. evangélikus egyházkerület világi felügyelője, a főrendiház tagja és neje született ebeczkí *Tihanyi Borbála* fia, Gyula, belügyminiszteri segédfogalmazó, honvédszár hadnagy szolgálaton kívüli viszonyban, tornallyai *Tornallyay Margittal*, tornallyai *Tornallyay Zoltán* és neje született kisvársányi *Fialka Vilma* leányával Budapesten házasságot kötött.

Dr. *Szili Sándor* december 4-ikén délelőtt fél 12 órakor esküszik *Popper Erzi* kisasszonnyal, *Popper Mór* és neje *Ilerczel Flóra* leányával a dohány-utcai izraelita templomban.

Szenes Dezső, a temesvári sörgyár részvénytársaság főtisztviselője eljegyezte *Bihack Elli* kisasszonyt.

— **A kolera.** Tegnap Apatinban meghalt Fischer Henrik ács és mint az orvosok megállapították, ázsiai kolera pusztította el. Fischert betegség alatt sokan látogatták s a lakosság most attól fél, hogy a kolera járványszerűleg fog fellépni. — Ujvidékről jelentik: Tekintettel arra, hogy a megtett székességi óvintézkedések ellenére is ma újabb kolera-gyanús beteget szállítottak a járványkórházba, a helyben tartózkodó Blum Odön közegészségügyi főfelügyelő javaslatára a polgármester a várost zár alá helyezte, azonban az iskolák bezárására vonatkozó rendelkezését visszavonta, mert kiderült, hogy a ma járványkórházba beszállított beteg a betegséget Tündéres községből hurcolta be. — Fiuméből jelentik: A tengerészeti hatóság elnökhelyettese körrendeletben értesítette a ruhívatárokat, hogy a nápolyvidéki kolera megszűnése következtében a martinizzai vesztégyártat feloldották és a kolera védekezési rendelkezést hatályon kívül helyezték. — Triesztben a tengerészeti hatóság rendelkezést bocsátott ki, mely szerint Smyrnából, hol kolerajárvány van, a Triesztbe érkező utasok és áruszállítványok szigorú egészségügyi vizsgálat alá vettessenek. — Rómából jelentik: A lefolyt 24 órában Róma környékén 6 kolera megbetegedést jelentettek be. — A belgrádi osztrák-magyar követség előterjesztést tett a szerb belügyminisztérium egészségügyi osztályának, hogy élelmiszereknek Szerbiába való bevitelét ismét engedélyeztessék. A belügyminisztérium csak részben teljesíthette a követelés kérését, amennyiben általános engedélyt nem adhatott ugyan, de kimondta, hogy azon exportőröknek, akik bizonyítvánnyal igazolni tudják, hogy az áru nem származik kolera által fertőzött vidékről, az élelmiszereknek Szerbiába való bevitelét megengedi.

— **Sulyos pisztolypárbaj.** Innsbruckból jelentik nekünk: A város környékén sulyos végű pisztolypárbaj volt ma egy egyetemi hallgató és egy államhivatalnok közt. A párbajra az adott okot, hogy a felek néhány nap előtt a kávéházban összeszólalkoztak. Az egyetemi hallgatónak szemébe furdott a golyó, sebesülése életveszélyes s ha fel is gyógyul, szemévilágát elveszti.

— **A Technikus-Bál.** A Technikus Bál rendező-bizottsága a Műgyógyászati Segélyegyletben tartott legutóbbi ülésén elhatározta, hogy a Technikus Bál 1911. február 8-án tartja meg a Royal-szálló nagytermében. Egyhangú lelkesedéssel határozták el azt is, hogy a bál fővédnökeivé felkérjük József főherceget és Augustát főherceggasszonyt és a kérésük előterjesztésével megbízták Piny Aladárt, a Műgyógyászati Segélyegylet és ifj. Fabricius Bélát, a Technikus-Bál elnökét.

— **Rálövöldöztek a jegyzőre.** Románésiklován sok az ellensége *Bribetye* György jegyzőnek, mert rendet csinált a veszekedő hajlamu lakosság között. Ellenségei már nem egyszer támadták meg, házárt is felakarták gyújtani. A múlt héten Oraviczán tartózkodott a községi jegyző, ahonnan éjjel után akart haza térni, de Románésiklova és Románoravicza határán lévő hidnál kétszer kocsija felé lőttek. Szerencsére a szeles, havas-esős időben nem találták a lövések a jegyzőt, aki visszalépett támadóira, majd visszafordult Oraviczára, ahol az éjjelt töltötte. Az oraviczai főszolgabírói hivatal megindította a nyomozást, mely eddig még nem vezetett sikerre.

— **A gazdag örökös tragikus halála.** Mint Newyorkból írják, egy Lucienne Chabouat nevű francia leány 300.000 frankot örökölt a napokban. Vőlegénye hagyta rá, ki Bordeauxban váratlanul meghalt. A szállodából kiment az utcára, ahol két olasz veszekedett. Az egyik revolvert rántott, elcsúszott, a golyó a leány szívét furta keresztül. Az a vélemény, hogy az olaszok felbérlet gyilkosok voltak s a leányt szándékosan ölték meg.

— **Leleplezett bankolamisítók.** A verseczi rendőrség ma leleplezte és a temesvári törvényszék fogházába szállította Kautzner Ferenc oraviczai bányai volt kereskedőt, aki hosszabb idő óta hamispénz gyártással foglalkozik. Kautzner Mányu Sándor fényképszel szövetkező, oly tökéletesre vitte mesterségét, hogy hamisítványait alig lehetett megkülönböztetni a valódi pénztől. Ötven koronás bankjegyeket gyártott, amiért ismételtelen börtönbe került és most is három évi fegyházra van ítélve. Kautzner Verseczen titokban üzte a hamisítást és újabban az 50 koronások mellett szerb 100 dinárosokat gyártott.

— **A zágrábi börgyár pusztulása.** Zágrábról jelentik: Az itteni börgyárban kiütött tűz egész éjjel pusztított és csak ma délután sikerült azt eloltani. A kár közel egymillió korona, amely biztosítás révén megtérül.

— **Életunt leány.** Ma délben Mészáros Vilma tizenkilencéves oselőd a Klotild-utca 16. sz. ház második emeletéről leugrott. Életveszélyes sérüléseivel a Rókus-kórházba vitték.

— **Viharos tél.** Viharokkal és nagy havazással köszöntött be az idei tél. *Máramaroszigetről* jelentik, hogy egész Máramaros megyét hólepel borítja. Vasárnapról fogva kis megszakításokkal folyton esik a hó és több helyen hóviharak voltak. — *Galiciában* is több helyütt volt nagy havazás és az állandó hóvihár miatt a vasúti forgalom számos vonalon szünetel. Galiciában emberemlékezet óta nem volt ekkora hó még novemberben. A vasúti forgalom a keleti vonalakon teljesen szünetel. A podwoliczai szennyvízcsatorna, amelynek tegnapi este 10 órakor kellett volna Lembergbe érkeznie, Krziviczeznél a nyílt pályán megállt a nagy hóvihárban és csak tegnap délelőtt tudott újból elindulni. Az utasok kénytelenek voltak a nagy hidegben a fűtetlen vagonokban éjszakázni. Az országutakat mindenfelé ölyvi hó borítja és az egyes községekkel csak szánon lehet közlekedni. Nagy károkat okozott a hó egész *Tirolban* is. Sok helyen lavinaveszedelemtől tartanak. *Riva* közelében a talaj felázása következtében óriási földlavina indult meg, amely 80 méteren elpusztította a vízvezetékét és a távírdavezetékét. Emberéletben szerencsére nem esett kár.

— **A délmagyarországi árvízkarosultaknak.** A belügyminisztériumhoz a délmagyarországi, különösen a krassószörény megyei árvízkarosultak javára újabban a következő adományok folytak be: Biharvármegye alispánjának gyűjtése 2005 K 23 fillér, Biharvármegye nagybajomi járásában a gyűjtés eredménye 191 K 21 fillér, Zombor város polgármester utján Bácsbodrogye alispáni hivatalától 8 K, Baranyamegye siklósi és pécsvárad járásában a gyűjtés eredménye 1107 K 19 fillér, Baranyamegye mohácsi járásában a gyűjtés eredménye 661 K 10 fillér, Flaszter Márkus glimbokai lakos adománya 10 K, Nagykáüllömege alispánjának gyűjtése 847 K 48 fillér, a sztrópkói járás főszolgabírájának gyűjtése 25 K 05 fillér, Arad megye alispánjának gyűjtése 2261 K 36 fillér; az eddig kimutatott összeggel együtt 393.563 korona és 77 fillér.

— **Becsapott kivándorlók.** Fiuméből jelentik: Október 26-án 5 likai horvát ember érkezett Fiuméba, akik már több ízben megpróbálták, hogy kimenjenek Amerikába, de trachomájuk miatt mindannyiszor visszautasították őket. A múlt hónapban megismerkedtek egy *Bilobaba* Sztóján nevű emberrel, aki *Radakovic* Dane susáki emberhez ajánlotta őket. Radakovic fejekint 290 koronáért hajlandónak nyilatkozott arra, hogy a horvátokat pénzerekként becsempézi valamely Cunard-hajóra. A végén megalkudtak 240 koronában, amit a horvátok nyomban ki is fizettek. A fogás azonban nem sikerült, mert a Saxonia és a Pannonia egymásután utrakeltek Newyorkba, de egyikre se vetették fel a horvátokat pénzerekként. Ezek most Radakovicnak támadtak, aki eleinte tudni sem akart róluk, később pedig azt mondotta, hogy 290 koronát hajlalt meg téríteni. A becsapott emberek erre feljelentették a két manipulánst. Radakovicot a susáki csendőrség letartóztatta, de Bilobaba megszökött és most körözik.

— **Leányok tolvajbandája.** A rendőrségben ma fiatal lányokból álló tolvajbandát leleplezték, akik közül az idősebbeket, Bankovich Anna 16 éves, Poch Karolin 18 éves és Etrváth Lujza 17 éves csavargó leányokat letartóztatta, a kiskorúakat pedig átadta szüleiknek. A banda vezetője Bankovich Anna volt, aki a Vörösvári-ut 77. szám alatt lakott édesanyjánál, aki mosónő volt. A leányok többnyire a Nyár-utva környékén szétlógattak és öreg urakra vetették ki hálójukat, akiket azután a pásztoróra alatt megloptak. A leányok elhatározták, hogyha vagyonosabb emberek akadnak, lúgkövet megmérgezik és kirabolják. Meg is vásárolták már a lúgkővet, megtörték és kiszemelték az áldozatukat is, de amikor végrehajtásra került a dolog, visszaradtak a tetűktől. A tolvaj leányok orgazdeja Hauk József 20 éves kőműves volt, aki a lopott holmiért pénzt adott nekik. A rendőrség Hauk-t is letartóztatta.

— **Freund Ödön** ezukrászdája, mely a fővárosban 47 éve áll fenn és közkeveltségnek örvendő, ma nyitja meg remekül berendezett új helyiségét Király-utca 14. szám alatt. Ugy a helyiség külső berendezésével, mint a munkahelyiségek higiénikus tisztaságával Freund Ödön ezukrászdája látványosság számba megy és így remélhető, hogy a régi céleg új helyiségében is nagy látogatottságnak fog örvendeni.

— **Halálozás.** Barna Tivadar ma reggel 54 éves korában, hosszas szenvedés után Budapesten meghalt. Az elhunyt évtizedeken keresztül volt több fővárosi napilap előadóművészi igazgatója és a téren kiváló tehetségével nagy hírnévre tett szert. Az elhunyt feleségén és négy gyermekén kívül nagy és előkelő rokonság gyászolja. Temetése november 27-én, vasárnap délelőtt 10 órakor lesz a rákoskeresztúri temető ravatalos órából.

Zapletál István életének 57-ik évében, hosszas szenvedés után Budapesten meghalt.

Nagy Elvira, Nagy István postafőtiszt 19 éves leánya Rákosligeten meghalt. Az élte tavaszán elhunyt széplelkű urleányt ma délután temették a rákosligeti temetőben.

Kecskés Ferenc muraszentmártonai esperesplébános, Zala vármegye törvényhatósági bizottságának tagja, Muraszentmártonban meghalt.

Pál Károly nyug. polgári iskolai tanár 70 éves korában Sepsiszentgyörgyön meghalt.

Högyési Pálné szül. Csupor Emilia 59 éves korában Szilváskányban meghalt.

— **Royal-Orfeum, Budapest.** Erzsébet-körút 31. színházi és variété-műsor. Kezdeté 8 órakor

— **Bob** bashajtó a legkellemesebb. 10 fillér.

— **Fodor-féle vívóterem** a Koronaherczegnice 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítanak a gyermektorna- és vívásra.

Sztrájkoló művészcsoportok.

— **Kicsapott növendékek.** —

— *Saját tudósítónktól.* —

Budapest, november 25.

Néhány napja híre ment, hogy az Országos Színészakadémiának növendékei egy társuk kizárása miatt sztrájkba léptek. Most azonban fordult a kocka: kicsapták a szerepelni vágyó növendékeket. Akárki részén legyen is az igazság: valamikor Hegedűs Gyulát, Sarkadi Aladárt és egész sereg művészt csaptak ki az Akadémiáról. De a színészethez nem diploma kell, hanem tudás, lehet még színész belőlük. Mint ahogy a színészakadémia so maradt árván: kap majd növendéket eleget. A tragikomikus ügy egyébként a következőképpen zajlott le:

A múlt szombati vizsga-előadás alkalmával *Hajdu* Antal növendék az igazgató által aláírt utalvány alapján egy *Bauer* nevű tisztviselőtől, aki a jegyeket kezeli, egy páholy szabadjegyet kért. A tisztviselő megtagadta a növendéknek az igazgató által jóváhagyott kérését. Erre *Hajdu* kijelentette, hogy ha nem kap páholyt, nem játszik. Ezzel megfordult, lement az öltözőbe, felöltözött és játszott. Hétfőn *Somló* Sándor, a Színészakadémia igazgatója *Hajdu*-t kicsapta az iskolából; egy szándékért, amelyet nem valósított meg. Pedig éppen *Molnár* Viktor államtitkár tanuskodik, hogy a fiu még goromba sem volt.

Erre a növendékek kijelentették, hogy szolidárisan *Hajduval* s ha kicsapják, ők vele mennek. A növendékek kívánsága az volt, hogy az ügyben a tanári konferencia ítéljen és addig bemozdítsák a sztrájkot.

Ellenben illetékes helyről úgy jelentik, hogy *Somló* Sándor, az Országos Színészakadémia igazgatója hétfőn, november 21-én a vezetés alatt álló intézet tanuló sorából *Hajdu* Antal másodéves növendéket makacs hanyagsága, fegyelemsértés és igazolatlan mulasztás miatt zárta ki. Az igazgató erről az intézkedéséről jelentést tett fölöttes hatóságának, a kultuszminisztériumnak, amely *Somló* Sándor eljárását jóváhagyta. Azonban az intézet másod- és harmadéves növendékei, akiknek, úgy látszik, nem volt tudomásuk a kizárás indítékáról, szolidárisan vállalták magukat társukkal és az előadás látogatását megszüntették. Az igazgató ismét a minisztérium előzetes jóváhagyásával az intézeti fekete táblára hirdetését függesztett ki, amelyben felszólítja az akadémia növendékeit, hogy tegyenek eleget kötelességüknek és pentséket, azaz 25-éig jelentkezzenek nála. A felszólításnak megfeleleltek azok, akik a kivülről is szított mozgalom terrorjával szembe mertek helyezkedni.

Ma este azután az Akadémia tanári testülete rendkívüli gyűlést tartott, amelyen egyhangú határozattal tudomásul vette az igazgatónak *Reisz* (Hajdu) Antal kizárására vonatkozó intézkedését. A többi növendékekkel szemben követendő eljárásra néve pedig *Somló* Sándor igazgatói jogának, fegyelmi hatósága épségének csorbítottatlan fentartását hangsúlyozta. Ezzel rábizta, hogy a renitens növendékeket a tanási gyűlés összehívása nélkül is kimaradtaknak tekintse, ahogy ezt a fekete táblán a minisztérium előzetes jóváha-

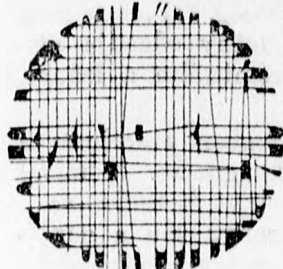
gyása alapján az intézet növendékeivel eleve tudatta.

Ez a főlk Bánk bányák és Melindák sztrájkjának megindító szomorú története.

Eredeti talány.

1000 jutalomdíj az első
1000 helyes megfejtőnek.

A fenti ábrán feltüntetett vonalak első pillanatra semmitmondóknak látszanak, tüzetesebb tanulmányozás után azonban oly hasznos utmutatást árulnak el, amely mindenki nézve — aki külső megjelenésére és egészségére kellő gondot fordít, nagy fontossággal bír. Az 1000 díj mind egyike egy-egy üveg világhírű „Odol” szájviz. A megfejtéseket kézzel írott levelezőlapra olvasható aláírással és pontos címekkel együtt legkésőbb december 31-ig kell beküldeni. A jutalomdíjakat a nyertesek a megfejtések átvizsgálása után azonnal megkapják. K. A. Lingner, Odol-szájvizgyára, Bodenbach.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A kulisszák világából.

— Színházi csevegés. —

Blaháné otthona.

Ha a színpadon nem láthatom, — gondoltam magamban — legalább az otthonában keresem föl. Csakugyan meg is találtam. Jól választottam az időt: épen akkor érkezett haza Pápáról, ahol több este vendégszerepelt.

— Olyan hideg az a pápai színház, — panaszkodott a bájos „Nagymama”, és még szorosabban burkolózott a nagykendőjébe, — csuda, hogy a publikum úgy fel tudott melegedni!

Mert hát, természetesen, minden este zsufova volt a színház és óriási a siker. Hogy is lehetne ez másként — még az Északisarkon is — amikor Blaháné játszik.

Arra a sopánkodásomra, hogy most Pápán, nemrégiben Veszprémben, mindenütt tapsolhatják, csak itt nem jut szóhoz — és dalhoz — az ő enyhítő szelidségével iparkodott csitítani:

— Higyje el, nem is kívánczom a színpadra. Sebse hittem, hogy így el tudja szokni. Olyan jól érzem magamat idehaza. Amikor Kury Klára elköltözött a szemközti házból, ahol olyan sokáig volt a vis á vis-m, úgy elbusultam. Istenem! gondoltam, *Hogyi* Aranka is elköltözött a szomszédságomból... ki a temetőbe... ide benn is magamra maradtam... hátha más kézbe kerül a ház és kiteszik a szűrőmet. Azt képzelem, nem tudnék innen elmenni.

És a bársonyos szép szeme bánatos szeretettel simogatta meg a falakat, családi boldogságának, gyászának tanuit.

— Sokan kérdezik, — folytatta — nem alkalmatlan-e a nagy zaj, a körüti és a Rákóczi-uti villamosok csengetése, az Emke kávéházból felhangzó muzsika? Dehogy, dehogy! Már tíz órakerékben vagyok. Ha elalszom, úgy se hallom, ha pedig nem tudok elaludni — hallgatom a *Farkas* Pali nótáit. És reggel? Már felhatkor ébren vagyok. Jön a szemetes: „bumm!”, lecsapja a kosárája fedelét: „bumm!” Jót nevetek magamban. „Rajtam barátom ki nem fogsz, megelöztelek!”

Nagymama és unoka.

Nyílik az ajtó. Ennivaló kis leányka szalad be. Egyenesen a nagymama karjai közé. Mert ő *Manczika*, Blaha Sándor aranyos kis gyermeke, Blaháné minden öröme. Az Erzsébet-iskolából jött, mert már „felsőbb leány” az apróság és félkosztos. Ami annyit jelent, hogy reggeltől estig van benn és hálásra hazajön a nagymamához.

— Jaj gyerek, úgy féltem, hogy valami bajod talál esti, ott a sütét Városligetben.

Nagyot nevet *Manczika*. És nemcsak a szája nevet, hanem a piros arca két gödröskéje és az a parázs szempár is nevet, mely szakasztott olyan, mint a nagymamáé.

— Már mi bajom történt volna! Hiszen küldtél értem! Olyan jó volt a villamoson!

— Szokott-e még énekelni, mint piczikorában? — kérdeztem.

— Szokott bizony — feleli helyette a nagy művésznő — kalap helyett kanapépárnát tűz a fejére, valami terítőt kanyarit magára és úgy tánczol, énekel, — komédiázik. Különösen, amikor a másik unokám itt van. Együtt duetteznek a „Jánoskák”-ból. Ahol a nóta magas nekik, — lemennek. Ahol nagyon is mély, — fölmennek. Szóval transzponálnak.

Csillag Teréz szójátéka.

A József-köruton találkozik *Csillag* Teréz *Vizváry* Mariskával.

— Hova mégy? — kérdezi *Csillag* Teréz.

— Próbára — feleli *Vizváry* Mariska — a „Barrikád”-ból.

— Az én *barikámból?*

— „Barrikád!”... a Paul Bourget darabja...

— Vagy úgy! viszonzá *Csillag* Teréz, keserű humorral — mert nekem a színháznál már se barikám, se szerepem nincs. Éppen kerek félvére, hogy nem léptem fel!

És ezt én is nagy sajnálattal konstatalem.

Rajnai rögtönzése.

Az említett Bourget-darabnak ma lesz a bemutatója. A Nemzeti Színház stilszerű beállításról gondoskodik.

Az első felvonás egy dugaszdag butorkereskedő fogadó termében játszik. Természetes, hogy mutatókra van szükség. A többek közt egy hatalmas széklet is csináltattak. Olyan hatalmas volt ez a szék, hogy — nem fért be az ajtón.

— Ezen segíteni kell! — mondta *Tóth* Imre igazgató. Fűrészeljentek le föléle.

— Tessék csak rám bízni! — ajánkozott *Rajnai* Gabi.

Azzal fogott egy baltát s hozzáfogott a munkához. Még pedig olyan alaposan, hogy a szék darabokra törött.

— Lássá, *Rajnai*, lássa — szolt bánatosan a direktor — tudhatná, hogy tilos a — rögtönzés.

Courteline bemutató a Várban.

A Nemzeti Színháznak sok a tagja, a fiatalabbak nem igen jutnak szóhoz. Emiatt örökös a panasz, körülbelül egy félszázad óta. Hogy ezen az állapoton némileg változtassanak, arra az üdvös újításra határozta el magát az igazgató, hogy a Várszínházban is rendez bemutató előadásokat.

Az első már holnap lesz. *Courteline*-nek egy szellemes vígjátékával kezdik. Sok jót várnak tőle a színészek, különösen a fiatal *Kürthy* Gyuri, akinek ez lesz az első igazán hálás szerepe a fővárosban. Nem is mulasztja el, hogy minden ismerősét figyelmeztesse a nagy eseményre.

A napokban *Margó* Ede, a jeles szobrászművész járt a kulisszák tájékán és azzal dicsekedett, hogy már minden budapesti színházban volt.

— A Várban is? kérdezte möhön *Kürthy*.

— Igaz, igaz! ott még nem voltam!

— Jöjjön el szombaton, jól fog mulatni.

— Mit játszanak?

— „Nem kell már *Margó*!”

— No már bocsanat, — tiltakozott a művész

— „Nem kell már *Margó*!”... Ezt még se nézem meg.

Ott áll *Tóth* igazgató és közbeszólt:

— Bátoran elmehet... inkább megváltoztatjuk a darab címét.

És csakugyan, a színlapon ez a cím szerepel: „Meguntam *Margitot*.”

Ebben a darabban *Dezso* Józsa flörtöl feleségével *D. Ligeti* Juliskával. Arról van szó, hogy milyen czímen küldik a poste-restante leveleket.

— Hiszen tudod, — így áll a *Margó* — *Juliska* szerepében, — hogy X. Y. Z. 606. czímen.

A próbán kissé furcsállották az ominózus számot és átváltoztatták 666-ra.

Csak aztán el ne hibázzák!

Szerzősógorok.

Azt mindenki tudja, hogy *Molnár* Ferencz és *Biró* Lajos kitünő írók. De azt kevesen, hogy nem csupán szellemi rokonok, hanem sógorok is.

— Lám, — jegyzi meg a törzsasztal mellett valaki — *Molnár* Feri megírta a „Liliom”-ot és ime, sógora nyomban rádupláz a „Sárga liliom”-mal.

— Kiváncsi vagyok, milyen czímet ad *Biró* Lajos a legközelebbi darabjának? kíváncsiskodik a másik.

— Nem lehet más, mint — „A magyar testőr”.

De azon is tépelődnek a „veseseberek”, hogy *Molnár* milyen darabon törí a fejét. Meg is kérdezték.

— Az új darabom, ugyszólván, készen van, — feleli *Molnár* Ferencz — csak még a címét nem találtam meg.

— A cím mellékes.

— Nem olyan mellékes, amint te gondold. Ládd *Bernstein*nek is az a babonája, hogy csak azok a darabjai sikerülnek, melyeknek hat betűből áll a címe.

— Nos, és...?

— Nos, az én darabcímeim viszont három szótaguak: „Dok-tor-ur”, „Az-ör-dög”, „Li-li-om”, „A-test-őr”. Csak a „Józsi” kétszótagu és — megbukott.

Ez ugyan nem igaz, de a babonás emberrel nem lehet disputálni.

Jenei Anna fia.

Azok, akik a Népszínház fénykorában színházba jártak, bizonyára emlékeznek arra a szoborszerű alakú, klasszikus arcú fiatal énekesnőre, akit *Jenei* Annának hívtak. Játékban nem volt valami nagy művésznő, de amikor trikós szerepben a színpadra lépett és megcsendült a kitünően iskolázott mezzoszoprán hangja, a legsavanyubb kritikuszarc is mosolygásra derült.

Jenei Anna nem maradt sokáig a színpadon. Férjhez ment *Lincz* Józsefhez, a Népszínház pénztárosához. Sok siker és bukás viharzott el a diós multu müntézet fölött, most már senki se beszél róla s *Jenei* Anna is feledve van.

A mult léten egy *Lincz* Jenő nevű gyerekifjú, — talán még husz éves sincs — hangversenyzett nagy sikerrel. Minden lap dicsérte a zongorajátékát. Megütötte fülemet a neve. Kérdezősködtem.

— Hát persze, hogy a *Lincz* József és a *Jenei* Anna fia! világoztattak fel.

Hogy repül az idő! És ezzel még nincs vége *Lincz* Jenő nemcsak zongoraművész már, hanem — boldog vőlegény is. Menyasszonya *Neogrady* Dóra, a színészakadémia növendéke, *Neogrady* Antal festőművész leánya, — néhai *Telepi* Károly unokája.

— Milyen, — tehetséggel terheltek — lesznek az utódok! Anyai részről színművészetet és festőtehetséget, apai részről énekhangot és zenetalentumot örökölnék! jegyezte meg valaki.

— Csak *Lincz* József pénztárosi sikerei is átöröklődjenek.

Lázadó cözglingek.

A lapok megírták, hogy a színészakadémia növendékei sztrájkolnak. Szegény *Hajdu* „Zadán” alaposan elverték a port. Gyerekes realitenskodése miatt kizárták az iskolából. Társai szolidaritást vállaltak vele és ezzel a kollégialitásnak egy nem mindennapi s nagyon megbecsülendő, jelét adták.

Nem tudom, hogyan végződik ez a kínos ügy, de remélem, hogy higgadt gondolkodású „illetékesek” megtalálják azt a kivezető utat, mely egyik félnek se lesz kárára.

Annál is inkább kívánatos ez, mert még azok a régi növendékek is, akik most már elismert művészek, érthetőnek tartják „Zadán” lázongását.

— Az a baj — mondta az egyik — hogy a „megsértett” számtanácsos ur, régi idők óta tulajdonosan meg akar felelni a nevének.

— Mi a neve?

— *Bauer*!!

Basa bácsi három gráciája.

Sokkal jobb dolga van a *Balassa* Jenő — a Vigszínház népszerű *Basa* bácsija — növendékeinek. Hát igaz, ami azt illeti, hogy ezek a növendékek párjukat ritkítják.

A Lipótváros három elegáns, szép, fiatal asszonya elhatározta, hogy színpadra lép. Fényes toilletjeiknek, ragyogó szépségüknek, szellemességüknek szükek a báltermek, a zsur-szalokok. Tágabb keretekre, nagyobb publikumra, tapsokra, babérokra vágyanak.

Az egyik növendék egy nagy pénzintézet közsített főtisztviselőjének felesége; a másik férj egy banküzlet gazdag tulajdonosa, a harmadik pedig a Vigszínház kedvelt tagja, aki egy előkelő lipótvárosi családba házasodott.

Azt mondják, hogy mind a három színésznövendék már legfeljebb egy év múlva bemutatkozik, s hogy nem csak szépségükkel, hanem tehetségükkel is szenzációs sikerre számíthatnak.

A talián Komlóssy Emma.

Balla Kálmánról, a pozsonyi színház igazgatójáról azt híresztelték, hogy megszökött a feleségétől és a társulatától.

Pedig mindössze azt tette, hogy Budapestre jött, mert udvarias ember lévén, személyesen akarta Komlóssy Emmát vendégszerelésre invitálni.

Be is állított a bájos diva józsefkörúti lakására, Emmuska csicsergő jó kedvvel fogadta:

— Bon giorno, direttore mio!

— Bon giorno, művész! — adta vissza kissé meglepődve az üdvözlést Balla.

— Come sta, mio caro?

— Così, così... de mondja csak: miért beszél velem claszul.

— Hejh, nagy sora van ennek!

Felelt most már magyarul Komlóssy Emma, aztán elmondta, hogy a milánói nagy operette színház rendkívül kecsgető szerződéssel kínálta meg.

— De azért eljön Pozsonyba? — kiáltott rémülten Balla.

— Oh si, oh si! hiszen csak a jövő szezonról van szó és még habozom, nagyon habozom.

Egyelőre Pozsonyba utazott, ahol tegnap volt a „Katinka grófnő” bemutatója. Ki nem emlékszik a Népszínház e szép zenéjü operettjére és a Komlóssy Emma nyalka Pető diákjára?

Szojer Ilonka álláspontja.

A legfrissebb színgazgató Márkus Dezső, Operánk ez idő szerinti karmestere. Nem csak azért friss, mert a színházat, a Tisza Kálmán-téri Népszínház, még csak februárban kezdik alapozni, de azért is, mert már bejárta az egész országot és a külföldet, hogy énekeseket és zenészeket fedezzen fel.

— Szerződtettem is már többeket — beszélte e napokban — de ne higgyen a lapok híreinek. Ahány vidéki primadonna van, mind azt híreszteli, hogy szerződtetni akarom, pedig czzel csak a direktoraikat akarják „srófolni.”

— De a kedves neje...

Márkusné-Szojer Ilonka — az Operaház titűnő művésznője, — szavamba vágott:

— Nem szerződtem... s nem is szerződtöm. Először is mert még két esztendőig vagyok az Operaházhoz kötve, ahol nagyon jól érzem magamat, aztán meg...

— Azután meg...?

— Nem elég, hogy az uram házizsarnokom. Még színházi zsarnokom is legyen!

A kis kritikus.

E pillanatban rontott ajtóstól, a szobába a kis Imre, Márkusék négy éves fiaeskája.

A szokásos köszönések és bemutatkozások után, kérdeztem, hogy érdeklődik-e már a papa színháza iránt.

— Oh, nagyon! felelt helyette az apja. A multkor is próbát énekeltettem egy fiatal hölgygel. Imre a másik szobában lehasalt a földre és átkukucskált az ajtó alsó hasadékán. „Mit csinálsz itt?” kérdezte a mamája. „Csak azt akarom látni, hogy szép-e az a néni!”

— Nos és szép volt? kérdeztem.

— Az arcát nem láthattam, — felelte pirónkodva a lurkó, — de nagyon kis lába volt, hát szépnek kellett lenni.

Egy látesőves ur.

A barrikád.

(Színmű négy felvonásban. Irta Paul Bourget. Fordította: Ivánfi Jenő. Bemutató a Nemzeti Színházban.)

Utóbbi időben úgy látszott, mintha a Nemzeti Színházban a judicium bevonult volna. Néhány jelentősebb sikert ért el az utóbbi időben, úgy a darabok megválasztásával, mint a szereposztással, mint pedig az előadások rendezésével. S különösen a „III. Richard király” felújításakor úgy látszott, mintha a színház legalább közelodnék régi színvonalához.

Ma vagy azt kell következtetni, hogy ez a judicium megcsappant megint, vagy — ami a darab megválasztását illeti — visszaesés következett be. Mert különben alig lehet megmagyarázni, hogy mi vitte rá a színház vezetőségét arra az elhatározásra, hogy ezt a darabot színre alkalmazza? Sem a darab dramaturgiai kvalitásai, sem tendenciája, sem iránya, sem tartalma nem predestinálta ezt a színművet arra, hogy első színpadunkon bemutatassák. Itt csak egy magyarázat lehet. Hízlelegni bizonyos kottériának, melyek az ilyen tendenciáknak a színpadról való hangoztatását ujjongva fogadják.

Maga a szerző elképzelte, hogy alaposan leszámol a szociáldemokracziával, vagy ha ezzel nem is: a munkásmozgalmakkal. Oda-dörög majd, vagy odacsördit a munkásvezetőknek, a szakszervezeteknek, vagy — amint a szerző mondja — a munkásszindikátusoknak, úgy, hogy azok szégyenkezve vonulnak majd a háttérbe, vagy szemlesütve hallgatják a pirongást, melyben a szerző részesíti őket.

Azonban bárhogyan is volt eszméjétől elragadtatva a szerző, ereje messze mögötte maradt szándékának. Filippikát akart írni, de ügyetlen kukli-prédikáció az egész. Nem bírja argumentumokkal a minden erőlködése belefel szóaratába. S bő ugyan ez a szóarat s mégis dadogásnál nem egyéb. Aki anti-szociáldemokrata színdarabban a munkásmozgalmak kinövésait ostromozni akarja, attól legalább el lehetne várni, hogy a munkáskérdés egész komplexumával és terjedelmével, annak minden mély vonatkozásával tisztában legyen. Ehelyett kiválaszt egy efemer jelentőségű sztrájkot és ezt teszi drámája központjába. Csupa olyan munkást mutat be, aki gazdájával meg van elégedve, de az osztályos társak nyomásának és a munkásszindikátus bujtogatásának nem tud ellentállni és kénytelen sztrájkba lépni.

A munkásszindikátust egy emberrel képviselteti, aki a műhelyben diktál. Ezt az embert úgy állítja be, hogy minél ellenszenvesebb legyen. Néhány százalékkal szemtelenebb és prepotensebb ez az alak, mint amilyenek a bizalmiférfiak átlaga. És a szerző azt hiszi, hogy annál ellenszenvesebbé teszi a munkásmozgalmakat, minél utálatosabbnak festi azokat, akik a munkásokat vezetik, vagy félrevezetik. A munkások legnagyobb része poltron, aki nem tud s nem is akar a maga fejével gondolkodni.

Hogy azt a látszatot keltse, mintha mélyebben járna, a gyáros fiát úgy tünteti föl, mintha az szociáldemokrata elveknek hódolna. Persze, a gyáros fia végül kiábrándul a szociáldemokracziából, látván az alacsony motívumokat, amelyek a munkások tömegét mozgatták. Minden karakterrajza, minden jelene elárulja azt a szándékát, hogy ad absurdum vezesse az egész munkásmozgalmat. De éppen ez a tulhangosan kimondott szándék eszébe juttatja minden gondolkodónak a német költő szálló igévé vált mondását: „Man merkt die Absicht und man wird verstimmt.”

Mert a szerző nem tud mélyen leszállni abba az eszmeforgatagba, melyet munkásmozgalmaknak és szociáldemokracziának neveznek, s mely nemcsak ennek a korszaknak domináló irányát képviseli, de a jövő irányát is jelzi. Csak azokat a közhelyekké vált frázisokat kapta ki a sokaságból, amelyekkel azok dobálóznak, akik szemben állnak a munkásmozgalmakkal.

Czélját tehát sem argumentumaival, sem

karakterfestésével el nem érte Paul Bourget. De lássuk, hogy e csupa tendenciákból összeállított színdarab milyen? Minthogy az egyes szereplőknek az a feladata, hogy a tendencia szerint alakuljanak és színeződjenek, természetesen, hogy ebben a darabban semmi sem fejlődik, minden esinálódik. Oly nagy mértékben összeállított és mesterkéltlen egymáshoz illesztett minden, hogy lehetetlen az erőszakolást észre nem venni. A gyáros maga szerelmes egy munkásleányba. Oly szerelmes, mint egy gimnazista. Epekedik és nyöszörög. Persze nem plátóilag szeret. A munkásleány odaadja magát neki s miután kompromittálta a leányt, nőül is akarja venni.

Ez a munkásleány azonban szerelmes a gyáros munkavezetőjébe, Languetbe. S mivel ez a Languet is szereti a leányt és tudja, hogy a leánynak viszonya van a gazdájával, ezért sztrájkot szervez a műhelyben. Ezzel azt akarta megvilágítani a szerző, hogy a sztrájkokat is alacsony szenvedélyek kitérői okozzák. Ez is a tendencia színezéséhez tartozik. Azonban egymásután vonulnak föl az abszurdumok a cselekményben. A munkásleányt nőül akarja venni a dús gazdag gyáros. De a leány nem akar nejevé lenni. Lám, mekkora erény! Tisztes felesége és egyúttal uri dáma nem akar lenni, ellenben a gyáros szeretőjévé igenis lealacsonyítja magát. A gyáros fia szerelmes egy másik gyáros leányába. Nőül akarja venni, de a leány apja csak úgy akar beleegyezni a házasságba, ha leányának leendő apósa kötelező ígéretet tesz, hogy többé nem nősül. Most ebbe a bonyodalomba belevonódik a sztrájk s belekerülnek a poltron munkások, a szemtelen szindikátusi bizalmi férfi, a féltékeny műhelyvezető, a szerelmes leány. Persze a sztrájk a munkások csufos vesereségével végződik; valamennyi munkás meg-alázódik, ezánja-bánja, hogy a sztrájkban résztvett. A legtöbb a kenyerét veszi és földönfutóvá lesz. Egyetlen munkást tüntet föl rokonszenves színben a szerző. Ez is állást foglal munkástársai ellen és a munkaadó érdekeit szolgálja. Természetes: hisz ez is a tendenciához tartozik.

Az eszközök gyöngesége és szegénysége mellett a darab jócskán elnyújtott, meditatív és meglehetősen unalmas. Az alakok a tendenciának bábjai.

De az előadás eléggé gondos volt. Gál a Brechard gyáros szerepét jelentőse tudta tenni, ami bizonyára nem csekély feladat volt. A csupa irányzatfestékből álló szerep az ő alakításban emberivé lett. Legalább is meg tudta tévesztetni a nézőt. A munkásleány szerepe Aczel Ilona kezében volt. Komolyan fogta fel a feladatát; művészilag meg is oldotta és a nagy jelenetekben illuziót is tudott kelteni. Hogy karakterének és cselekedeteinek áthidalhatatlan ellentétei vannak, az nem az ő hibája. S nem is lehetett várni tőle, hogy azokat eltüntesse. Fontosabb, hogy a szenvedély kifejezőseire volt elég ereje. Nagy sikere volt és erős művészi munkát végzett Somlay Artur egy öreg munkás szerepében. Sok közvetlenséggel és nagy illuziót keltő eszközökkel dolgozott. Pethes sokkal tüzesebbnek akart látszani, mint amilyen valóban volt. De éppen a szenvedély kitérőseiben hanyatlott el ereje. Odának passzív szerepe volt s végig halvány is maradt. Rózsahegyű verével játsza az imperitens szindikátusi képviselőt. Egy színiiskolai növendéket, Rákos Aliszt is beállítottak. A kisasszonynak még igen sok tanulni valója lesz, amíg eféle feladatoknak meg tud majd felelni. S furcsa is, hogy oly színházban, ahol érdemes és kipróbált erők nem tudnak valóhoz jutni, az iskolából hívják segítségül valakit, akinek az erre való kvalitásokat még meg kell szereznie.

A közönség nem tudott igazán fölmelegedni. Felvonások végén volt ugyan taps és kihívás, de mind a szereplőknek szólt, nem a darabnak, mely minden bizonynyal a tuezat sorsára jut, ahonnan előkerült.

Tímár Szaniszló.

(*) **Opera.** Ma fejezte be vendégszereplését ifj. **Ábrányi Emil** a Tannhauser eldirigálásával. A nagy wagneri nehézségekkel is sikeresen megküzdött az ifjú karmester, a zenekar minden részletében kifogástalanul hozta ki Tannhauser-t és az előadás is előkelő nivón mozgott: Takács, Anthes, Krámmer Teréz és Vasquez nő lelkes szeretettel tették emlékeztető ifj. Ábrányi Emil remélhetőleg ideiglenes bűvészt. Az előkelő publikum tüntető melegséggel vált el az illusztris vendégtől.

(*) **Dohnányi Ernő hangversenye.** Minden évben gyönyörűséggel várjuk ide Dohnányi Ernőt és minden évben sokkal többet és tökéletesebbet kapunk tőle, mint amennyit elképzelni tudtunk. Csupa finom poézis és meleg tisztaság ez az ember, a klasszikus szépségek modern átírója, az abszolút művészek elite-csoportjából való. Senki sincs, akit egy kalap alá vonhatnánk vele; egészen egyedülálló a muzsikális karaktere. Sokszor hideg fonságokban helyezkedik el, annyira tud minden sablonos koncert-értékelésen. Ahogy Bach angol suite-ját vagy Brahms variációit megfogja, az magát az első közlés teljes illúzióját kelti. A legnagyobb szépségekkel azonban Schumann Kinder-scenen-jében ajándékozott meg bennünket. Ezt az áhitatosan gyengéd és mély költeményt, ezt a gyönyörű moziját a gyermeki léleknek, amelyben halhatatlan szépségek és melódiai szállnak el előttünk, ezt az igazán Dohnányira teremtett muzsikát nem lehet egykönnyen elfelejteni. Mennyi bűvészt és báj esendült ki a keze alól, amit nem is állt módunkban illően honorálni, annyira egységes veretű volt az egész. A közönség, amely betöltötte a Royal nagy termét, gyönyörűséggel élvezte őt és forrón felzúgó tapsokkal köszönte meg — amennyire egyáltalán meg lehet köszönni — azt a kivételes szenzációt, amelyet Dohnányitól sohasem lehet megszokni. *k. m.*

(*) **Uránia-színház.** „Képzőművészetünk múltja és jelene“ ezimel az Uránia tudományos színházban új darab került tegnapi színpadra, melynek szerzője **Myskovszky Ernő** budapesti főgimnáziumi tanár. A feladat nem volt könnyű. Sokat kell mondanivaló kevés idő alatt szépen, elevenen és hogy a műtörténelem se szenvedjen rövidséget. Myskovszky jól megoldotta feladatát. A darab három felvonásban imerteti mindazt, amit a magyar faj ezer éven át a képzőművészetek terén nagyot és örökbeesít alkotott. Az első felvonás az *építészet*ről, a második a *szobrászat*ról, a harmadik a *festészet*ről szól. A tárgyunk felvonásokba csoportosítása kiválóan alkalmas arra, hogy egy-egy képzőművészeti águnk fejlődését és kiválóbb alkotásait hazánkban megismertesse a szemlélővel. A műtörténelem járta talán jobban szeretete volna, ha egy-egy korszak kiválóbb termékeit foglalja a szerző egybe, de laikusoknak így jobb. Myskovszky színes leírásaival a történelmi reminiscenenciáival megragadja a képzeletet s hangulatot kelt fel. A gyors egymásutánban lepergő szavak, a nagy időkről, nagy küzdelmekről szóló építészeti, szobrászati s festészeti emlékek éppen küzdelmes életünkkel való szoros kapcsolattal fogva valóságos egy nagy történelmi dráma illúzióját keltik. A szépen megírt darabot a gyönyörű s jól kiválasztott színes képek egész sora teszi még elevenebbé s tanulságossá; csak az a kár, hogy mozgó képeket nem lehet beállítani, mert a darab nem művészeti eseményeket rögzít meg, hanem stabilis műalkotásokat.

(*) **Gróf Vay Péter felolvasása.** „A rómaiak Afrikában“ ezimel gróf Vay Péter apostoli prototárúsi ma délután rendkívül érdekes előadást tartott a Nemzeti Múzeum dísztermében, amely az alkalmából teljesen megtelt előkelő közönséggel. Az előadó a rómaiak afrikai gyarmatának romjai közé vezette hallgatóit és különösen a Szahara szélén elterülő metropolis Saffetula romjai közé, mint amely város a leghívebben megőrizte a római világ hajdani fényét a középkorok hatalmas méreteit, imponáló emlékeit és a magánházak pazar fényűzését. Megismertette hallgatóit a római gyarmatpolitikával, amely egyrészt Afrika vad őslakóit meghódította a műveltségnek és másrészt kényelmes, sőt fényűző otthont biztosított a gyarmatokon a köztársaság képviselő római polgároknak. A Senatus Populusque Romanus dicsőségének vetett széles alapot a rómaiak magas nivóju gyarmatpolitikája, amely annál érdekesebb, mert a brittek mai politikájához mutat feltűnő analógiát és ezáltal mintegy közelebb hozza a rég letűnt idők történetét a modern életben. Saffetulában, ugyszintén a katona-városban, Lambesában minden néma kő a rég letűnt nagyságról mesél. A legújabb ásatások eredményei érdekes világot vetnek ezekre az időkre. Az előadó mintegy ötven vetített képpel bemutatta

a rómaiak művészeti emlékeit az afrikai kontinensen és egy előadásával, mint a vetített képekkel zajos elismerést aratott a megjelent közönség körében.

(*) **„Bánk bán“ új szereposztásban.** Az Operaházban holnap, szombaton új betanulással és nagy részben új szereposztással adják Erkel Ferencz „Bánk bán“-ját, melyben Sándor Erzsébet (Melinda), Környey Béla (Bánk bán), Rózsa S. Lajos (Petur bán), dr. Székelyhidú Ferencz (Ottó), Szemere Árpád (Endre király), dr. Dalnoki Viktor (Biberach), Kertész Ödön (súlymester) ezuttal először énekelik szerepeiket; Gertrud — Fodor Aranka, Tiborcz — Takács, az udvarmester — Kárpát Rezső lesz. Az I. felvonás táncgyűgyvelegében Nirschy Emilia és Brada Ede táncolja a nagy kettőt. Az előadást a megbetegedett Kerner István helyett Szikla Adólf karmester vezényli. Rendező Alszechy Kálmán főrendező. (Évi bérlet 161. szám, rendes helyárak; kezdete hét órakor.) — Vasárnap „Mignon“ kerül színpadra Szamosi, Szoyer, Payer, Arányi, Szemere, Mihályi, Hegedűs közreműködésével. (Bérletszűnet 41. szám. Rendes helyárak.)

(*) **Bemutató-előadás a Várszínházban.** Holnap, szombaton, a Nemzeti Színház művészemélyzete a Várszínházban előadja Pierre Wolff és Georges Courteline kétfelvonásos pompás vígjátékát, amelynek címe *Meguntam Margitot* s amely már a mai főpróbán is rendkívül sikert aratott. Az újdonságban öt pompás szerep van és ezeket D. Ligeti Juliska, Lenkey Hedvig, Kürthy, Dezső és Horváth Jenő fogják játszani. Az újdonság előtt színpadra kerül *Bánville* népszerű színdarabja, a Gringoire teljesen új szereposztásban. A címszerepet Beregi, a többi főszerepet Váradi Aranka, Nagy Ibolya, Ivánfi, Gabányi és Hajdu József játsszák. Mindkét darab még vasárnap este is színpadon kerül a Várszínházban ugyanebben a szereposztásban.

(*) **A kultuszminiszter az ellenszalon megnyitására.** Gróf Zichy János kultuszminiszternél ma délután a Művészeti igazgatóságának és a vasárnap megnyitott kiállítás művészeinek küldöttsége tisztelgett, hogy meghívja a minisztert az „ellenszalon“ kiállítására és fölkérje őt annak megnyitására. A küldöttség tagjai voltak: Zichy István gróf, Plány Ervin, Páldi Zoltán és Rózsa Miklós dr. A küldöttség nevében Rózsa Miklós dr. ismertette a miniszterrel a kiállítás célját és megkérte őt annak vasárnap délelőtt való megnyitására. A kultuszminiszter igen szívesen fogadta a küldöttséget és kijelentette, hogy a legnagyobb örömmel tesz eleget a kérésnek és vasárnap délelőtt személyesen megnyitja a kiállítást.

(*) **Kamarajátékok.** „A király unatkozik“ bemutatója, *Sorbets és Cohnet* mulatságos egyfelvonásosát szombaton mutatta be a „Kamarajátékok“ társulat az Orsz. Zeneakadémia színháztermében. (Liszt Ferencz-tér 12.) A szereposztás a következő: A király — Gollert; a kamaras — Antalffy; Florette — Dobos Margit; az anarchista — Horváth. Ugyancsak ez este megismétlik *Stucken* szenzációs sikerű tragikomédiáját: „Ninon de l'Enclos“.

(*) **A bécsi udvari opera új vezető karmestere.** A „Neues Wiener Tagblatt“ jelentése szerint *Nikisch* Arthur a berlini filharmoniai hangverseny kiváló karmestere 1911. április 1-ére a bécsi udvari operába vezető karmesternek szerződött.

(*) **Thomán István Bécsben.** Thomán István, a kiváló zongoraművész a múlt héten két ízben szerepelt a bécsi hangversenytermek dobogóján. Első ízben egy Beethoven-estély keretében mint kamarazene-játékos aratott sikert, másodízben pedig önálló zongoraestélyen csillogtatta sokoldalú művészetét. A mesterrel egyidejűleg három tanítványa szerepelt Bécsben és Budapesten egy-egy önálló zongorahangversenyvel.

(*) **Filharmonia Szabadkán.** Szerdán tartotta a szabadkai filharmoniai társaság kilencedik hangversenyét a városi színházban. A gazdag műsor keretében az ismert nevű fiatal magyar énekesnő, *Kedves* Margit, nagy sikert aratott *Haendel* és *Gluck* egy-egy operájával és *Verhms, Reger, Lányi, Grieg* dalaival. Szintén osztatlan tetszés mellett működött közre *Fábró* Irma, a szabadkai zeneiskola tanárnője, aki Beethoven e-moll zongoraversenyét és Chopin fantáziáját zongorázta. A nagyszámú közönség zajos tapsokkal honorálta a közreműködőket.

(*) **Székely Ferencz sirja.** Egészen esőndben leplezték le tegnapi délután Orsáiban, Páris közelében azt az emléket, amelyet *Székely* Ferencz sirja fölé állított a korán elhunyt magyar festőművész családja. Az emlék a kis város új temetőjében van, ahová nemrégén szállították *Székely* Ferencz hamvait. A sírköve magyar és francia nyelven állították fel. A leplezésen a család képviselőiben *Chérad Raoul* volt jelen.

(*) **A Műcsarnok téli tárlata.** A Képzőművészeti Társulat téli tárlatán, a városligeti Műcsarnokban ma tartotta meg az állam művásárló bizottsága báró *Forster* Gyula főrendházi tag elnöklésével

vel második ülését, amelyen a bizottság tagjai teljes számmal vettek részt. A bizottság ma befejezte azelőtt a műveknek a kiválogatását, amelyeket az állam a Szépművészeti Múzeum gyűjteményei számára megvásárol. A listát felterjeszti gróf *Zichy* János kultuszminiszterhez megerősítés végett.

(*) **Elmaradt magyar-előadások.** A Paál László-kiállítás keretében tervezett magyar-előadások közbejött akadályok miatt egyelőre elmaradnak. A felolvasások újabb időpontját a rovatban fogjuk annak idején közzétenni.

Nyiltter.

Brevetben közölték nem válni felelősséget a szerkesztők.

Első Cs. Kir. Szab. Dunagőzhajózási Társaság.

Rendkívüli közgyűlés.

Az I. Cs. Kir. Szab. Dunagőzhajózási Társaság t. cz. részvényesei

szombaton f. é. december hó 17-én délelőtt 11 órakor Bécsben, a bécsi kereskedők egyesületének nagytermében (IV., Schwarzenbergplatz 16. sz. alatt)

rendkívüli közgyűlést tartanak *)

A szavazásra jogosult részvényes urak szíveskedjenek belépőjegyeiket f. é. december hó 9-étől fogva a társulat számfeljegyzőségében, Wien III., Hintere-Zollamtsstrasse 1. sz. alatt átvenni, ahol a fentemlített naptól fogva megtekinthető, vagy átvehető a közgyűlés napirendje. A meghatalmazáshoz szükséges úrlappal a társulat számfeljegyzősége szolgál.

Wien, 1910. november 25-én.

Az igazgató-tanács.

*) *Alapszabályok.*

18. §. Az igazgatótanács tagjaira vonatkozó kivételről (20. §) eltekintve, minden részvényes, aki a közgyűlés idején és 6 hónap óta legalább 5 darab saját nevére szóló egész részvény tulajdonosaként van a társaság könyveiben bejegyezve, osztrák vagy magyar állampolgár s polgári jogainak élvezetében van, vagy mint jogi személy (részvénytársaságok és hasonló) Ausztriában vagy Magyarországon székel, a közgyűlésen abban az esetben bír saját neve alatt egy szavazattal, még pedig tekintet nélkül a birtokában lévő részvények nagyobb számára, ha kimutatja, hogy a részvények valójában tulajdonában vannak; ez pedig általánosan bizonyított. Hogy részvényeit három nappal a közgyűlés előtt az igazgatótanácsnál Wienben, vagy 7 nappal a közgyűlés előtt a társaság budapesti, vagy linzi ügynökségénél letétbe adja. A letett részvények csak a közgyűlés megtartása után bocsáthatnak újból a tulajdonos szabad rendelkezésére. 19. §. Jogi személyek (részvénytársaságok és hasonló) valamint gyámság és gondnokság alatt állók szavazati jogát azok törvényes képviselője gyakorolhatja s a szavazati jog egyáltalában gyakorolható meghatalmazott által is, de a meghatalmazottnak szintén szavazásra jogosult részvényesnek kell lennie, s a számára egy évnél nem régebben kiállított meghatalmazást legalább 7 nappal a közgyűlés előtt az igazgatótanácsnál ki kell mutatni. Az okkint igazolt meghatalmazottak saját és összes meghatalmazottainak nevében legfeljebb 5 szavazattal bírnak.

(Utánnyomás nem díjazatik!)

Az Újságkiadó Tisztviselők Egyesülete fájdalommal tudatja, hogy

BARNA TIVADAR

az egyesület régi tagja, e hó 25-én hosszú szenvedés után elhunyt.

Temetése e hó 27-én délelőtt 10 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temető halottsházából.

Emlékét kegyelettel fogjuk őrizni.

MATTONI FELE
GIESSHÜBLER
természetes érvényes
SAVANYÚ VÍZ.

FŐVÁROS.

(A fővárosi közgyűlése. A fővárosi törvényhatósági bizottsága ma délután Fülepp Kálmán főpolgármester elnöklésével folytatta szerdán félbeszakadt tanácskozásait. A tárgysorozat hátralevő pontjait, kettő kivételével, vita nélkül fogadta el a közgyűlés. A két vitát provokáló ügy telekszerzésre vonatkozott. Az egyik a tanácsnak az az előterjesztése, amelylyel a II. kerület, Szemlőhegy-utczában fekvő Metzner-féle ingatlant kívánta a főváros részére megszerezni. Ennél a tárgynál dr. Platty György szólalt fel, aki rámutatott arra, hogy a telket a város egy ízben már megalkudta, minthogy azonban a miniszteri jóváhagyás kérése folytán az opezió lejárt, a telektulajdonos a vételárat 5100 koronával felemelte. A közgyűlés előtt megbélyegzi ezt az eljárást és annak a szükségességét hangsúlyozta, hogy a tanács a telekvételek egységes rendezésére megfelelő intézkedéseket tegyen. A másik ügy, amely már hosszabb vitát provokált, a tanácsnak egy Óbuda területén fekvő telek megszerzésére vonatkozó javaslata volt. Ennél dr. Preyer Hugó kifogásolta azt, hogy a város mindenáron telket vásárol. Az előterjesztés elutasítását kérte, vagy pedig, ha az elutasításba a közgyűlés nem menne bele, úgy visszaadni javasolta azt a tanácsnak. Dr. Bárczy István polgármester Preyerrel szemben védelmébe vette a tanács előterjesztését és kérte annak elfogadását. Devecsis Ferenc középítési igazgató kiemeli, hogy ha a várost fejleszteni akarják, akkor minél több telket kell a városnak megvásárolnia. Márkus Miksa szerint a polgármester és a tanács helyesen járnak el, amikor a közgyűlés felhatalmazásához képest telkekkel gyarapítják a város vagyonát. Ha elődeink harminez-negyen évvel ezelőtt azt a telekpolitikát követnék volna, amelyet a főváros ma követ, úgy nem jutottunk volna abba a helyzetbe, hogy például a Belváros területén iskola-telket egy millióval kell megfizetni. A tanács előterjesztését elfogadja. Steinhardt Antal és Bárczy István polgármester felszólalása után a közgyűlés tulnyomó többsége elfogadta a tanácsnak mindkét ügyben tett előterjesztését. A Telepy-utczai iskolának szükség-kórház céljaira való átalakításához és a hatósági cselédközvetítésről szóló előterjesztésnek egy, a pénzügyi, iparügyi, jogi és közrendészeti bizottságokból alakult, ad hoc bizottsághoz való utalásához a közgyűlés egyhangúlag hozzájárult. A közgyűlés hat óráig ért véget.

(Lux Mihály összeférhetlensége. A fővárosi igazoló-választmánya ma délután dr. Kunz Jenő elnöklésével ülést tartott, amelyen Lux Mihály összeférhetlenségi ügyével foglalkozott. Lux Mihály ellen ugyanis egy gyógyszerészség-összeférhetlenségi bejelentést tett azon az alapon, hogy Lux állítólag szerződéses viszonyban áll a fővárossal a kórházak részére szükséges kötszerek szállítása tekintetében. Az igazoló-választmány már foglalkozott ezzel a bejelentéssel és megkérte a tanácsot, hogy bocsássa rendelkezésére azokat az iratokat, amelyek a Lux Mihállyal kötött szerződésre vonatkoznak. A tanács ennek a kérelemnek eleget is tett és az igazoló választmány elhatározta, hogy az ügyet közvetlen szóbeli tárgyaláson, Lux Mihály személyes meghallgatása mellett fogja tárgyalni. A mai tárgyaláson, amelyen Lux Mihály is megjelent, a választmány a megejtett kihallgatás után kimondta, hogy összeférhetlenséget nem lát fennforogni, mert Lux Mihály akkor, amikor ajánlatát a fővárosnak benyújtotta, még nem volt bizottsági tag, amikor pedig a törvényhatóság tagjává választották, a szerződés aláírását megtagadta és később — mert időközben beteg is volt — a szerződési kötelezettséget másra ruházta át.

(Uj elemi iskola. A főváros tanácsa elvben elhatározta, hogy a VIII. Ludoviczeum- és Dugonics-utczák sarkán 800.000 korona költséggel új elemi iskolát építtet. Az ügyet előzetes tárgyalás és a fedezet kimutatása céljából a pénzügyi és gazdasági bizottságnak adták ki. Ebben a iskolában 36 tanterem, 2 tornaterem, illetve óvoda és a szükséges melléképületek nyernének elhelyezést.

(Laktanya-kibővítés. A honvédelmi miniszter már régebben azzal a kéréssel fordult a főváros-hoz, hogy a József főherceg honvédszárlaktanya kibővítésére megfelelő telket bocsásson rendelkezésére. A főváros ez év nyarán felajánlotta a honvédelmi miniszternek az Üllői-ut és Hungária-

körút sarkán fekvő 6441 négyszögölnyi területet, amelyet önként 80 koronájával lett volna hajlandó a kinstárnak átengedni. A honvédelmi miniszter azonban most arról értesítette a fővárost, hogy ezidőszere nem veheti meg a szóbanforgó területet, de kérte, hogy a telék értékesítésével várjon a főváros 1912. közepéig.

(Az izraelita hitközség kérelme. A pesti izraelita hitközség küldöttsége járt ma Weinmann Fülöp elnök és Ehrlich G. Gusztáv vezetésével a polgármesternél s arra kérte, hogy az előirányzatban fölveit hatvan ezer korona hitoktató segítséget emelje föl a főváros százezer koronára. A kérelmet azzal okolta meg, hogy az iskolák számának szaporításával évről-évre nagyobb összeget emészt meg a hitoktatás ellátása, az ingyenes népoktatásról szóló törvény folytán pedig a bevétel elmarad. Bárczy István polgármester ígérte, hogy a kérelmet támogatni fogja.

(A gázgyár költségelőirányzata. A főváros tegnap tartott ülésében tárgyalta a fővárosi gáz-művek 1911. évi költségelőirányzatát és azt elfogadta.

(Psyche lakodalma. Az Erzsébet-téri kioszkban régebben Lotz Károlynak Psyche lakodalma című festménye volt elhelyezve. A kioszk átalakítása alkalmával ez a kép is, mint sok más, a főváros gazdasági hivatalának raktárába került, ahol még ma is őrzik. Most ismét előveszik a képet, amely a tanács utasítása értelmében az Artézi-fürdő férfi-pihenőjét fogja díszíteni.

(Uj kórház. A kolera ellen való védekezés során a Telepy-utczai iskolát ideiglenesen kórháznak rendezték be. A tanács megállapította, hogy az ideiglenes kórházra állandó szükség van s most azt a javaslatot tette a közgyűlésnek, hogy az iskolát 45.000 korona költséggel alakítsák át kórháznak.

(Pályadíj. Ma délelőtt megjelent dr. Bárczy István polgármesternél Halmos Izor földbirtokos és 500 koronát ajánlott föl pályadíjjal egy, a szegényügygel foglalkozó mű számára.

KÖZIGAZGATÁS.

Burdia utca. Lugosról jelentik: A karánsebesi román határőrvédői vagyonszociális novemb. 29-én közgyűlést tart, melyben Burdia Szilárd országgyűlési képviselőnek az elnöki állásról történt lemondását fogják bejelenteni. A közgyűlés azután nyomban megválasztja az új elnököt. Az elnöki állásra előreláthatólag tulnyomó nagy többséggel meg fogják választani Dragulina Patriciu volt tanítóképzőzei igazgatót, kinek választását a kormány is támogatja.

A reprezentanza ülése. Fiuméből jelentik: A reprezentanza mai ülésén Corosao első alpolgármester kegyeltes szavakkal emlékezett meg Tolsztoj haláláról és indítványára a képviselőtestület felállással adott kifejezést gyászának. Az ülést további folyamán tudomásul vették a miniszter-elnöknek Wickenburg István grófnak fiuemei kormányzóvá történt kinevezetéséről szóló leiratát. A napirend előtt Zanella Richard szóvallette, hogy Mayländer Mihály képviselő a polgári perrendtartás tárgyalásánál azt kívánta, hogy a magyar törvényeknek Fiumében való életbeléptetésére vonatkozó intézkedések vétessenek fel a törvénybe. Zanella ezután bizonyította, hogy Mayländer kivánsága nem felel meg a regnikoláris bizottság határozatainak és az azok által létesített joggyakorlat követelményeinek, mert sok bajnak lehet az előidézője. Kívánta, hogy a törvényeket a regnikoláris deputációk határozományai értelmében rendelti uton az eddigi joggyakorlat szerint, az ugynevezett fiuemei paragrafus alapján, léptessék életbe, majd azután indítványozta, hogy az elnökség a kormány-nál tegyen lépéseket, hogy a kormány a törvények életbeléptetésénél a regnikoláris bizottság határozatai szerint járjon el. A reprezentanza Zanella indítványát határozattal emelte.

Telepítés és parcellázás. A Magyarországi Kir. Közjegyzők Egyesülete megbízásából Jakab Géza elnök, újpesti kir. közjegyző és Szécsi Ferenc dr. titkár, hatvani kir. közjegyző, memorandumot terjesztette fel gróf Serényi Béla földmívelési. yi miniszterhez. Az emlékirat a földmívelésügyi kormány figyelmét azokra a módoszatokra hívja fel, amelyek lehetővé és közérdekből kívánatos is teszik, hogy a jelen kormány munkaprogramjába is felvett birtokpolitikai akció keretében a közjegyzői közreműködés érvényre jusson.

Székesfehérvár törvényhatósági bizottsága tegnap tartotta rendes havi közgyűlését gróf Széchenyi Viktor főispán elnöklésével. Egy korábbi közgyűlésen elhatározták, hogy a vásártéren levő igazságügyi palota mellett levő telkeket parcellázzák emeltes bérházak építésé céljából. Minthogy ez még mindig késik, dr. Steiner Jákó bizottsági

tag interpellált, hogy a nagy lakásínségre való tekintettel, a telkek minél előbb eladassanak. Saára Gyula dr. polgármester válaszában kijelentette, hogy nincs ellene a telkek eladásának. A legközelebbi közgyűlés fog határozni ez ügyben. A központi választmány 1911—13. évekre megválasztották. A városi bizottsági tagválasztásokat december 8-ára tüzték ki. Az 1910. évre megszavazandó póthitel ügyében a közgyűlés elfogadta a tanács javaslatát.

Sátoraljujhely közgyűlése. Mint Sátoraljujhelyről jelentik, az ottani képviselőtestület tegnap gyűlést tartott Reichhardt Salamon polgármester elnöklésével. A közgyűlés üdvözölte Fejes Istvánt, a tiszáninneni új református püspököt, majd elhatározta, hogy küldöttségileg tiszteleg Lukács László pénzügyminiszternél és megkéri a kormányt, hogy az Osztrák-Magyar Bank tervbe vett tíz új fiók-intézetnek egyikét Sátoraljujhelyen állítsák föl.

Községnevé megállapítás. A belügyminiszter a Zólyom várn egye közönségéhez intézett rendeletével Malakó és Alsóperesény községek egyesítése folytán alakult új község nevét az 1898. IV. t.-cz. alapján Malakóperesény néven állapította meg.

Ferencz József-város. Győr város nemrég azzal a kéréssel fordult a királyhoz, hogy a város I. kerületét Ferencz József városnak nevezhesse. Nint Győrből jelentik, most megérkezett a városhoz a külügyminiszter leirata, amelyben a város polgármesterének tudomására hozza, hogy a király Győr város kérelmét teljesíti.

A városok segélye. Kassa város polgármestere a belügyminiszteriumban érdeklődött a városok segélye felől. Azt a választ kapta, hogy az államsegély már utalványozás előtt áll és december hó folyamán valamennyi város meg fogja kapni a várva-várva összeget.

Esterházy-telek parcellázása. Dombóváron Esterházy Miklós herceg elhatározta, hogy közvetlenül Odombóvár mellett, egy körülbéli 280 holdra tehető területet 880 ház számára parcellázni fog. Erre vonatkozólag a herceg mérnökei már el is készítették a gyönyörű tervet. Dombóvár egész kis világvárost mutat a — papíron. Nyilegyenes utcák és tágas szép terek vannak így teoriában kihasítva. Alkalmas nagy telkek fönn-tartva gimnáziumnak, internátusnak, járásbírósnak, közjegyzőségnek, gyógyszerártnak, színháznak stb. Most még csak az a kérdés van függőben, hogy az új terület Odombóvárhoz csatoltassék-e? A herczeg azt szeretné, ha a terület nem hasíthatnék ki Ujdombóvár eszményi község határából. Ez azonban nehézségekbe ütközik.

Uj tanszék Debreczenben. A tiszántuli ref. egyházkerületi közgyűlés a debreczeni egyetem kiépítésére ismét tett egy lépést. Elhatározták ugyanis, hogy a következő 1911—12. tanévre a bölcsészeti fakultáson rendszeres magyar történelmi tanszékét állítanak fel s a pályázatot ennek betöltésére 1911. márczius 1. határidővel kiírják; a választást a tavaszi egyházkerületi közgyűlésen ejtik meg. Egyszeremiud elhatározták azt is, hogy megkeresik a debreczeni egyházközösséget aziránt, hogy a szintén e célra megszavazott 100.000 koronát folyósítsa, vagy annak öt százalékos kamatát fizesse be. Ugyancsak támogatás végett intéznek átiratot Hajdúvármegye törvényhatósági bizottságához is.

Aggság ellen

Dr. Hommel-féle Haematogen!
Óvás: a Dr. Hommel nevet
hangsúlyozni kell!

EGYESÜLETEK.

(—) A Magyar Urinók Egyesülete ma este rendezte második művész-estéjét a régi képviselő-ház nagytermében, mely ezel az alkalommal is megtelt igen díszes, előkelő hölgyközönséggel. A karzaton az egyetemi ifjuság foglalt helyet. Az előadások sorát Szilágyi Ida hegedűművész kezdte meg, kinek hegedű-szólója D' Alard átirata nyomán Gounodtól, zajos tapsokat aratott. A közönség nagy elismeréssel fogadta Dunker Anna hangverseny-énekésnő szép énekét, aki Tóth Elemér zongorakísérete mellett a „Bergerettek“-kel keltett nagy hatást és zajos elismerést. Deák-Kuthy Klára Liszt-től: „Téged vágyom újra látni“ és Puccini-től, a Tosca című opera „Ima“ részletét énekelte kiváló művészi készséggel s mély érzéssel, amiért a közönség lelkes óvációkkal ünnepelte. Gyurich Erzs. Kiss Józsefnek: „Kincses Lázár leánya“ című versét, Mihályfi Béla pedig Coppé: „A ko-

KÖZGAZDASÁG.

Üzemkorlátozás — buzahiány miatt. Magyarországon, úgy látszik, semmi sem lehetetlen. Ötven millió mm.-ás buzatermés mellett már novemberben arról tanácskoznak a malmok, hogy januárban üzemkorlátozást léptessenek életbe, mert — *nincs elég buza.* Szinte hihetetlen körülmény ez akkor, mikor a hivatalos kimutatások több millió méter-mázsa buzafölöslegről szólnak. Ennek a teljesen szokatlan jelenségnek három oka lehet. Első oka talán az, hogy az idei hivatalos termésbecslés teljesen hamis és még ötven millió mm. buza sem termelt; ez esetben tehát a kínálat elmaradása természetes következménye lenne az áruhiánynak. A második oka a mostani érthetetlen helyzetnek talán abban van, hogy a *gazdák egyszerűen spekulálnak telt magtáraikkal* és nem adnak el búzát, várva tavaszi magasabb árakat; ez esetben *ugy járhatnak, mint a múlt évben, mikor a magas buzáért a román és orosz gazdák láták.* A harmadik ok végül talán az, hogy a vidéki malmok felfelvőképessége az utóbbi években meglétszereződött és a helyi készletek jelentékeny részét fölemészté, úgy hogy a fővárosi piacra csak a fennmaradó készletek kerülnek; ez esetben viszont az ország lisztfogyasztásának is hasonló arányban kellett volna emelkednie, mert lisztexportunk éppen nem emelkedik. Az igazság pedig, minden valószínűség szerint az, hogy mind a három okban van valami igazság. Buzánk sem termelt 50 millió mm., gazdáink is spekulálnak s vidéki malmaink is több búzát dolgoznak föl s ezért nincs Budapesten kellő kínálat. Mivel pedig a közel jövőben a helyzet alig változik, éppenséggel nincs kizárva, hogy az üzemredukció januárban csakugyan bekövetkezik.

Uj vidéki pénzüintézetek. Alföldi Népbank R.-T. ezímen 200.000 korona alaptőkével pénzüintézet van alakulóban Szolnokon. — Szabadkai Leszámitoló R.-T. ezímen 500.000 korona alaptőkével pénzüintézet alakult Szabadkán.

Budai Bank Részvénytársaság ezim alatt Budán a III. kerületben új pénzüintézet van alakulóban, amely feladatául tűzte ki, hogy a budai polgároknak s állami tisztviselőknek és kereskedőknek fog hitelt nyújtani. Az intézet elnöke *Simon Jakab*, udvari tanácsos és alelnöke *Palotai Rezső*, a Szent Lukácsfürdő igazgatója, vannak kizsémelve. A *társaság alaptőkéjének felét*, mint értesülünk, a *Gresham* biztosító társaság jegyezte és pedig aképpen, hogy az illető bank egyúttal *függetlenségű lesz a Gresham biztosító társaságnak* és főleg olyan kölcsönöket fog nyújtani, amelyek az életbiztosítás megkötésével vannak kapcsolatban. Semmiképpen sem tudjuk helyeselni a biztosítás szerzésnek ezt a módját, mert a pénzkölcsön ezáltal elveszíti a maga korrekt voltát, amennyiben úgy tűnik, mintha biztosításra kényszerítenek azt, aki kölcsönt akar felvenni. Ez pedig nem lehet intenciója egy olyan nagy intézetnek, amilyen a *Gresham*. Ha kölcsönt csak az fog kapni, aki egyúttal biztosítást köt, akkor ez a biztosítás nem egészséges; de még sokkal betegbb lesz a kölcsön, mert a fél természetesen úgy fogja kiszámítani, hogy a biztosítási díj is kölcsönkamatot képez és ezt Magyarországon eddig sikerrel nem lehetett kultiválni.

A mezőgazdasági helyzet. Az OMGE irodája szerint az általános mezőgazdasági helyzet nov. 24-ig a következő volt: *Arad.* Az időjárás hidegebbre fordult. Többnyire borult, kisebb esőzésekkel és havazásokkal. Az őszi ngaroláson kívül a többi külső munka szünetel. A vetések állapota jó. — *Balassagyarmat.* Szóraz, hideg idő; kevés hó borítja a földet. — *Baja.* A gazdaságra nézve az időjárás kielégítő. Az őszi vetésre panaszok nincsenek. Ritka és az egér sok kárt tett benne. Gabona kevés jött piacunkra, az irántat szőlőrd. A baromfi, burgonya és káposzta olcsósága enyhíti a drágaságot. — *Dérecs.* November 21-én havazott. — *Eszék.* Havas, hideg eső. Kevés a napszám. — *Győr.* Nappal enyhe az idő. Ejjel fagy. Ma, 24-én egész nap át havazott, de a hó azonnal el is olvadt. — *Kaposvár.* Ejjelenként fagy. A száj- és körmefájás terjed. — *Léva.* Hideg, fagyos időjárás kevés hóval a mezei munkák befejezését sürgeti. — *Losoncz.* Ejjel erősen fagy. Kevés hó. Nappal enyhe az idő. — *Miskolc.* Az időjárás váratlanul hidegre fordult, jóllehet az őszi vetése sok helyen nincs befejezve. Tavaszok alá a földek elkészítése folyamatban van. Az egerek még mindig nagy pusztításokat okoznak az őszi vetésekben és lóherésekben. — *Nagybécse.* Tegnap erős havazás volt, ma reggel pedig fagyott. — *Nagykanizsa.* A héten havazott, majd erő-

sen fagyott. — *Nyíregyháza.* Széles idő után, két nap óta havazik. — *Nyitra.* A sok esőzés után az időjárás hidegre fordult. A Nyitra folyó kiáradt. A földek víz alatt vannak. A mezei munkák szünetelnek. A trágyahordás a szántóföldekre megkezdődött. Az őszi eltekintve az egérkároktól, szépen fejlődnek. — *Pancsova.* Havas esők van. A vetési munkák készülnek. A kikelt buzavetések szépen állnak. — *Szatmár.* Az enyhe, esős idő az őszi fejlődését elősegíti. A külső gazdasági munkák szünetelnek. — *Temesvár.* Tegnap havazott, ma hideg borús időnk van. A kínálat teljesen megesappaant. A gazdasági munkákkal sokan nem készültek el. — *Verecz.* A havazás hátráltatja a vetések befejezését. — *Zenta.* A buza teljesen kikelt. Ma havazott először s erősen fagyott.

Az Adria szerződése. Ismeretes, hogy a kereskedelemügyi miniszter új alapokra óhajtja fektetni tengerhajózásunkat s ezért nem is kötött új szerződést az Adria Tengerhajózási R.-T.-al sem, hanem csak régi szerződését hosszabbította meg egy évvel. Az erről szóló törvényjavaslatot a képviselőház bizottságai már letárgyalták s jelentéseiket ma terjesztették a Ház elé. A *pénzügyi bizottság* jelentése, amelyet *Láng Lajos*, a pénzügyi bizottság elnöke és báró *Lévay Lajos* előadó irtak alá, egészen röviden konstatálja, hogy a bizottság behatóan tárgyalta a javaslatot és azt elfogadásra ajánlja. — A *közgazgatási bizottság* jelentését *Beöthy László* elnök és *Papp Géza* előadók irták alá. A jelentés elmondja, hogy a kereskedelemügyi miniszter forgalmi viszonyaink lényeges átalakulására való tekintettel az Adriával kötött szerződést több irányban módosítani óhajtja és e részben az Adria-társasággal megfelelő tárgyalásokat folytat. Ezen tárgyalások a folyó év végéig nem fejezhetők be és nem remélhető, hogy azokat a törvényhozás folyó év végéig letárgyalhassa. Ezért kéri a törvényhozás hozzájárulását ezen egyezményhez. Lényegesen megváltozott a hajózási helyzete a Földközi-tengeren, ahol a külföldi államok hajózási vállalatai erős versenyre kelnek az Adriával. Lényegesen megváltozott a helyzet abból a szempontból is, hogy úgy Ausztria, mint Olaszország és Franciaország jelentékenyen emelték a szubvenciók összegét; ezidő szerint Ausztria 15,092.000 koronát, Olaszország 16,125.000 lírát és Franciaország 26,386.000 frankot juttat hajózási vállalatainak. Franciaországban továbbá a kikötői forgalom lebonyolítása nagyon megnövekedett, ugyiszlóván megtiltatott. Mindezek és más körülmények szükségessé teszik, hogy hajózási forgalmunk biztosítása érdekében a változások mielőbbi végleges megoldást nyerjenek, de a kérdéseknek helyes és gondos elbírálása időt vesz igénybe és ezeket méltányolja a bizottság, amideőn arra kéri a Házat, hogy a szerződés meghosszabbításra vonatkozó törvényjavaslatot elfogadja és azt törvényerőre emelje.

Kereskedők tanácskozása. A Magyar Kereskedelmi Csarnok választmányja *Kunz Ferencz* alelnök vezetése alatt ma tartotta rendes havi ülését, amelyen az elnökség jelentést tett a választmányról az akeziórtól, amelyet a polgári perrendtartásról szóló törvényjavaslat sérelmei tárgyában az egyesület a többi társesülettel karöltve kifejtett és amely akezió végeredményében azon ismert kompromisszumhoz vezetett, amelyet az igazságügyi miniszter elnöke alatt — a különböző pártokhoz tartozó képviselők bevonásával — tartott tanácskozás állapított meg. Ehhez a jelentéshez többen szólaltak hozzá, akik hangsúlyozták, hogy a kereskedelem és ipar érdekei ezen megállapodás által kielégítést csak kis részben találnak és hogy a megállapított szigorítások nem alkalmasak arra, hogy a tisztességes kereskedelem és ipar fejlődését előmozdítsák. Kiemelték egyben azt a kitaró ügybuzgalmat és fáradozást, amelyet ebben a tárgyban a kereskedelem és ipar érdekében *Sándor Pál* orsz. képviselő kifejtett. A választmány egyhangulag köszönetet ezavazott. Ebből az alkalomból meg lett pendítve az az eszme is, hogy az ország különböző kereskedelmi és ipari szervei állandó összeköttetést tartsanak fenn a magyar kereskedelem és ipar érdekeinek megóvása céljából. Az eszme vizshangra talált és megbízta a választmány az elnökséget, hogy annak gyakorlati sikeresítése érdekében a megfelelő előmunkálatokat tegye folyamatba és azokról a választmánynak annak idején tegyen jelentést. A droguista szakosztály újalakulván, a választmányban való képviselőségét *Kartschmaroff Arnold* elnökét és *Guttman Ferencz* előadóját bizta meg, akik a választmány új tagjaként behivatnak. A városi vám sérelmei tárgyában aválasztmány átiratot fog intézni a székesfővárosi tanácshoz. Az átiratban arra kéri a Csarnok a tanácsot, hogy

azoknak a feleknek vámvisszatérítésre irányuló kérelmeire, akik azon idő alatt, amíg a — városi tanácsnak időközben visszavont határozata folytán — a tranzító áruk tekintetében a reklamáláshoz szükséges igazolványokat megtagadták és ugyanezért a visszatérítést nem kérelmezték: az elővillési szabályokat méltányosan kezelje, miután a reklamálási idő mulasztása az érdekeltek kényszerhelyzete folytán állott elő. Tudomásul vette a választmány ugyanezen szakosztály abbéli jelentését is, hogy a vámeljárásról szóló törvényjavaslat feletti véleményezéssel, valamint a híd vám kérdésével lehatárolt foglalkozik.

Báró Hatvany Deutsch S. új bérlete. Csukorgyáraink egyik legnagyobb gondját a répatételek biztosítása képezi. Ettől a gondjától szerencsésen megszabadult most a nagysurányi csukorgyár, mert elnökének, *Hatvany Deutsch Sándor* bárónak 30 évre sikerült bérletül megszereznie gróf *Hunyady Lászlónak* úrményi és tornózi 12,000 holdas birtokát, természetesen répatételek céljaira. Az évi kérészeg holdankint az első tíz évben 36, a második tíz évben 48 és a harmadik tíz év 56 korona, ami átlag 45 korona kérészegnek felel meg magyar holdankint, azonkívül fizetik az összes közterheket. Ezenkívül a bérlet kötelesek egy millió koronát megközelítő összeget majorsági épületekre fordítani, mely tőke csak részben lészen a 30 évi bérlet után megtérítendő. A bérlet még így is jó üzlet a gyárra nézve, mert a földek elsőrangúak.

Csőd a fővárosban. A budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék ma megnyitotta a csődöt *Szabó István* budapesti lej. czég (újl. VIII., Baross-utca 43. sz.) és annak egyedüli tulajdonosa *Szabó István* budapesti kereskedő (lakik Pál-u. 6-8. sz.) ellen. Csődbiztosítást a bíróság dr. *Medveczy László* kir. törvényszéki jegyzőt, tőmegrendnökká dr. *Mayer Ferencz* Nándor ügyvédet, tőmegrendnökkhelyettesé dr. *Münz Richárd* ügyvédet nevezte ki. A követelések bejelentésének határideje 1910. december 29., a felszámolási tárgyalás 1911. január 26-án, a csődválasztmány megrálasztása pedig január 28-án lesz.

A karácsony előtti vasárnap munkaszünete. A Kereskedelmi miniszter két év előtt rendeletet adott ki, amely szerint Budapest székesfőváros területén a karácsonyt megelőző vasárnapon az ipari és kereskedelmi elárusítást és házhoz szállítást az egész napon át egyszersmindenkorra megengedte. A vidéken azonban a szóban levő vasárnapon az egész napon át az ipari és kereskedelmi elárusítás és házhoz szállítás csak abban az esetben végezhető, ha az iránt külön rendelkezés történik. Az O. M. K. E. most az utóbbi értelemben tett javaslatot a miniszternek, kérve, hogy függessze fel az ez évi december hó 18-ára eső vasárnapra a munkaszünetet külön rendelettel a vidékre nézve is. A kérést azzal indokolja az egyesülés, hogy ugyanazok az igények, amelyek ezen a napon a fővárosban a munkaszünet felfüggesztését szükségessé teszik, a nagyobb vidéki városokban, sőt a kisebb községekben is megállapíthatók, továbbá, hogy a karácsonyt megelőző vasárnapok munkaideje tekintetében Ausztriában és Németországban is különleges rendelkezések vannak érvényben, végül, hogy a vasárnap munkaszünet újabb szabályozása végett készített legutóbbi törvénytervezet már azon az alapon áll, hogy a nyílt árusítással foglalkozó üzletek a karácsonyt megelőző vasárnapon az egész országban az egész napon át nyitva tarthatók legyenek.

Fizetésektelenségek. A bécsi hitelezői védőegylet a következő fizetésektelenségeket közli: *Mandl Margit* kereskedő, *Marosvásárhely*; *Baki A.* kereskedő, *Fiume*.

Lanyhaság a gabonatózsdén. A hetek óta szakadatlanul tartott szilárd irányzat ma lanyhasághs esepott át. Az áprilisi buza kurzusa, mely a hét folyamán elérte a 11 korona 40 fillért, ma 11 korona 15 fillérig esett. A készáruipiac helyzete mivel sem indokolná e hirtelen irányváltozást, amennyiben tiszavidéki buzáért még a ma is, az idei évad legmagasabb árát — 11 K 70 fillért fizették. Igaz ugyan, hogy a malmoknál az eddigi általános jó vételkedv már napok óta erősen megesappaant, másrészt azonban a kínálat is olyan csekély maradt, hogy ezáltal a készáru értéke nem igen változott. A mai lanyhaság okát tehát egyedül a határidőipiac túlterheltségében kell keresni, ahol a hozsban spekuláló elemet túlhalmozott érdekeltségét megtisztítani kellett. Lehet, hogy ezen tőzsdetech-

nikai okok még további lanyhaságot hozhatnak, végeredményben azonban csak a készáruipiac további magatartása fogja a buzaárat szabályozni.

A gazdák és a szerb kereskedelmi szerződés. Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” ügyis, mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtó-bizottsága folyó hónap 15-én tartott igazgató-választmányi ülésének határozata értelmében felterjesztéssel fordult gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnökhöz és a képviselőházhoz, a szerb kereskedelmi szerződés mielőbbi törvényerőre emelése, valamint a Szerbiából való állományhozatal és átvitel megtagadása érdekében. Együttal köriratban szövegét fel az OMGE. az ország összes gazdasági intézményeit a miniszterelnökhöz és a képviselőházhoz intézett felterjesztés támogatására. A körlevélben az OMGE. ismeretes agrár-állásponjtát fejti ki s tiltakozik a szerb állományhozatal ellen.

Vám- és kereskedelmi konferencia. Bécsből táviratozzák: A külügyminisztériumban tegnap folytatott a vám- és kereskedelmi konferenciát a montenegrói és argentinai kereskedelmi szerződés ügyében. A tanácskozáson magyar részről *Lers Vilmos* és *Róth Lőrinc* miniszteri tanácsosok vettek részt.

Szőlőfelújítási kölcsönök és az Agrárbank. A floxera által elpusztított szőlők felújításának előmozdításáról szóló 1896. V. törvények 19. szakasza értelmében a törvény rendelkezései csak azokra a kölcsönökre terjednek ki, amelyek 1910. évi december hónap 31-ig vétettek fel. A földművelésügyi m. kir. miniszter ennél fogva utasította a szőlészeti és borászati felügyelőséget, hogy erről a szőlőbirtokosokat kellőképpen tájékoztassák és hogy a kölcsönkérvényeket 1910. évi december hónap 10-ig a saját részükről intézzék el és terjesszék be a Magyar Agrárbankhoz, hogy a kérvényeket az év hátralévő részében a szőlőfelújítási kölcsönügylek intézésére szervezett bizottság még letárgyalhassa s a kölcsön még ez évben felvehető legyen.

Frígyes főherceg — maletulajdonos. A magyaróvári *Aksát-féle* múmalom telkét és megmaradt részeit *Frígyes kir. főherceg* uradalma megvette 77.000 koronáért. A telken új rozmalmot fognak létesíteni.

Két aratás egy évben. Az a boldog világ, hol kétszer aratnak egy évben, *Ausztrália*. Most egy angolországi bizottság — írja a *Molnárak Lapja* — látogatta meg nemrégben a földrészt, hogy tanulmányozza az ottani mezőgazdaság viszonyait. E bizottság érdekes tapasztalatairól most számol be. *Ausztrália* termékenységet élénken illusztrálja a közlés, hogy *Quensland* sok vidékén évenként kétszer aratnak gabonát. *Junius* vagy *Julius* havában elvetik a buzát és ezt novemberben learatják. Azután nyomban tengetik vetnek el és ezt márcziusban aratják. A termékeny talaj minden mesterséges trágyázás nélkül adja évenként ezen két aratást.

A Dunagőzhajózási Társulat rendkívüli közgyűlése. Abból az alkalomból, hogy az osztrák kormány döntött a Dunagőzhajózási Társulat új szubvenziója dolgában, a társulat december 17-ére Bécsbe rendkívüli közgyűlést hívott össze, melyre szóló meghívót lapunk más helyén közöljük.

Új vasut. A dráva-száva-vidéki egyesült helyiérdekű vasut oszék-vinkovezei vonalrészére a közforgalomnak megnyílt.

Új vasutépítő részvénytársaság. A hannoveri *Bahn-Industrie Aktien-Gesellschaft* Budapesten *Vasutépítő R.-T.* címmel egy fiókintézetet állított föl *Kutasi Oszkár* főmérnök és *Mayer Jakab* vezetője alatt, mely a Gép- és Vasutfelszerelési Gyar Rt.-al karöltve fog dolgozni. Az új vállalat építette a borsávyölggyi gazdasági h. é. vasutat is.

Tengerhajózási politikánk. A Magyar Közgazdasági Társaságnak ma este *Hospotzky* Alajos miniszteri tanácsos elnöklésével tartott ülésén *Kohányi Zoltán* tengerészeti főfelügyelő tartott előadást tengerhajózási politikánkról. A felolvasó elősorban a magyar tengeri forgalom mérvét és fontosságát ismertette és kimutatta, hogy az ország összes külkereskedelmi forgalmának mintegy 20 százalékát tengeren bonyolítják le. Statisztikai adatokkal világította meg, hogy mily fontos az országra nézve a Dalmáciával való forgalom és kimutatta, hogy a fűme-dalmáciai forgalom elsősorban magyar külkereskedelmi forgalom, amelynek fentartása és fejlesztése az ország elsőrangú érdekét képezi. A szükségesnek látszó intézkedések között elsősorban az osztrák kormányval a jövő év végén lejáró hajózási egyezményt tette vizsgálódás tárgyává s arra az eredményre jut, hogy ez idő szerint az országra nézve előnyösnek tartja a hajózási egyezménynek 1917. évig való meghosszabbítását, mert a keleti szolgálat önálló berendezése oly nagy anyagi áldozatot követel tőlünk, mely nem az arányban keleti forgalmunkkal s mert a rendelkezésre álló állami támogatás még nyugati úszekötötté-cink fejlesztésére is alig elegendős. Mivel azonban nincs kizárva, hogy *Ausztriával* nem sikerül

kedvező egyezményt kötni, kétszeresen szükségesnek tartja, hogy hajóstársaságainknak hajóparkja megfelelően kiegészítessék, úgy, hogy abban az esetben, ha a megegyezés nem jönne létre, összes tengeri forgalmunk önálló berendezése lehetséges legyen és reméli, hogy a közvélemény végre felismeri azokat az életbe vágó érdekeket, amelyek tengeri forgalmunkhoz fűződnek és örömmel fog áldvozlmi minden akciót, amely ily irányban bármely oldalról megindul. Az érdekes előadást a jelenlét nagy és előkelő közönség nagy tetszéssel fogadta.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, november 25.

A készáruipiacon ma kedvetlen volt a hangulat. Csekély kínálattal szemben a malmok nagyon tartózkodók voltak, de az árubirtokosok sem erőltették a dolgot, ami miatt aztán csak lényegtelően forgalom fejlődött ki, amelynek folyamán mindössze mintegy 9000 q buza kelt el, alig tartott tegnapi áron. A legdrágább ár 11.65 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 11.10 korona 75 kilós pestvidéki buzáért. — Egyéb gabonaneműek közül a rozs esendős, a többi változatlan. Forgalmába került: 1800 q rozs 7.70—7.72 és fél koronás áron, 100 q zab 8.30 koronás áron és 200 q új tengeri 5.30 koronás áron. A határidőpiazcon a mai üzlet kedvetlenül, de azért mégis körülbelül a tegnapi zárlat jegyzéseivel nyílt meg. A forgalom folyamán, amely ma különben is korlátozott maradt, rendkívül nyugodt volt a hangulat, mi mellett az árfolyamok kezdetben egészen szűk keretben ingadoztak, később azonban sürgős realizálásokra, lényegesen csökkentek az árfolyamok. Az áprilisi buza 11.26 koronán indult, 11.12-ig hanyatlott és zárlatkor 11.14 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképen ma az áprilisi buza tizenhárom fillérrel, a májusi buza tizenöt fillérrel, az októberi buza tizenegy fillérrel csökkent, az áprilisi rozs, az áprilisi zab és a májusi tengeri változatlan maradt.

A készáruipiacot jegyzéke a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	22.50—22.90
"	76	22.20—22.45	80	22.60—23.—
"	77	22.30—22.60	81	—
"	78	22.45—22.80	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	22.40—22.75
"	76	22.10—22.35	80	22.50—22.85
"	77	22.20—22.50	81	—
"	78	22.35—22.60	82	—
Festvidéki	75	—	79	22.45—22.80
"	76	22.10—22.45	80	22.50—22.90
"	77	22.30—22.50	81	—
"	78	22.40—22.65	82	—
Bánási	75	—	79	22.40—22.80
"	76	22.15—22.40	80	—
"	77	22.25—22.50	81	—
"	78	22.35—22.65	82	—
Bácskai	75	—	79	—
"	76	22.25—22.50	80	—
"	77	22.35—22.65	81	—
"	78	22.50—22.80	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	15.65—15.75
középmínőségű új	—	—	—	16.45—16.60
Arpa takarmány I-rendű	—	—	—	14.—14.50
II-rendű	—	—	—	13.50—13.90
Zab I-rendű	—	—	—	16.70—17.10
II-rendű	—	—	—	16.20—16.60
Tengeri belöldi ó	—	—	—	13.75—13.95
" új	—	—	—	10.60—10.90

Kötöttet:

Buza. Tiszavidéki: 300 q 80 k 23.30 K felső, 100 q 80 k 23.15 K, 500 q 79.5 k 23.15 K, 350 q 79.5 k 23.15 K, 600 q 79.5 k 23.10 K, 100 q 79.5 k 23.— K, 200 q 79.2 k 23.15 K, 200 q 79 k 23.30 K, 100 q 79 k 23.20 K, 300 q 79 k 23.15 K, 100 q 79 k 23.15 K, 150 q 78.5 k 23.15 K, 100 q 78.5 k 22.80 K, 100 q 78 k 23.10 K, 800 q 78 k 22.70 K felső.

Pestvidéki: 250 q 78 k 23.10 K, 1480 q 76.5 k 22.80 K, 100 q 76 k 22.50 K, 100 q 75 k 22.20 K. Bánási: 320 q 75.8 k 22.40 K. Fejérmegyei: 100 q 80 k 23.— K. Raktáraru: 2000 q 76.3 k 22.70 K. Rozs: 500 q 15.40 K pp., 300 q 15.40 K pp., 300 q 15.40 K pp., 200 q 15.45 K pp. Zab: 100 q 16.60 K kpf. Új tengeri: 200 q 10.60 K kocsira. Az árak 100 kilogramonként, koronaértékben értendők.

A határidőpiazcon kötöttet:

Délelőtt:

Előforduló kötések (100 kg.-kint) 1910-re:

Buza áprilisra	22.52—54—24—32
Buza májusra	22.40—3—41—14
Buza októberre	21.50—54—28
Rozs áprilisra	15.94—56—92—98—90
Rozs októberre	15.52—50
Tengeri májusra	11.30—32—28—34—8
Zab áprilisra	16.62—64

Óra 30 perczkor zárulna:

Buza áprilisra	22.28—22.30
Buza májusra	22.14—22.16
Buza októberre	21.28—21.30
Rozs áprilisra	15.90—15.92
Tengeri májusra 1911-re	11.28—11.30
Zab áprilisra	16.60—16.62

Budapesti gabonaforgalom.

1910. nov. 23-ól 1910. nov. 24-ig.

Érkezett Elszállított

méter mássa

Buza	19789	100
Rozs	48	24
Arpa	1679	810
Zab	969	17675
Tengeri	408	28
Liszt	2091	35155
Korpa	—	9240

Értéktőzsde.

Az előtőzsde iránya gyöngye volt, mert külföldről olcsóbb jegyzések érkeztek, az itteni spekuláció pedig a holnapi ultimó-halasztás előtt lebonyolította angazsmánját. A nemzetközi értékek ára lemorzsolódott, a helyi piacon pedig 1—2 koronával olcsóbban voltak az összes értékek kaphatók. A készáruipiacon ma sokkal nyugodtabb mederben folyt az üzlet, az Ujlaki- és az izzólampa-részvény néhány koronával hanyatlott, a többi keveset változott.

Délben Berlinből valamivel jobb árat jeleztek, de nálunk sem a nemzetközi, sem a helyi piacon a helyzet nem változott, az értékek esekély változás után esőndesen zárultak. A készáruipiacon változatlan áron folyt a vásár, a járadékpiac esőndes volt.

Az előtőzsdén kötöttet: Osztrák hitel 664.50, Magyar hitel 851.50, Leszámitolóbank 600, Jelzálogbank 504—502.75, Rimamurányi 674.50—675.50, Közúti vasut 743—744.50, Hazai bank 303—303.50, Magyar bank 748.50—745.50, Kereskedelmi bank 3880—3885, Pannónia 4800, Ujlaki 440—447, Athenaeum 377—378, Fegyvergyár 337—339.50, Izzó új 364—367, Budapesti villamos 558—563, Atlantica 318—322.

A déltőzsdén kötöttet: Osztrák hitel 664.25—664.50, Magyar hitel 851—852, Koronajáradék 91.72.50, Leszámitolóbank 600—599, Jelzálogbank 503.50—502.25, Rimamurányi 674.75—675, Osztrák és magyar államvasut 748, Városi villamos 394—393, Közúti vasut 744—743, Hazai bank 303.50—303, Magyar bank 745.50—744.50, Agrárbank 513.50, Iparbank 436, Fegyvergyár 337, Aszfalt 219—220, Ujlaki 443, Athenaeum 376—377, Atlantica 320.50—321, Izzó új 359—360, Budapesti villamos 560, Gummi-gyár 492.50.

Az utőtőzsdén főleg Közúti és Jelzálog-részvényekben volt kisebb forgalom, árváltozás nélkül.

Karácsonyi kiállítás

RIPPEL KÁROLY

játék-kereskedésben

Deák Ferencz-utca 12. sz.

Bécsi gabonatőzsde.

Bécs, november 25. (Saját tudósítónktól.) Az amerikai tőzsdék jelentései nem unszóltak üzleti tevékenységre, a budapesti piac is nagyon kedvetlen volt s ilyen körülmények között az itteni tőzsdén a kötések egészen egyáltalán semmit sem vásároltak, a közvetítő kereskedelem is tétlen volt. Az irányzat nyugodt, egyetlen cikkből sem mutatkozott lényegesebb árváltozás.

Jegyzetett buza: Tiszavidéki 11.90—12.40, bánáti 11.40—12, mosoni és győri 11.20—11.70, székesfehérvári 11.40—11.80, felsőmagyarországi 11.25—11.70, déli-vasuti 11.30—11.65, marchfeldi 11—11.30.

Rozs: Felsőmagyarországi 8.25—8.45, esepeli 8.20—

8.40. pestmegyei 8.35—8.55. délviasuti 8.20—8.40. külföldi magyarországi 8.20—8.40. ausztriai 8.20—8.45. Arpa: Morvaországi 9—9.90. marchfeldi 8.25—8.50. bécsvidéki 8.15—8.70. felsőmagyarországi 7.70—9.50. csepeli 7.80—9. győri 7.75—8.75. délviasuti 7.75—8.85. maláta 7.55—7.95. takarmány 7.25—7.50. Magyar tengeri 7.40—7.70. Uj 5.70—5.95. Cinquantin 7.75—8.15. Magyar szab 8.50—8.95. válogatott 8.90—9.30. ausztriai 8.60—9.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, november 25. Kezdeményezés hiányában az előtőzsde nyugodt irányzattal nyílt meg. Mivel az ultimo prolongációnak a pénzügyi viszonyok nem kedveztek, a spekuláció tartózkodóan viselkedett, de az árfolyamok jól tartottak. Korlátok közt dunagőzhajózási értékek javultak. A déli tőzsde megnyitására kedvtelen volt a hangulat és az árfolyamok alig változtak. Később a vezető értékek megmaradtak árnívójukon, a piac üzletlenn volt, noha Berlin szilárd irányzatot jelentett.

10 óra 45 perczkor: Osztrák hitel 665, Magyar hitel 852, Laenderbank 528, Union 629, Államvasut 749, Délviasut 115.25, Alpesi 770.25, Rimamurányi 676, Török sorsjegy 256.50.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 665.75, Magyar hitel 851, Anglo 314.75, Bankverein 553.50, Laenderbank 527, Union 530, Magyar Jelzálogbank 503, Államvasut 749, Délviasut 115.25, Dunagőzhajózási 1291, Alpesi 770, Prágai vasut 2620, Rimamurányi 675.75, Briti közszolgálat 763, Orosz járadék 103.80, Török sorsjegy 256.75, Skoda 402.

Ért. nov. 25. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos arany-járadék 111.10, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 154.75, Magyar hitelbank részvény 85. Magyar lezámitoló és váltó részvény —, Rimamurányi 674.75, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 91.65, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény —, Magy. nyerem.-kölcs. sorsjegy 22.50, Kassa-Oderbergi Vasútrészv. 352. —, Magyar jelzálogbank 504. —, Magy. kereskedelmi bank —.

Ért. nov. 25. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papír-járadék 98.15, 4 százalékos osztrák arany-járadék 115.85, 1860-as sorsjegy 169. —, Osztrák hitel-sorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 314.50, Bécsi Bankverein 512.60, Osztrák magyar bank 1855. —, Déli vasut 114.90, Dunagőzhajózási r. t. 1186, Dohány-részv. 36. —, Cs. k. arany (vort) 11.37, Német bankv. 117.62, Osztr. Lloyd 577. —, 4.2 százalékos ezüst jár. 93.15—96.85, Osztr. koronajáradék 93.10, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 664.75, Union-Bank 630.40, Osztrák Landerbank 527. —, Osztrák-magyar államvasut 749.4, Elbévölgyi vasut —, Alpesi részvény 767.75, 20 frankos 19. 3, Londoni váltóár 240.80, Lipótkohó 536. —, Török sorsjegy 255.50.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, november 25. (Értéktőzsde.) A mai tőzsde szilárd irányzata, amely a német pénzpiac kedvezőbb helyzetén alapult, élénkebb vételkedv-

ben nyilvánult meg. Az árfolyamemelkedések azonban általában alul maradtak az 1 százalékon. Előnyben részesültek bányáértékek, melyekre az aczélműszövetség legutóbbi jelentése is ösztönző hatással volt, továbbá Kanada-részvények, villamosági értékek és német bankok, míg orosz bankértékek gyöngülést iránt mutattak hajlandóságot. Időnként déli vasuti részvények iránt is élénk kereslet volt. Járadékok közül a német birodalmi kölesonpapírok valamivel szilárdabb irányzatot követtek. Az utőtőzsdéi forgalom tartott árfolyamok mellett nyugodt volt. A készárupiacz ipari értékei többnyire szilárdak voltak. Napi pénz 2 százalék és ezen alul, ultimópénz 5 és fél százalék, magánkamatláb 4 1/2 százalék.

Berlin, nov. 25. Zárlat. (Saját tudósítónktól. Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.70, Osztrák hitelrészvény 208.40, Déli vasut 21.00, orosz bankjegyek 216.25, 4 százalékos új orosz kölcsön 94.60, Disconto Commandit 191.60, Dinamitruszt 18.9. —, Harpeni 4. —, Unifikált török járadék 92.9, 4.2 százalékos ezüst jár. —, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.80, Magyar koronajáradék 91.70, Osztrák-magyar államvasut 16. —, Bécsi váltóár 849.25, Orosz járadék —, Alt. villamosági Edison 264.90, Gelsenkircheni 212.40, Laurakohó 171. —.

Frankfurt, nov. 25. Zárlat. 4.2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztr. ar-jár. 98.15, Magy. ar-jár. 93.50, Osztr. hitelint. részv. 208.8/8, Osztrák-magyar államvasut 160. —, Északnyugati vasut —, Buntlieh-radi vasut —, Londoni váltóár 204.42, Bécsi Bankverein 139. —, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 76.50, 4.2 százalékos ezüstjáradék 96.75, Osztrák koronajáradék 93.0, Magyar koronajáradék 91.75, Osztrák-magyar bank 134.80, Déli vasut részvény 21.00, Elbévölgyi vasut —, Bécsi váltóár 849.25, Párisi váltóár 809. —, Union bankrészv. 157.50, Alpesi részv. —.

Hamburg, nov. 25. (Zárlat). 4.2 százalékos ezüst járadék 96.40, 1860. sorsjegy 175.00, Déli vasut 21.00, 4 százalékos aranyjáradék 91. —, Osztrák hitelrészvény 2 8.15, Osztrák-magyar államvasut 159.75, Orosz járadék 103.2, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.70.

London, nov. 25. Angol consol 7.116.

Páris, nov. 25. (Zárlat). 3 százalékos francia járadék 97.10, Osztr. aranyjáradék 99.00 Magyar aranyjáradék 98.80, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 510. —, 3 3/4 százalékos Orosz járadék —, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 20. —, 5 százalékos marokkói járadék 50. —, 4 százalékos 1890. román köles, —, 4 százalékos amort. románjár. 1905. —, 20, 5 százalékos orosz járadék 104.50, 4 és fél százalékos 1900. orosz járadék 100. —, 4 százalékos spanyol jár. 83.5, 4 százalékos unifikált török jár. 91.35, Török sorsjegy —, Török dohányrészvény 306. —, Osztrák földhitelintézet 1364, Osztr. Landerbank 512. —, Magyar jelzálogbank —, Banque de Paris 184, Banque Ottomane 69. —, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut 122. —, Meridionalvasut —, Hartman gépgyár 63. —, Rio Tinto 118.8, Sucrerie d'Egypte —, Fula 42. —, Urikányi köszén 1, Chartered 41.2, De Beers 447.50, Last Rand 127, Jagersfontein 212.50, Trans. Land Comp. 5.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 209.17, Váltó német piacokra (rövid) 125.0, Váltó Bécsre (rövid)

10%. —, Váltó Belgiumra (rövid) 1/8, Orosz arany-váltó rövid 1/10, Váltó Svájcra (rövid) 1/20, Csekk Londonra 253.10, Magánkamatláb 2 1/8.

Karácsonyi occasio!

Legalkalmasabb a'ándékok

Uri, női- és gyermek fehérművek, zsebrendők, harisnyák, pongyolák, törülközők, könyvek stb.

Vilcek Vilmos vászon és fehérnemű áruházában

Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9. szám.

Üzeti tudósítások.

Kőbányai sertéspiacz.

Arjégyzés. November 25. Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párnkint 400 kgron felül) 142—146 fillérig, fiatal nehéz (párnkint 320 kgron felül) 150—152 fillérig, közép (párnkint 251—320 kgr.) 154—157 fillér. — Sertéslétszám: 1910. november 23-án volt készlet 21426 drb, 24-én elszállított 659 darab és 25-én maradt készlet 20767 drb. — A hízott sertés üzletirányzata nyugodt.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állattársár és közigazgatás igazgatóságától.) November 25. Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párnkint 400 kgron felül) 142—146 fillérig, fiatal nehéz (párnkint 320 kgron felül) 150—152 fillérig, közép (párnkint 251—320 kgr.) 154—157 fillér. — Sertéslétszám: 1910. november 23-án volt készlet 21426 drb, 24-én elszállított 659 darab és 25-én maradt készlet 20767 drb. — A hízott sertés üzletirányzata nyugodt.

Arjégyzés. Zsirsertés. Öreg I. rendű 350 kg. felül ételsúlylevonással 151—156 fillér. Fialat nehéz 300 kg. felül ételsúlylevonással 155—158 fillér. Fialat közép 220—300 kg. ételsúlylevonással 156—166 fillér. Fialat könnyű 120 kg. ételsúlylevonással 156—168 fillér. Süldő belföldi ételsúlyban 126—132 fillér. (Az árak minden levonás nélkül kgkint ételsúlyban értendők.) A vásár irányzata közepes. Az árak 2—4 fillérrel hanyatlottak.

Budapesti szurómahavásár.

November 25. Felhajtott 184 drb élő borjú, (közte 2 rugott), 43 drb lelti borjú, 25 drb élő bárány. Arjégyzések élő borjúkért 126—132 fillérig, kivételesen 134—144 fillér, közepminőségű élő borjúkért 116—124 fillérig, lelti borjúkért 132—150 fillér, silány és rugott borjúkért 100—101 fillérig, kilogrammonként (levonás nélkül.) Élő bárányokért 18—21 K. Az irányzat lanyha volt, az árak 3—4 fillérrel krgként csökkentek.

Feloldó szerkesztő:

FURJEST LAJOS

Kiadó-tulajdonos:

Magyar Újságkiadó Részvénytársaság

IGAZGATÓ ERDŐS ARMAND

BUDAPESTI ÉRTEKTŐZSDE			Mái záró árfolyam			Mái záró árfolyam			Mái záró árfolyam		
	Pénz	Áru	Pénz	Áru	Pénz	Áru	Pénz	Áru	Pénz	Áru	
Államrészvényszék			Záloglevelek, elsőbbségek			Gőzmalom			Iparvállalatok		
Magyar aranyjáradék	110.50	111.00	Pesti magy. keresk. bank	98.75	99.75	Nórád-miskolci gőzmalom	460	475	Magyar rugványtársaság r.t.	492.50	493.00
Magy. kir. áll. pénzi. jegy	91.70	91.90	Pesti m. keresk. b. közs. ktv.	91.75	92.75	Ócsárd-gőzmalom r.t.	315	325	Magyar vasuti forgalmi részv. társ.	460	471
Államkölcs. Vaskapu előjár.	75.50	76.50	Adria tengerhajózási r.t.	93.50	94.50	Ócsárd-gőzmalom r.t.	1600	1690	Magyar villamosági r.t.	449	451
1870. évi nyereménykölcsön	226	230	Budapesti közuti vasp. társ.	99.50	100.50	Rásbét-gőzmalom-társaság	413	423	Nagyzebeni villamosmá r.t.	930	980
H. Szilvay rep. kárt. kötv.	92.10	93.10	Budapest vill. var. vasut r.t.	92.75	93.75	Alta-gőzmalom r.t.-társaság	365	375	Nenschloss nasoi tanniggyár	630	600
Magyar földteherm. kötv.	94	95	Budapest-pesti vasut	91	92	Cesti hengermalom-társaság	328	332	Szegedi kenderfontógyár r.t.	1300	1400
Tiszai és szegedi nyer.-kölcs.	155	158	Kassa-oderbergi vasut 1888.	93.50	93.50		890	890			
Egyesített járad. Pópbán	96.75	97.25		110	111	Ip-vállalatok					
Osztrák aranyjáradék	113.80	114		92.50	93.50	Beocsini cementgyári Unió r.t.	744	747			
Osztrák koronajáradék	93.10	93.60		110	111	Budapest-szentlőrinci téglagyár	625	630			
Allamsj. 1860. évb.	168	172		1891. ar.	4%	Árszék, járországi köszénbánya	328	339			
Allamsj. 1864. 200 K. n. é.	318	322		1891. p.	4%	Magyar bányá- és kohómű	841	888			
Allamsj. 1864. 100 K. n. é.	216	220		1891. sr.	4%	Magyar kerámia-gyár r.t.	560	565			
Csepel sz. főv. köles. adomen.	60.50	61.50		1891. sz.	4%	Magyar kerámia-gyár r.t.	404	407			
Temes-bégy. szab. köles.	63	64				Magyar gőzüzemgyár r.t.	1890	1875			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	654	656			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	219	220			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	64	64			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	25	25			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	640	641			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	440	444			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	414	417			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	494	496			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	337	338			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	379	390			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	460	460			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	230	235			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	674.75	675			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	492	496			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	208	210			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	485	490			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	376	377			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	626	629			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	200	205			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	350	350			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	255	257			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	430	441			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	553	554			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	36	362			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	379	390			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	460	460			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	576	580			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	670	680			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	178	180			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	1105	1115			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	3510	3530			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	1430	1480			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	382	387			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	475	479			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	923	925			
						Magyar gőzüzemgyár r.t.	300	310			

KÜLÖNFÉLÉK.

Ma és holnap.

Mit te néked ma nyújt a sors,
Orvendj rajta, míg lehet;
Ha csak egy kis napsugár is
S nem is egész kikelet,
Perczek, napok tova folynak —
Ki tudja, mit hoz a holnap?

Míg szived ép s feszül izmod,
Ne légy borus, csüggedő,
Ma hódítás váratat még
S buzog bentel friss erő.
Tétovázol; félrelolnak —
Ki tudja, mit hoz a holnap?

Ha van még egy aggódó szív,
Mely szeret, óv, melendet,
Megbecsüljed, ne bánts meg azt
Könyvemün el ne engedd,
Egykor érte könnyid folynak —
Ki tudja, mit hoz a holnap?

Erd be azzá, ne kiesinyeld,
Mit nyujt a sors teneked,
Kis kunyhó bár, vagy egy sugár,
Vagy egy kevés szeszotet.
Meglásd bu s gond szetoszolnak —
Ki tudja, mit hoz a holnap?

Feleki Sándor.

(Kié a levegő?) Érdekes kérdést pendített meg egy újabb Könyvében Edmond Philit párisi hírlapíró. A jövő háborújával foglalkozik s ennek során azt a kérdést veti fel, hogy a levegő felett rendelkezhetik-e az állam. Ez a probléma ma a legsürgősebb megoldásra vár. Azt írja többek között a könyvében Edmond Philit, hogy az államok érdeke minél előbb rendezni a levegőtenger tulajdonjogi kérdését. Bizonyos, hogy a jövő háborúja már nem a földön fog lezajlani, hanem a levegő régióiban repülőgépek és léghajók fogják az ellenséges nemzetek sorsát elintézni. A földön táborozó hadseregek csak harmadrendű szerepe lesz a jövő háborúiban. A határvédő csapatoknak nem sok hasznát veszik majd, mert a beláthatatlan magasságból fognak idegen állam területére behatolni s borzal-

mas még arra gondolni is, hogy micsoda pusztítást idézne elő egy közelebbi háború, ha addig a levegő kérdése nem volna rendezve. Törvényeket kell alkotni arra nézve, hogy a levegőben lefolyó háborúk csak ott mehetnek végbe, ahol lent is szabad és lakatlan a terület. Azután a következő kérdéseket kell tisztázni: Az ország fölötti légtér az illető állam tulajdonát képezi-e, vagy nemzetközi köztulajdon-e, akár a tenger? Milyen földterület felett folyhat le egy háború? Szabad-e lakott terület fölött ellenséges repülőgépeknek harcra bocsátkozniok? Igen üdvös volna, ha a tengeri háború törvényeit a levegőre is alkalmaznák. Mindenesetre első sorban levegő-rendőrséget kellene szervezni és ami a legfontosabb, léghajókörházakat kellene építeni, mert ezekre nagy szükség lesz már a legközelebbi háborúban. Az észlelő francia hírlapíró könyve katonai körökben méltó feltűnést keltett s valószínű, hogy lesz is gyakorlati hatása.

(Ösemlos maradványai Magyarországon.) A Magyarhoni Földtani Társaság múlt ülésén érdekes előadást tartott dr. Schröter Zoltán geológus a Pest-Szentlőrinc határában talált ösemlos maradványokról. A hatalmas öcsontok ki voltak állítva az előadó-teremben és általános bámulatot keltettek még a geológusok körében is. Az egyik hatalmas csont az óriási masztodonnak, a mai elefánt pliocén korszakbeli ősnének a maradványa, négy lándzszerű agyar, több lapos fog és számos egyéb csonttörredék egészíti ki a becses sorozatot. Mind ezekre a csontokra Pusztaszentlőrincen, a téglavetőben agyagásás közben akadtak a munkások. A lelet kiadását nem lett volna tanácsos másnapra halasztani, mert a nép kíváncsiságából teljesen tönkretette volna az összes csontokat. A Földtani Intézetbe szállított csontokat pünkösdtől kezdve mind a mai napig számos preparátor ragasztgatta és egészítette ki Sedlyár István főpreparátor felügyelete alatt. A végleges összeállítás azonban még néhány hónapot is igénybe fog venni. Mindazáltal a csontok még így is párjukat ritkítják egész Európában. Schröter geológus a csontok paleológiai ismertetésével kapcsolatban visszapillantott arra a geológiai időszakra, amelyben a mastodon élt. A pliocén-korszaknak ugynevezett pannóniai idejében a mai Nagy-Alföldet apró félig sósvízi tavak és édesvízi mocsarak borították. Ezek a vizezős helyek subtropikus növényzettel váltakoztak. Az éghajlat a mainál jóval enyhébb lévén, afrikai típusú állatok tanyáztak a kies berkekben. Ezek között az állatok között a legnagyobb volt a mastodon, amely a mocsarak partjain csapatostól legel-

szett, épp úgy, mint ma az elefánt Afrikában, vagy Indiában. A Pusztaszentlőrincen agyagos mocsárvízi üledékben talált mastodon igen nagy állat volt, amely késő vénkorában pusztult el a pliocén-időbeli mocsárban. Legfeltűnőbb maradványa a két méter hosszú agyag-pár, amely az állat felső állcsontjából mereszkedett ki; megmaradt azonkívül az állkapocsból kiálló alsó agyag-pár is, amely másfél méter hosszúságra nőtt. Bámulatramáltó ópségben maradtak meg az állat zápfogai, csigolyái és két hatalmas lapoczkacsontja, amelyek teknőnagyságukkal csodálatot keltenek. Mindezek a csontok párjukat ritkítják egész Európában és a Földtani Intézet gyűjteményét már egymagukban is hírnevesé tennék.

(Dijnyertes örült.) Newyorkból jelentik, hogy rövid idővel ezelőtt a Nacional Magazin című lap szerkesztősége irodalmi pályázatot írt ki, melynek első díja Európába szóló első osztályú hajójegy volt. A nyertes egy költő volt, aki gyönyörű költeménnyel nyerte el az első díjat. A hajójegynek azonban nem vehette hasznát, mert közveszélyes örült, akinek csak néha vannak világos percei, amikor azonban rendkívül szép költeményeket ír. A költő testvére, valamint anyjának testvére szintén elmeháborodott és egy philadelphi szanatóriumban várja gyógyulását. Az orvosok reménylik, hogy az írót is kigyógyítják betegségből.

(Marx életmódja.) Kowalewskzi a „Zukunft“-ban elbeszéli, hogyan élt Londonban Marx 1866-ban. A Revent's Park közelében élt. Reggel hat órától esti 10 óráig dolgozott és írt. Pihenő ideje alatt ezeket írt a „Newyork Tribune“ számára. Hat nyelven beszélt és írt, de tíz nyelven tudott olvasni. Vasárnapoként családjával sétálni ment a Revent's Parkba, de családjára ebben sem volt sok köszönet. Olyan elvont témákról beszélgetett, hogy családtagjai jóformán azt sem tudták, hogy miről van szó.

(A beszélő óra.) A bolognai Resta del Carlino Bernből arról értesül, hogy ott már gyártanak olyan órákat, melyek emberi hangon jelzik az időt, mondván, hogy félegy, félhárom, négy óra — amint már amilyen időpont van. Egy apró kis fonográf van ugyanis az órában elhelyezve. Érdekes ez a dolog annyiban is, hogy egy ilyen óra terét pár éve egy magyar urtember patentiroztatta, de kivitele itthon lehetetlen volt, külföldre menni pedig nem volt ideje az illető uriembernek. Persze mint külföldi találmány vissza fog térni.

GÁRDATUSZÁROK

— REGÉNY. —

Írta: E. SCYRBBON.

36

— Csak akkor tudtam meg róluk egvet-mást, mikor Szent-Pöltenen átutaztunk s a fogadóban a Morva felől jövő utasok egyet-mást elmondtak a francziák közeledtéről. Aztán férjem értesített arról, hogy az ütközet megtörtént. Az osztrák határállomáson egy ezredes már arról is tudott, hogy a gárda kezdte az ütközetet. Férjem akkor azt állította, hogy az a gyalog gárda lehetett csak, de én azt hiszem, hogy csak azért mondta, hogy megnyugtasson. Azóta rettenetes kétségek között élek, mindig az a gondolat riaszt, hogy hátha valami baja esett. Istennem, ha legalább efelől bizonyosságban lehetnék.

— Ne nyugtalankodjék, madame, — szólott Susanne, — minden bizonynyal nincs semmi baj, csak a mi fantáziánk színezi ki a dolgokat olyan rettenetesen. Valószínűleg egy-két napon belül már megérkezik Edmond levele s az kétségeinkre világosságot derít. Aztán, ami még azt illeti, hogy Viktor megboosájt-e, az bizonyos. Oh, madame, hát lehetne önnek valamit nem megboosájtani?

— Bár csak úgy volna. De higgye el, kedves Susanne, én nagyon félek ettől. Talán legiobb volna, ha így, kétségek között maradnék egy örökkévalóságig.

— Meggyujtassuk a csillárt? — kérdezte a lány.

— Na, még ne, olyan jól esik így a sötétben elmélázni. Inkább főzzük meg a teát s aztán beszélgetünk el így sokáig. Meg fogom kérni az édesatyját, hogy engedje hozzám költözni. Én félek egyedül s én olyan jó hozzám.

— Nagyon szívesen itt maradok, ma-

dame, ha nem vagyok terhére. Higgye el, én is épp oly elhagyottnak érzem magamat ott-hon, mint ön itt. Mióta szegény édesanyám elköltözött, életem legnagyobb részét intézetekben töltöttem. Atyám, ki igazi gazdaember, bár nagyon szeret, nem sokat törődik velem. Reá vagyok utalva arra, hogy minden szórakozást magam szerezzek meg magamnak, mert hát ő bár mindenben igyekezik kedvem járni szórakozást szerezni nem képes. Jóformán egész életét elhagyott mezőkön s erdőségekben töltötte; azt hiszi, hogy nincs nagyobb élvezet a vadászatnál a korai felkelésnél s az uradalom keresztül-kasulesatangolásánál. Rendesen kora hajnalban már eltávozik hazulról s egész napon át nem mutatja magát. Este fáradtan tér haza s persze rögtön nyugalomra tér.

— Vajjon itthon van már? — kérdezte Mary.

— Minden bizonynyal, ha csak valami sürgős dolga nem akadt.

— Akkor talán jó volna lemenni hozzá. Én majd megkérem, hogy engedje át önt nekem.

— Jó, de először küldjünk le valakit, nehogy hiába menjünk, — szólott a leány, s már intézkedett is, hogy kíváncsát teljesítsék.

A szobalánynak utasítást adott, hogy nézze meg, vajjon atyja hazaérkezett-e már? Mikor megtudták, hogy az öreg ur már jó ideje megérkezett s még csak az istállók fölött tart szemlét, rögtön megindultak a gazdasztilak felé, mely a kerten túl a gazdasági épületek között állott.

A parkot vastag szűztiszta, fehér hó fedte. Az utakra ugyan már el volt seprve a puha szőnyegszerű burkolat, de a virág-úgyak, a pázsit, a fák, mind alatta pihentek.

Mary kéjesen szjvta magába az üde, tiszta levegőt s szinte jól esett neki belebámulni a végtelen, a hold fényében kékes-zöld színben

játszó hőmezőségbe. Tetszett neki, mert új volt előtte. Párisban nevelkedett s a vad természet szépségét ily közelről sohasem látta.

— Nem fázik, Mary? — kérdezte barát-nője szorosabban magához vonva a fiatal asszony karját.

— Nem, sőt úgy veszem észre, hogy nagyon jól tesz nekem ez a csipős levegő. De mondja csak, Susanne, vajjon Csehországban is ilyen kemény a tél?

— Vallja be, madame, hogy megint a gárdistákra gondolt.

— Nos igen, képzelheti, hogy mennyit szenvednek szegények a hideg miatt.

— Higgye el, azok tudnak magukon segíteni, bár nem vonom kétségbe, hogy sokkal kellemesebb egy nyári hadjárat.

— Édes Susanne, gondolja csak el, milyen rettenetes lehet künn csatangolni a mezőkön éjnek idején. A szél fúj, a ruha nem védi meg eléggé az embert a hideg ellen.

— Ugyan, ne féltse őket, Mary. Azok minden bizonynyal hozzá vannak szokva chez. Mi egészen más szempontból bíráljuk meg a dolgot, mi nem tudjuk azt megérteni, mert sohasem volt alkalmunk megpróbálni. Látja, én, mikor hazakerültem, mindig bámultam a papát, hogy a leghidegebb januárban kezdi az erdőket bujkálni, holott én olyankor ki sem mertem volna lépni az utcára. Minden a szokástól függ, s ök minden bizonynyal már régen hozzászoktak a viszontagságokhoz.

Beszélgetés közben a kerti ut egyik fordulójához értek.

— Még néhány lépés, s mindjárt otthon leszünk, — figyelmeztette Susanne, Maryt.

— Látja amott azt az alacsony egyemeletes házat, azok között a csucsba futó tetőjű épületek között? Az a mi lakásunk. Ott fenn az első emeleten, ahol a két ablak világos, ott van a papa dolgozószobája. Attól balra, három ablakkal odább van az én hálószobám.

[Folyt. köv.]

VALODI PALMA-KAUCSUKSAROK-VERS:

*Előre se nézek, mégis biztos lépek,
A lábaim épek, a cipőim szépek,
E vers nem csalétek, igazat b'szélek,
Mert az igazsággal vissza b'sem élek.
Mély meggyőződéssel hirdetem Tinéktek:
Palma-kaucsuk sarkon ferdén soh'se lépek!*

BUTOR

30% megtakarítás!
Régi Butorszalon

Budapest, Ferenziek-tere 3 telemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagóni és palisander butorok, úri szobák, angol borgarnitúrok és teje en berendezési mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárak. — Telefon 82-13. 28589

Vigyázzon
ha meghűlt és vásároljon valódi Rothy-féle cukorkát 60 fillérért.

A legnépszerűbb műsordarabok a Fővárosi Színházak Műsora legújabb számai:

Warrené mestersége. Színmű 4 felvonásban. Irta Bernard Shaw, fordította Czelnoky Viktor. Ára 60 fillér.

Buridan számarja. Vigjáték 3 felvonásban. Irta R. de Flers és G. A. de Caillavet, fordította Molnár Ferencz. Ára 60 fillér.

Ferfiak. Drámai játék 3 felvonásban. Irta Biró Lajos. Ára 60 fillér.

A bunda. Színmű 4 felvonásban. Irta Hauptmann Gerhard, fordította Sebők Zsigmond. Ára 60 fillér.

Forradalmi nász. Színmű 3 felvonásban. Irta Sophus Michaelis, fordította Homonnai Albert. Ára 60 fillér.

Hivatalnok urak. Színmű 3 felvonásban. Irta Földes Imre. Ára 90 fillér.

Falusi idill 3 felvonásban. Irta Lengyel Menyhért. Ára 60 fillér.

A császár katonái. Dráma 3 felvonásban. Irta Földes Imre. Ára 60 fillér.

A Fővárosi Színházak Műsorában megjelent színházaink minden nevezetesebb darabja. Kapható a kiadónál:
LAMPÉL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nál Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben.

ÉVŐESZKÖZÖK
EZÜSTBŐL ES ALPACCA EZÜSTBŐL
DISZTÁRGYAK. ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELŐNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN EKSZERTELEPÉN
BUDAPEST, III. Erzsébet-körút 29.sz.

VIDÉKI MEORENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDÍTOK. ARJÉNYEK 2000°RAJZAL BÉRMENYVE KÜLDETIK.

Kivonat a hivatalos lapból.
— November 25. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Egressy Lajos tatabányai járásbírói tevékenységét eddigi alkalmazása helyén a IX. fizetési osztályba sorozott tevékenységét, Bró Sándor szászrégeni járásbírói díjnyel a nyáradszeredai járásbíróhoz irnokká; a pénzügyminiszter Makay Emil kataszteri helyszínelési becsőbiztosi gyakorlatokát a Budapesten állomásozó III. számú kataszteri helyszínelési felügyelő-ségnél eddigi állomáshelyén való meghagyása mellett a X. fizetési osztályba ideiglenes minőségű pénzügyi fogalmazóvá és kataszteri helyszínelési becsőbiztossá; Keresztesi József losonezi lakost ideiglenes minőségű segélydíjas adóhivatali gyakorlatokká a losonezi adóhivatalhoz; Mady Jenő nagybecskereki lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakorokká a nagybecskereki pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez;

a debreczeni ítélőtábla elnöke Krendler Ferenczet a máramaroszigeti ügyészséghez beosztott máramaroszigeti törvényszéki díjtalan joggyakorokot segélydíjas joggyakorokká; dr. Kaizer László érszentkirályi és Katona Lajos végzett joghallgató, máramaroszigeti lakost a debreczeni ítélőtábla kerületébe ideiglenes minőségű díjtalan joggyakorokká;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter Serester Sámuel okleveles tanítót a mezőtúri, Ochtinsky György gerzelyfaly ág. ev. fel. elemi iskolai tanítót a sajórédei; Mathiasz Oszkár okleveles tanítót a dolácsi, Antal Anna okleveles tanítónőt a sajószentandrászi, Guhás Febrónia okleveles tanítónőt a sajkásgyörgyei, Peit Györgyi okleveles tanítónőt a stájerlakai, Sáray Lajos okleveles tanítót a szeged-alsótanyai, Raeszkó Béla okleveles tanítót a békésaba-erzsébethelyi, Kurz Sándor okleveles tanítót a zimbri, Ory Aranka okleveles tanítónőt a horozi, Hadraza Rezső okleveles tanítót a turjamezői, Diószeghy Lajos herói ref. kántortanítót a petőszinyei, Egreczy Jolán okleveles tanítónőt a nagymihályi, László József. L. Kiss Zoltán, Orbán Dóna, Kozma Jakab, Fischerné Fekete Hermin felekezeti tanítókat, illetve tanítókat a tasnádi állami elemi népiskolához rendes tanítókká, illetve tanítókké nevezte ki.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Kádár Árpád zsalányi járásbírói végrehajtót a fehérvári járásbíróhoz;

a kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Porso Vilmos bereztocei állami elemi iskolai igazgató-tanítót a panaszai, Hlatky Agoston dolácsi állami elemi isko-

lai igazgató-tanítót a kiszombori, Daul János sajszentandrászi állami elemi iskolai tanítót a szankpusztai, Grünhut József nagymihályi állami elemi iskolai tanítót a brassó-óbrassói, végül Bán Hugó bonyrétafalvi állami elemi iskolai tanítót a lajtaufalvi állami elemi iskolához helyezte át.

Pályázatok. Az ungvári adóhivatalnál adó-tisztii állásra 2 hét alatt; a zombori és a rimaszombati pénzügyigazgatóság fogalmazói állásra 14 nap alatt; a zilahi törvényszéknél tevékenységétől állásra 2 hét alatt; a segésvári pénzügyigazgatóság kerületében több pénzügyi vigdézói állásra január 4-ig; Abaszéplakon (Abaujtornamegye) postamesteri állásra december 9-ig.

VIZALLÁS.

nov. 24. nov. 25.		nov. 24. nov. 25.	
Duna	Sohrling 0.97 0.92 Pászán 2.30 2.31 Linz 0.17 0.31 Bécs 0.50 0.36 Pozsony 2.14 2.05 Komárom 3.04 3.46 Budapest 3.47 3.39 Paks 3.19 3.08 Móhác 4.55 4.50 Gömbös 4.90 4.97 Ujvári 4.13 4.20 Pancsova 4.58 4.64 Orsova 4.37 4.41 Morvaszék 3.46 3.44 Zsolna 0.60 0.60 Trencsén 0.64 0.62 Szered 1.14 1.08 Szt. Gothárd 0.12 0.18 Sárvár 0.72 0.63 Győr 3.46 3.15 Vasvár 1.68 1.68 Zákány 0.02 0.08 Barcs 0.91 0.68 Eszék 0.27 0.26 M. Szerdah. 0.80 0.74 Száva 1.26 1.17 Sziget 6.09 6.30 Mitrovicza 6.12 6.07 Deés 0.62 0.48 Szatmár 1.50 1.28 Krasznó N. Majtény 0.00 0.00 Latorczamunkács 0.44 0.42 Laboroz Homonna 0.30 0.00 Ung Perencesny 0.00 0.00	Tisza	M.-Sajtos 0.56 0.53 Tekchaza 0.68 0.71 V.-Nemény 2.58 2.14 Tokaj 4.40 4.10 Tiszafüred 4.56 4.60 Szolnok 4.60 4.60 Csengerád 4.25 4.29 Sziged 4.32 4.35 T.-Becse 3.81 3.84 Titel 4.52 4.63 Hóór 0.96 0.98 Bárta 0.84 0.84 Ladimóna 3.95 3.83 Zsolca 3.58 2.37 Hernád H.-Nemest 0.61 0.58 Berettyó Margitta 0.10 0.04 B. Ujfalu 0.20 0.26 Cstons 0.88 0.87 N.-Vásád 0.91 0.04 Belényes 0.38 0.40 Tenke 0.20 0.20 Guraboncs 0.64 0.62 Borosjenő 0.14 0.04 Békés 1.82 1.55 Gyoma 2.66 2.62 Gy.-Fehérvár 0.34 0.31 Branyicska 1.18 0.00 Arad 0.38 0.24 Makó 0.80 0.60 Lugos 0.75 0.70 K. Kostély 1.00 0.98 Kiszető 0.78 0.76 Temesvár 0.30 0.33 Becserek 0.90 0.88

EGYETÉRTÉS
politikai napilap.
Kiadóhivatali igazgató: **PAJON MATYÁS,**

IDŐJÁRÁS.
Az elmúlt nap időjárásának áttekintése.

Hazánkban tegnap viharos szelek kíséretében az ország keleti felében volt havazás, amely azonban csak a Máramaros környékén volt jelentősebb (10-30 mm.), ahol a hótakaró helyenként 60 centiméternyire növekedett. Mára országsszerte derülés állt be. A hőmérséklet súlydét, főképp északon és keleten. A maximum 11 fok C volt Fiumében, a minimum -10 fok C Debreczenben.

Prognózis a következő 24 órára:
Tulnyomóan száraz idő várható, éjjeli fagygal. (Sürgöny-prognózis: Száraz, éjjeli fagy.)

Állomás	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmérséklet		
						max.	min.	
A.-Bonyháza	64.7	2.8	E	2	0	12	1	3
Ungvár	62.6	2.9	SE	1	0	12	1	3
Késmárk	62.7	2.0	E	2	0	12	1	3
Lesoncz	63.7	6.0		0	0	11	1	3
Ogyalla	64.6	3.1	SE	1	1	10	1	3
Budapest	64.0	1.2	NE	1	0	11	1	3
Herény	66.4	5.1		0	0	11	1	3
Keszthely	65.5	1.8		4	0	8	3	8
Pécs	66.4	3.0	E	2	0	11	1	3
Zágráb	67.4	4.4	E	2	0	11	1	3
Fiume	65.0	0.7	N	2	1	11	4	3
Szeged	63.8	3.3		2	6	1	1	3
Temesvár	65.4	2.7	NE	0	0	11	1	3
Nagyvárad	65.5	0.5	NE	3	4	1	0	7
Kolozsvár	65.0	5.4		4	0	0	4	3
Nagyszombat	64.5	4.2	E	3	1	0	0	8
Szatmár	—	2.2	NE	2	4	3	0	8
Eger	—	6.0		0	0	1	1	5
Arvad	—	2.6	NE	0	4	4	1	6
Selm. csabánya	—	4.4	N	2	2	2	2	4
Komárom	—	3.4	E	2	0	1	1	3
Magyar-Óvár	—	3.0	W	1	3	—	—	—
Sopron	—	—	—	—	—	—	—	—
Eszék	—	1.0	—	—	—	—	—	—
Cirkvenica	—	2.0	E	4	0	2	2	0
Debreczen	—	7.0	SE	4	1	2	1	18
Kocskemét	—	2.8	E	3	2	0	0	3
Oroszlána	—	4.0	E	3	0	0	1	3
Arad	—	1.3	N	4	2	—	—	—
Zsombolya	—	—	—	—	—	—	—	—
Versce	—	0.2	SW	1	4	1	2	0
Orsova	—	1.1	SE	3	4	—	—	—

SZINHÁZAK.

Szombat, 1910. november 26-án.

NEMZETI SZINHÁZ

A barrikád.

Színmű 4 felvonásban. Irtat: Bouquet Pál.

Személyek:

Breschard	Gál
Chapoteau	Ody
Largier	Peltes
Gaillard	Somlay
Tardieu	Gyó es
Deriviere	Goussier
Thouvenin	Rózsahegy
Burle	Fathos
Garrigue	Rajny
Toucheant	Kovács
Héri	Mészáros A.
Louise Mairet	Azzel I.
Cécile	Rados A.
Alexandre	Vizvári M.
Gucheron	K. D. és M.

Kezdeté 1/2 3 órákor.

VIGSZINHÁZ

A színpadon 6 új színesiskola-jának vizsgálódása

A vasgyáros.

Kezdeté 3 órákor.

Este rendezés helyiségekkel

A Rubikon.

Vígjáték 3 felvonásban. Irtat: Bourdet, Eduard. Fordította: Heitel Jenő.

Személyek:

Georges	Hegedűs
Germaine felesége	M. Harmath
Marcuili	Tanay
Jacques	Szerényi
Savin	Batassa
Séverine asszony	Harsányi H.
Ügyelő	Vendrei
Egy ur	Sarkadi
Yvonne	Makay M.
Herczegné	Rónaszék
Ellis	Csáky I.
Fréjus	Bardi
Bmile	Harsányi

Kezdeté 1/2 8 órákor.

M. KIR. OPERAHÁZ

Bánk bán.

Dalmű 5 felvonásban. Irtat: E. K. Ferencz.

Személyek:

H. Endre	Szemere
Görög	Fodor
Ottó	Dr. Székelyhidy
Bánk bán	Környey
Melinda	Sándor E.
Petur bán	Rozsa S. Lajos
Biborach	D. I. öki
Solyomester	Kertész
Udvárnyester	Kárpát
Tiborc	Takats

Kezdeté 7 órákor.

KIRÁLY SZINHÁZ

Fedák S. I. vendégléptévé.

Czigányszerelme

Operetta 3 felvonásban. Szíveget irtat: Bodnarszky Robert és Wilner A. M. Zenejét irtat: Lehar Ferencz.

Személyek:

Dragutin Péter	Papir
Zsófia, I. ánya	Bendiner H.
Jolan huga	Balogh E.
Köröshazi Ilona	Fedák S.
Józi	Toronyi
Bécsi Jónel	Toth
K. remáros	Németh
Dimitrescu	Csige
Julesa	Erdel B.
Mou	Sifány

Kezdeté 1/2 8 órákor.

Fővárosi Városi Színház

Muzsikussleány.

Operetta 3 felvonásban. Irtat: Jernő György és Buchbinder B.

Személyek:

Eszterházy hercegnő	Fekete
A kis hercegnő	Kelemen B.
Haydn József	Kabók Gy.
Rézi, tehénleány	Kürv Kára
Elena Montebelli	Pálffy M.
Tanító	Sz. Ráday J.
Péter	Szalay
Ház fő zsidó	Keller

Kezdeté 1/2 8 órákor.

A nm. v. és köz. miniszter elismerő leirata: kitérte.

Dr. Batizfalvy I. Z. fővárosi lelelső

FOGORVOSI INTÉZETE

áthelyezve: Károly-körut 3. sz. alá.

Fájós fogak meggyógyítása Szajpadlás nélküli műfogak, Tartós fogtömések, aranyhídak, koronák, Foghúzó (altatásban is), Jól használható fogorok elkészítése és behelyezése. Jó állás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékiek félnap alatt megkapják műfogalkat.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Ma és mindennap! Kezdeté 1/2 9-kor.

Az erényesek klubja

Már megint főznek.

Bobozatok. Irtat: Glinger és Taussig, ford. és a d. Steinhardt.

Steinhardt és Hunyadi új kuplékkal, Szóke Szakal, mint betegsegélyző orvos, csodás külföldi számok. — Vasár- és ünnepnapokon délután fél négy órákor előadás fél helyárrakkal. — Ejjétől reggel 5 óráig a remek télikertben cabarett, tánc és cigányzene, belépődij nélkül. — Jegyek: d. e. 10—15 és d. u. 3—6-ig a mulatóban és egész nap a Hirsch-féle nagytársaságban Andrassy-ut 19. és a Hungária-fürdőben.

TOST és MOLNÁR

kereskedelmi-, díszítő- és tájkertészete

BUDAPEST, VII. ISTVÁN-UT 50.

Eivállal ablak és erkélydíszítéseket, Kertek, parkok tervezését, alakítását, fontartását. Alkalmi és állandó díszítéseket, Téli kertek berendezését, minden e szakba vágó munkát. H H H H

Telefon: 83-75. Telefon: 83-75.

Külső telepi: Gyarmat-utca 25.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imreigazg.

Ma és minden este:

Me. Juliette

Zsonglirozó fókái

MARIMBAS, SEDLMAYER

és a többi elsőrendű attrakció. Az előadás kezdete 8 órákor.

Minden vasárnap és ünnepnap délutáni előadás, kezdete 1/2 4 órákor.

Jegyelővétel 10—1 és 3—6 óráig a nappali pénztárnál.

A télikertben reggel 5 óráig VÖRÖS ELEK cigányzenekara hangversenyez.

Tokaji bortermelők Társ. R.-T. Tokaj.

Elnök: Herczeg Windischgraetz Lajos.

Boraink hírneve az egész földgömbön ismeretes! Eredetisége s fölülmulhatatlansága tette azzá!!

A legalkalmasabb s legbecesebb

karácsonyi és ujévi ajándék.

5 kg. postakosár:

2 palaezk	0.5 lit. 1904. évi zamatos szamorodni	—
2 "	0.5 lit. 1904. évi 3 puttonos aszu	K 12.—
1 "	0.5 lit. 1901. évi kiváló szamorodni, kosár	—
3 palaezk	1 lit. 1904. évi zamatos szamorodni	K 7.10
3 palaezk	0.7 lit. 1901. évi kiváló szamorodni	K 7.40
3 palaezk	0.5 lit. 1901. évi kiváló szamorodni	—
2 "	0.5 lit. 1901. évi 4 puttonos aszu, kosár	K 15.10

Ládában:

20 palaezk	0.7 literes 1904. évi zamatos szamorodni	K 36.—
12 palaezk	0.5 literes 1904. évi 3 puttonos aszu	K 40.80
12 palaezk	0.5 literes 1901. évi 4 puttonos kövér aszu	K 55.20

Hordóban:

60 liter	1908. évi finom tokaji asztali bor	K 60.—
60 "	1907. " " " " " " " "	K 72.—
60 "	1904. " " " " " " " "	K 90.—
60 "	1901. " " " " " " " "	K 138.—

A csomagolásért, hordóért és ládáért semmit se számítunk fel. A megrendelő vasúti állomásáig bérmentve küldünk minden részletet. Részletes árjegyzékkel szívesen szolgálunk.

Fakult bőrkabátok

sötét színekre tartósan festettek

Haltenberger Béla ruhafestő-gyárában Kassán.

Surányi szalonczukorka

és karácsonyfa-diszczukorka

1 kg. 4 K., 2 kg. 7 K., 4 kg. 12 K., utánvétel mellett bérmentve.

Finom friss teasütemény is kapható.

Surányi cukorkagyár

Nagy-Surány Nyitra megye.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRUT 31. TELEFON 110-2.

A novemberi műsor is kitünő!

Minden este pont 8 órákor elsőrangú színház és variété-előadás. Les Niards fantasztikus új kreációja: „At home. Charles Baron lilliputi állatseregletével. The 8 Merry Marvell's angol bakikék. Z. ró bácsi (kacagató bohózat). Uj cirikus. — Elvira Obert. — Satané. — Soiti. — Szécsi. — Sarkadi és még 8 elsőrangú attrakció. Uj operett! Uj operett!

Randevu a levegőben.

Játsszák: Szalontai, Szécsy, Palásthy, Sarkadi, Bársony, Tihanyi, Nagy.

Minden vasár- és ünnepnap 2 előadás: d. u. 3/2 órákor mérsékelte, este 8 órákor rendezés helyárrakkal.

A télikertben éjjelkor Royal-Cabaret, 34 új tánc- és ének-attrakció. Balzambille, ének- és táncmulatság. Czigányzene hajnal 5 óráig.

COLOSSEUM NAGY :: BIOGRÁF

IV., Irányi-utca 19-21.

A főváros legdíszesebb mozgófénykép-terme.

Ma új donságok műsora!

A legkiválóbb kómiás, drámai és aktuális film-új donságok bemutatása. Féláru gyermekjegyek.

Pongyolák,

Divat flanelből... csak 4.— frt

Divat velezbul... csak 4.50 frt

Franc. női posztóból... csak 10.— frt

Bluzok posztó és bársonyból Aljak

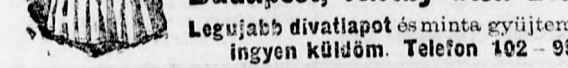
10556

Kosztümök legnagyobb választékban

Rusznjak David-nál

Budapest, Király-utca 21. sz.

Legújabb divatlapot és minta gyűjteményt ingyen küldöm. Telefon 102-99.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.

(Főpostával szemben.)

A magy. kir. Opera művészei,

A magy. kir. Zene-Akadémia,

A Nemzeti Zenede, az ország leg-
előkelőbb zene-iskolák Tanárai

Reményi Mihály

olyant készít, mely bármely régi 1000-
érintos hegedűvel a versenyt sikeresen kiállja.

Reményi hangfokozógerendája

által bármely rossz hangú hegedű sokkal jobb,
erősebb és nemesebb hangot kap. Szeret ke-
zesség minden egyes hangszernél. Árjegyzékét
kérjen Reményi műhegedű-észleltési
osztályától

Budapest, Király-u. 58.

A világ legjobb quintisz a hurjai csak Reményinél.

Angol costumök és francia ru- hák legizlésebb kivitelben

SZEGŐ LAJOS

IV., Kossuth Lajos-utca 8. sz.

alatt ujonnan megnyilt divat-
termében készülnek.

Szén és kocsz nagyban és kicsinyben Salamon Jakab és Tsa cégénel

Budapest, V., Erzsébet-tér 5. sz.

Telefonszámok: 73-96, 73-97, 73-98.

SZINHÁZAK.

Szombat, 1910. november 26-án.

VARSZINHÁZ.

Új betétné assal:

Gringoire.

Vígjáték 1 felvonásban. Irta: Theodor a Banyon. Fordította: Csepreghy Ferencz.

Személyek:

XI Lajos Gringoire Fournier Le Daim Louise Nicole
Ivanfi E-regi Gabányi H. du Varady A. Nagy I.

Ezt követi:

Meguntam Margitot.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta: Pierre Wolf és Courtois. Fordította: Gábor Andor.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

URÁNIA SZINHÁZ.

A Király Színház vendégjátéka.

Narancsvirág.

Daljáték két képből. Irta: Farsas Imre.

Személyek:

Csib-Csu Kovács
Narancsvirág Sós M.
Tom Jenkins Rákai
Edna Gray Kormos I.
Sidney Clark Király

Ezt követi:

Édes öregem.

Enekjáték 1 felvonásban. Irta: Fall Led. Fordította: Farago J.

Személyek:

Drechsler Király
Toni, felesége Kormos I.
Gertrui Sós M.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

MAGYAR SZINHÁZ.

Karenin Anna.

Dráma 4 felvonásban. Irta: Tolstoj után Guiraud.

Személyek:

Karenin gróf Sebestyén
Anna, a felesége G. Körtész E.
Obonszki herceg Körtész
Wronszky gróf Körtész
Mackaja grófné Mészáros G.
Cherbatsky herceg Réthel
Serpuchovszky herceg Pártos
Levin Papp
Kitty T. th I.
Tverszkof hercegnő Csatali J.
Norisztona grófné Hermath I.
Szomatov Huszár
Szomatovné Zala K.
Jachvin halinagy Vándor
Makhotin Thuroczy
Tábornok Dobi
Nasztja P. Tárnoki G.
Sergusz Lakos V.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

ROYAL-ORFEUM.

VII. Erzsébet-körút 31.

Este pont 8 órákor

Legelsőrangú színházi és variété előadás.

Les Niards

fantasztikus új kreációja: a Home

Charles Baron

Illiputi Allatseregletével.

The 8 Merry Marvells

angol bakfisek.

Zéro bácsi

a legkacagatóbb bohózat.

Uj Czirkusz. Elvira Obert.

Solti, Szócsy, Sarkadi, és még 8 elsőrangú attrakció.

Mérey-Grünbaum-Pallos új operettje:

Randevu a levegőben

Játszák: Szócsy, Szalontay

Palasthy, Sarkadi, Barsony

Tihanyi, Lugossy, Nagy.

Teljesen új kislek, szölok, szinpad-i tréfák.

Minden vasár- és ünnepnap 2 előadás: délután 2 1/2 órákor mérsékelt, este 8 órákor rendez belyárrakkal

FOLIES CAPRICE

Téli helyiségei Révay-utca 18. szám.

Igazgatók: Leitner és Keleti. Főrendező: Rott Sándor.

Telefon: 14-22. Telefon: 14-22

Az előadás kezdete 1/2 9 óra or.

9/8 órákor! Ma Ujdonság!

„Csütörtök”

Bohózat 1 felvonásban. Irta: Satyr. Rendező: Rott Sándor.

Végül 11/8 órákor! Ujdonság!

„Vaterfreuden”

Bohózat 1 felvonásban. Irta: Schmidt Berthold. Rendező: Springer Armin.

Jegyek elővételben a napjall pénztárnál d. e. 9-11-g és d. u. 3-6-ig. — Konti különlegességi tőzsde, Audráy-ut 28. és Sopronyi nagytőzsdeben, Rákóczi-ut 1. szám. 12 óra után az I-ső emeleti Casino de Parisban a világ legelső ének- és táncszámok fellépte.

HÁMOR KAMARAI SZALLITÓ

EMELETI ÉTTERMEI

V., Dorottya-u. 1. (Gersteaud-palota).

F. HÓ 26-AN SZOMBATON ESTE

NYILNAK MEG.

Hivatalok, üzletek, gyárak, irodák

részére olcsó kölcsöntörülközöt, portörlet csönödj mellett: kölcsöntörülközöt, és padlóruhát hetenként házhoz szállít és pontosan cserél az „A. B. C.” Egyszerű Fehérmű Kölcsonzó Vállalat VI., Eötvös-utca 30. Telefon 46-86. Külön osztály vendéglők részére.

FŐNÖKÖK

ezrel eddig hisba vártak arra, hogy könnyű szerrel jussanak irógéphez.

HA FIZETNEK

havonta 20 koronát, kapnak egy elsőrendű látható irásu, visszaváltós, tabulátoros, összerendő billentyűs, automatikus sorváltós, csupa kezelőből és vasból gyártott, rendkívül tartós, univerzál-képváltós

Ujlaki-irógépet.

Nem irnak alá váltót és folytonosan halmozódó iradal munkálataikban könnyen

BOLDOGULNAK.

Díjmentes bemutatás országszerte, árjegyzék ingyen és bérmentve.

UJLAKI BÉLA BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 28.

Telefon 122-60.

Irógépek eladása, bérlete, cserélése, javítása. Kellek összes rendszerű irógépekhez és sokszorosítókhoz. Elvállal irógéppel leírást és sokszorosításokat jutányosan.

Vidéki képviselők kerestetnek.

Minden lólajdonos
csak az általánosan használatban lévő, minden tekintetben bevált védjeggyel ellátott eredeti-H-sarkot használja.
Állandóan élést! Csülöklépés kizárva! Sikos uton az egyedüli csülöklépés!
Kovácsoknál és vaskereskedőknél állandóan raktáron.
Figyelmeztetés: Csakis az eredeti-H-sarkok kizárólag speciális acélból: óvaskorunk utánpótlásból, melyek csak a legújabb életréka anyagból készülnek s ennél fogva használhatatlanok. Bevásárlásunknál ügyeljünk a fenti védjegyre, mely minden egyes eredeti-H-sarkon látható.

BLOUSE és PONGYOLA

raktárunkat a karácsonyi OCCASIO alkalmából fellünnölcso áron árusítjuk

KUNZ ÁRUHÁZ BUDAPEST, Deák Ferencz-utca 10.

Szombaton, e hó 26-án nyílik meg a

FREUND ÖDÖN

czukrászda

uj helyisége Király-utca 14.

Elsőrendű nyers-anya ok! Művészi berendezés!

Előzékeny kiszolgálás! Dessert- és teasütemény : különlegességek! : Modern, hygienikus munkahelyiségek! ::

Házonkívüli rendelések

(lakodalmi buffet-k, ünnepélyes uzsonnák stb.)

==== pontos teljesítése. ====

KATONAZENE

a MAGYAR SZALON-kávéházban Üllői-ut 14. és Baross-utca 11. sz.

a cs. és kir. 3. bosnyák gyalogezred vonós zenekara Gedenk József karnagy ur személyes vezetése mellett

minden kedden, csütörtökön és szombaton este hangversenyez.

Most jelent meg!

MIKSZÁTH-ALMANACH

az 1911. évre.

Szerkesztli: HERCZEG FERENCZ.

Tartalom:

Előszó Herczeg Ferencztől.
Haldoklók. Irta: Ambrus Zoltán.
Pók Dóra. Irta: Bródy Sándor.
Schullerus ur Nagyszébenből. Irta: Parkas Pál.
A vizit. Irta: Móricz Zsigmond.
A galambok. Irta: Scossa Dezső.
A maláji tündér. Irta: Szini Gyula.
Zengő lóuszok. Irta: Hevesi József.
Himfy szerelemei. Irta: Pekár Gyula.
Néha az ember feledékeny. Irta: Gárdonyi Géza.
Az igaz. Irta: Lörcin György.
A kulturpalota. Irta: Sas Ede.
Árnyékok. Irta: Lovik Károly.
Menekülés. Irta: Vértessy Gyula.
Emma hercegnő. Irta: Szomaházy István.
Holdas éjjel. Irta: Herczeg Ferencz.
A rekeszek. Irta: Mikszáth Kálmán.

Ára diszkötésben 2.— korona.

Kapható minden könyvkereskedésben valamint a kiadóknál SINGER és WOLFNER könyvkereskedésében. Budapest VI., Andrássy ut 10. szám.

Hirdetések

felvételek e lap kiadóhivatalában.

Heti műsor:

November hó	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Várszínház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Fővárosi Városi Színház	Uránia	Hangversenyek
délután: 27	A bor	Mignon	Gringoire	A kormánybiztos	A saskok.	Balkáni hercegnő	A két árva	Mohamedán világ	
este:	A barrikád		Meguntam Margitot	A estőz	Egy test, egy lélek	Czigányszerelem	A sárga csikó	Narancsvirág Édes Öregem	

+ MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR +

BUDAPEST, VII. KERÜLET, RÁKÓCZI-UT 32. SZÁM, A RÓKUS-KÓRHÁZZAL SZEMBEN.

saját érdekükben felhívja az összes sérülteket, hogy az összes kulturáلامokban szabadalmazott, különösen páratlan ezélszerúségű kicserélhető nyomlappal ellátott **MULTIFORME sérvkötőkről** prospektust kérjenek. Ezen

Sérvkötő a legmesszebbmenő igé-nyeknek is megfelel **Műláb** a lehető leg-nyaknak is megfelel **Műkéz** a legzölésesebb kiállításban **Műfüző**

Támgépek, egyenestartók, haskötők, gummiharisnyák stb. mérték szerint jótállás mellett készülnek.

Hygienikus különlegességek! + Képes árjegyzéket kb. 1000 ábrával, ingyen. bérmentve és diszkrétan küldünk.

Sneidig egyenruhák

legjutányosabban
Blum Sándor
elsőrangú egyenruházati intézetében ::
Budapest, IV. Váci-utca 15

A Bosznia-hercegovinai orsz. vasutak igazgatósága.
22.850 1910. számhoz,

A Bosznia-hercegovinai országos vasutak üzemkimutatása

1910. évi október hóra. — Üzemhossza 940 km.

Időszak	Szállított		Bevételek	Összehasonlítás az előző 1909. évvel.	
	Személy menység	Áruk Tonna		bevétel	különbözlet
1910. január 1-től 1910. szept. 30-ig.	2,225.396	1,049.054	10,324.550	10,844.495	519.945
1910. október 1-től 1910. október 31-ig.	225.567	132.820	1,396.485	1,248.505	147.980
Összesen	2,448.963	1,181.874	11,721.035	12,093.000	371.965

Sarajevó, 1910. november 13-án.

Az igazgató.

Ezen "speczialista legjobban ajánlható szeríeltt gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház húgyszervi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

DR. FABINYI

speczialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos
gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendszer foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű

nemi betegséget

(húgyszervfertőzést, sebeket, syphilit és önfertőzésből támadt idegbajokat.)

Meglepő az eredmény férfui gyengeségnél (impotentia) még öregebb egyéneknél is.

Díztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válsz. Kívánatra gyógyszerék. Hordelés délelőtt 9-3 ig. és este 5-7-ig.

Budapesten, Rákóczi-ut 8/A. szám.

(A kórház a Pannónia szállodával szemben.)
Lépcsőházi bejárat. Külön városbák.

Tölcseres és tölcser nélküli
pramofonok, összes hangszerek
kedvező havi részlettörlesztésre kaphatók. Hang-
lemezekben választékos raktár.
Vári és Tarsa,
nagyruháza József-körút 43.
Tessék árjegyzéke kéri!

Titkos betegségek,

húgyszervfertőzés,
húgyszervszűkületek,
hólyagbántalmak,
alfestil sebek,
bőrbetegségek,
bujakor (syphilis)
az önfertőzés utó-
következményei,
elgyengült férfierő,
női bajok,
fehérfolyás, stb. stb.
alapos, gyors és gyö-
keres gyógyítására
a foglalkozás zava-
rása nélkül bevált,
alkalmas és lelkiismer-
etes gyógymódjánál
fogva legjobban
ajánljuk

Dr. Garai
— szakorvos —
rendelő-intézet,
Budapest, VI.,
Andrássy-ut 24.

FELTŰNÉS NÉLKÜLI
eredményes gyógyít-
ás levélleg is.
Kívánatra gyógyszer-
ről is gondoskodik.
Rendel naponta 10
órától 4-ig és este
7-8 óráig.
Levelekre azonnal
válaszol.

BUTOR

készpénzért vagy részletre
minden kamat nélkül
legolcsóbban. Óriási választék
politurus butorokban

Nagy Imrénél
Bpest, VI. Váci-körút 9.
Felirat Szerecsen-utca
1. szám. Kis képes modern
teljesen új album ingyen.
Nagy album 50 fillér.

Szőlőoltványok

szőlővesszők és finom érmelléki borok beszerzésére legmelegebben ajánljuk a legjobb hírnévnek örvendő

SZÜCS SÁNDOR FIA
szőlőtelepét Bihardíószegen.

Képes árjegyzéket tanulságos tartalommal ingyen és bérmentve küld a czég. Ezen árjegyzéknek egyetlen házból sem szabadna hiányozni, mert sok mindenkit érdeklő dolgot tartalmaz. Tehát senki el ne mulassza egy levelezőlapon kéri.
Készlet: 3 millió.
Olcsó és pontos kiszolgálás. Több ezer elismerő levél.

BUTOR

készpénzért és részletre.
Nem kell banknál tételtartani és semmiféle kamat nem számítatik. Halál-, eb-díj-, úri- és szalonberendezések, óriási választék, egyszerű és modern kivitelben.

FUCHS BÓDÓB butornagykereskedő
Budapest, VII., Erzsébet-körút 32. Árjegyzék ingyen.

Csuz, Kőszvény?

A ZOLTÁN-féle csuz és kőszvény elleni kenőcs már nehányszori bedörzsölés után elmulasztja a kínzó hasogató fájdalmakat.

ÜVEGJE 2 KORONA.
Zoltán gyógyszerárban
BUDAPEST, V., Szabadságtér.

Acetilen kézi lámpák

különböző nagyságban **4.75** kor.-tól fejjeb.
:: Árjegyzék ::
kívánatra ingyen.

Bárdi József r.t.
Bpest, VI. Liszt Ferencz-tér 15.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

**JEGYGYÜRÜK,
NŐSZAJÁNDÉK-
TÁRGYAK**

A
LEGELŐNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN
ÉKSZERESZ-és MŰR. IS
üzletében szereshetők be.
BUDAPEST, Erzsébet körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN és BÉRMENTVE

B hirdetési rovatban minden szö egyszerű beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

B hirdetési rovatban minden szö egyszerű beiktatása közönséges...

Pénzszekrények, használtak és újak, rendkívüli olcsó áron kaphatók...

Faun Aranyos Feleségom! Mindennap jobban sz-nvedek...

Papirkéju diót, mézédés teli szőlőt postakosaraként 3.60, nemes birsalmát...

Fajborokat lefejtve kölesönördóban hektóliterenként 44 koronaért...

Maronit, narancsot, citromot, datolyát, papirkéju diót, fűgét, orosz teát...

Sonka-pác szépeességi, 1 adag 1 sonkán 50 fillér...

Pernetett csemegeméz 5 kilós postabödobben 7 kor. 50 fillér.

Pénzszekrényeket tüz- és betörésmenteseket ajánl olcsó áron...

Gyümölcsfát, szőlővesszét legolcsóbban szállít Papp fűiskolája...

Irrok vagy gyakorok. A zolyom-miklósi jejjzósognél egy fiatal egyén...

Király-szalámi kítűnő sertéshusból készülő ismét eladóknak...

Sorozatós elárusítás férfi és női valódi Good-year varrott cipők...

Ha köhög vagy rekedt, Réthy-féle csukorkát vegyen 60 fillérért.

Sorozatós elárusítás férfi és női valódi Good-year varrott cipők...

A gyakorló gyorsírók Társasága gyors írási (Gabelsberger-Markovits rendszerű) és gépirási magyar és német tanfolyamaira...

INGYEN TANULHAT november 1-től két hónapig át kereskedelmi szaktanfolyamot, gépirást, gyorsírást, helyesírást, szépírást, német nyelvet...

Soványág! Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora...

Pénzt akar Ön azonnal butorra, zongorára, varrógépekre, kerékpárookra...

Parlamenti gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás...

A falat képes ledönteni a RIADÓ. Drága, de a legjobb lemez. Hanjza erőteljes, érczes és tiszta...

TÁRS, (osakia komoly, agilis) néhány ezer forinttal szabadalmazott...

Veres aloya befőtt, szépeességi, 5 kilós postakosár K 7. Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye).

Elsőrendű Singer varró-gépeket nagyban árban és minél árfelemelés nélkül havi 8 és 10 K részletre szállítunk...

Sorozatós elárusítás férfi és női valódi Good-year varrott cipők 14.50 korona, 14.22 korona...

Zálogcédulákat veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen...

Legujabb gramofon lemez 25 cm. Drbjai: kor. 2.50. Király Ernőtől énekelve.

Legujabb gramofon lemez 25 cm. Drbjai: kor. 2.50. Király Ernőtől énekelve. 1. Balog Orsika keszkenője...

Zálogcédulákat veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen...

Sorozatós elárusítás férfi és női valódi Good-year varrott cipők 14.50 korona, 14.22 korona...

3 szó Tiller önkéntesi egyenruha Budapest

3 szó Tiller Breches-nadrág Budapest

3 szó Tiller diszmagyarruha Budapest

Legujabb gramofon lemez 25 cm. Drbjai: kor. 2.50. Király Ernőtől énekelve.

25 koronaért készülnek saját műhelyemben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök...

Juniperus (nemes borovicska) 4 literes posta-tartály bérmentve K 10.50 Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye).

Rizike gomba, válogatott, 5 kilós hordókban, ezetben K 8.-; sósleben K 7.- Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye).

Sorozatós elárusítás férfi és női valódi Good-year varrott cipők 14.50 korona, 14.22 korona...

Kárpitós nyergesek részére mindennemű kellekek képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részv. társ. Nagymező-utca E. 46.

Tisztviselői kölcsönt köztisztviselőknél és katonatisztviselőknél előjegyzéssel és előjegyzés nélkül. Jelzalogköltséget 60 évre. Váltakölcsönt kereskedők, iparosok és magántisztviselőknél gyorsan és előnyösen folyósított.

Zálogcédulát, Brilliantot, gyöngyöt, ékszer, aranyat, ezüstöt és régimégé-vezek. Alt-Wien porcellánt, régi bronz, osontárgyakat, szobrokat és előjefestményeket veszek Kertész ékszerész és régiségkereskedő Király-u. 86. Telefon 95-48. Meghívásra látók.

ÜGYNÖKÖK Minden szakmabeli egyének tetemes keresetre lehetnek szert törvényesen engedélyezett sorsjegyek eladásával...

Értéknapi bank, Rotter, Budapest, V., Honvéd-utca 4.

VALÓDI FRANCZIA GUMMIÉS HALHÓLYAGOK Tűzje 1.25, 2.3, 10 Kr. 3 db. legfinomabb minőségű STERYL törvényvédett legfinomabb GUMMI-KÜLÖNLEGESSÉG csak cégemnél kapható. NEUMAYER LIPÓT BUDAPEST VI. VÁCI-KÖRÜT 3. SZ. AUERFENYHÁZ.

Kézimunkák alkalmi vétele 30 db rajzolt kézimunka 10.- korona. 14 db rajzolt kézimunka 5.- kor., teljes hozzávaló selymekkel Hungarlia Kézimunkagyár Akadémia-utca 59.

MAGANTANULOKAT polgári iskolai, gimnáziumi, kereskedelmi-iskolai magánvizsgálatokra, érettségire felkészítéssel előkészít Magyar Tanügyi Intézet Rot. enőller-utca 5/a. sz.

Sorozatós elárusítás férfi és női valódi Good-year varrott cipők 14.50 korona, 14.22 korona...

Király-szalámi garantált tiszta sertéshusból készülővé száraz vastag rudakban kítűnően finom ízű, próbált bérkinek ajánlja, kilogrammonként 3-20 fillérért szállítja utánvétel mellett, Erdélyi Szalámigyár Részvénytársaság Lorakata, Nagylak, Csanádmegye.

INGYEN adok igen sikerült kanári tenyésztésem folytan minden vásárolt hímhez tenyész-tojót, 4 kor. értékben, valódi harcos nemes kanárik, pompás énekesek 10, 12, 16, 18, 20 kor. és följebb, tenyész tojók 4 kor. Az értékért és eleven megerkészedést szavatosságot vállalok. Cserre megengedve. ANTON WOLFRUM kanári tenyésztő Töplits 7. (Csehszörzág.)

Szász Királyság Technikum Mitweida. Igazgató: A. Holz, tanár. Magasabb technikai tanintézet elektrotechnika- és gépészmérnökök, technikusok és művezetők képzésére. Gazdagon felszerelt elektrotechn. és gépjárt. laboratorumok. Gyári tanuló műhelyek. 3610 hallgató a 36. iskolai évben. Programot s.b. díjtalanul a titkárság által.

Tíz lemez 10 forint.

Hulló falevel, Balkáni hercegznő, Czizany-szeralem, Luxemburg grófja. Az anyját neki. Kaland a Lichtthof an és még négy kítűnő lemez vadonatúj kétoldalu 28 cm. nagyságú zenecézős reklámárban karácsonyig 10 frt. u. átvétellel kapható. Minden tíz lemezhez egy doboz tít :: ingyen adunk. ::

Gramofon Áruház BUDAPEST, Himző-u. 5.